

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา
ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

นางพจนา เทียนธาดา

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

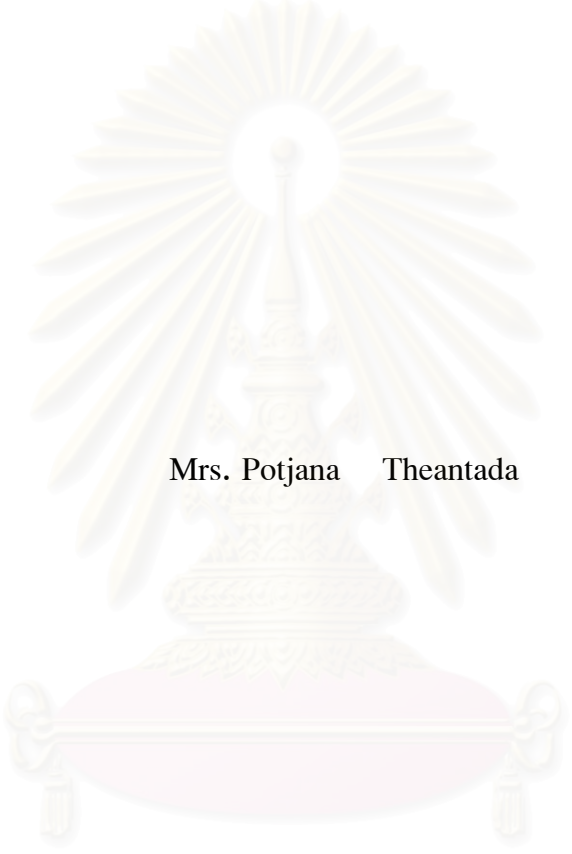
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0672-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE COMMUNITY PARTICIPATION IN LOCAL
CURRICULUM DEVELOPMENT AT THE ELEMENTARY EDUCATION
LEVEL IN SCHOOLS ACCREDITED WITH THE EDUCATIONAL
QUALITY STANDARDS UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION
COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Potjana Theantada

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0672-5

พจนานุกรม : การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE COMMUNITY PARTICIPATION IN LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS ACCREDITED WITH THE EDUCATIONAL QUALITY STANDARDS UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS.) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.จิตพิชัย เชื้อรัตนพงษ์, 185 หน้า. ISBN 974-13-0672-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ประชากรคือ ผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามลักษณะแบบเลือกตอบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับและ/หรือสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชน และเป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเตรียมครู การจัดการ วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนคือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และคนในชุมชนเห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับและ/หรือสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ในการนำหลักสูตรไปใช้ และในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ปัญหาที่พบคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก และโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน

แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ชุมชนควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นแหล่งวิชาการ ร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนหรือที่ปรึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุและ/หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับบทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้/ถ่ายทอดประสบการณ์ และให้การต้อนรับชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติดี

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##4283768327 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : COMMUNITY PARTICIPATION / LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT / ELEMENTARY EDUCATION / PRIVATE SCHOOL.

POTJANA THEANTADA : A STUDY OF THE COMMUNITY PARTICIPATION IN LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS ACCREDITED WITH THE EDUCATIONAL QUALITY STANDARDS UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.JAITIP CHUARATANAPHONG, Ph.D. 186 pp. ISBN 974-13-0672-5.

The Objectives of this research were to study the state and problems of community participation in local curriculum development, and the guidelines for the community participation in local curriculum development and teaching-learning arrangement at the elementary education level in schools accredited with the educational quality standards under the Office of Private Education Commission in Bangkok Metropolis. The respondents were school administrators, teachers and school committees. The research instruments were structured interview and questionnaire forms. Data were statistically analyzed by means of content analysis, frequency and percentage.

The research results revealed that most respondents stated that the community members who participated in the curriculum adaptation and development in relevant to local needs were parents, alumni and educational experts. The community members participated by providing the basic information, analyzing the state, problems and needs of the community, providing knowledge and/or experiences. In implementing local curriculum, most respondents stated that the community members participated in the teacher preparation, the arrangement of curriculum materials and teaching media, and public relations of local curriculum. Those who participated were parents, alumni and educational experts. They provided basic information and helped schools in cooperating with other related agencies. In the local curriculum evaluation, most respondents stated that the community members did not participate because school policy did not promote community participation; and the community members deemed it was the duty of the schools to evaluate the curriculum.

For problem of the community Participation in the curriculum adaptation and development, the local curriculum implementation and the local curriculum evaluation, it was found that there were the community members did not provide sufficient cooperation because they were busy; schools and community did not have the spare time matched each other.

Regarding the guidelines for the community to participate in local curriculum development and teaching-learning arrangement, most respondents suggested that the community members should have the roles in providing the basic information and being the academic resources. They should take part in school committees or school consultants, express their opinions or suggestions, and support the teaching-learning materials. For the roles of schools in promoting the community participation, most respondents suggested that the schools should have the good relationship with the community members; provide the opportunity for local experts to be the instructors, and welcome the community members to participate the school activities.

Department	Educational Administration	Student's signature
Field of study	Supervision and Curriculum Development	Advisor's signature
Academic year	2000	Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดจากความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้ข้อคิดเห็นอันมีคุณค่าด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วยรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา กรรมการ และรองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้งในความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยซึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเอื้ออำนวยความสะดวกเก็บและรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สังศรี เทียนธาดา ผู้เป็นที่รักยิ่งและให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดู การศึกษา ความรัก ความเข้าใจ ขอขอบคุณพี่น้องและหลาน ๆ ทุกคนในครอบครัว ตลอดจนผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบำรุงวิชาทุกคนที่ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ความสำเร็จ และคุณค่างานวิจัยนี้ เนื่องจากได้รับความกรุณา ความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากทุกท่าน จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านอีกครั้ง ด้วยความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง

พจนา เทียนธาดา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.4 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9

2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	
2.1.1 ความหมายและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	10
2.1.2 ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	13
2.1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	17
2.2 การนำหลักสูตรไปใช้.....	20
2.3 การประเมินผลหลักสูตร.....	35
2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร	
2.4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	40
2.4.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม.....	40
2.4.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	42
2.4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน.....	44
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	57
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	59
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	127
5.2 อภิปรายผล.....	139
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	147
รายการอ้างอิง.....	149
ภาคผนวก.....	152
ประวัติผู้วิจัย.....	185

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
2. จำนวนและคำร้อยละของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้.....	60
3. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร.....	63
4. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน.....	65
5. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน.....	68
6. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการปรับและ/หรือการ สร้างหลักสูตร.....	70
7. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้.....	78
8. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดตารางสอน.....	82
9. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน.....	86
10. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน ให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น.....	90
11. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดสรรเงิน.....	94
12. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการนิเทศติดตามการใช้ หลักสูตรท้องถิ่น.....	97
13. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรท้องถิ่น.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการวางแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น.....	105
15. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น.....	109
16. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อ การเรียนการสอน.....	114
17. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น.....	118
18. จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน.....	122

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในภาวะที่สังคมไทยและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านข้อมูลข่าวสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์นั้น เป็นผลให้ประเทศต่าง ๆ สามารถ ติดต่อเชื่อมโยงถึงกันอย่างสะดวกและรวดเร็ว เกิดภาวะการแข่งขัน ผลจากการแข่งขันและการ พัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ด้านต่างๆ และได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ สังคมไทยอย่างมาก ทั้งด้านครอบครัว ชุมชน ศีลธรรม จริยธรรม ศาสนา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (กรมวิชาการ, 2541: 1) กล่าวคือสังคมมีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นผู้คนเปลี่ยน ความคิดและวิถีดำเนินชีวิต ในสภาวะเช่นนี้บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และจำเป็นจะต้องพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งทางปัญญา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2541: 3) เพื่อที่จะสามารถ ดำเนินชีวิตและก้าวไปในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุขมั่นคง อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ และเพื่อน มนุษย์อย่างสันติสุข โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันดังกล่าวคือ คุณภาพของคน

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและช่วยให้คนพัฒนาตนเอง ด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต เป็นการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำรงชีพ และ ประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2538) และการศึกษาที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญ มีความจำเป็นสำหรับประชาชนทุกคน ที่จะต้องได้รับการศึกษาคือ การศึกษาระดับประถมศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องมีหลักสูตรแม่บท (กรมวิชาการ, 2533) ซึ่งเป็นข้อกำหนดจุดหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทุก ๆ ด้าน และเป็น ไปในทิศทางที่การศึกษากำหนดไว้ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศเป็นตัวกำหนดเป้าหมายและ ทิศทางการจัดการศึกษา

กรมวิชาการ (2532) ได้กล่าวถึงการประถมศึกษาในประเทศไทยว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตและมุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการได้ ดังนั้นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรแม่บท จึงกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระต่าง ๆ ในลักษณะกว้าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กทั่วทั้งประเทศได้เรียนรู้สิ่งเดียวกันในส่วนที่จำเป็นต้องเรียนรู้เหมือนกันในฐานะที่เป็นคนไทยด้วยกัน เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพให้กับประเทศไทย แต่ในขณะเดียวกันท้องถิ่นในสังคมไทยมีความแตกต่างกัน ความรู้บางอย่างที่อยู่ใกล้ตัวสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและท้องถิ่นได้ เช่น ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งงาม อาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น และภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ให้สืบทอดไปในท้องถิ่นนั้น ๆ ควรที่เด็กในท้องถิ่นนั้นจะได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาได้มีหน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา (ประเวศ วะสี, 2539 วิชัย ตันศิริ, 2539 เสรี พงศ์พิศและคณะ, 2538 อ่างถึงใน นภาพรณ์ หะวานนท์และคณะ, 2543: 14) ซึ่งทั้งหมดมีความเห็นที่สอดคล้องกันคือ ระบบการจัดการศึกษาในประเทศไทยต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากการจัดการศึกษาแบบรวมศูนย์ที่เป็นอยู่ ให้มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาได้สนองตอบต่อวิถีชีวิตหรือเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของคนในชุมชนมากขึ้น

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้สนองต่อกระแสการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541: 2) โดยการตราเป็นกฎหมายเพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 และมาตรา 81 จากสาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กล่าวเน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียนอยู่หลายหมวดหลายมาตรา เช่น หมวด 1 มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมวด 2 มาตรา 12 ให้อุคคล ชุมชน สถาบันสังคม สถาบันศาสนา องค์กรเอกชนและสถานประกอบการ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมวดที่ 4 มาตรา 27 และ

มาตรา 28 การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มาตรา 29 ...ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการ แลกเปลี่ยน การพัฒนาระหว่างชุมชน หมวด 7 มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับ ทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา

ในระดับนโยบาย การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาได้มีการกำหนดไว้และปรากฏชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ดังจะเห็นได้จากมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาประเทศจากการเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมาเน้นการพัฒนาคนหรือการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยส่วนหนึ่งของนโยบายการพัฒนาคนหรือการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539: 153-154)

แม้ว่ารัฐจะมีนโยบายส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกำหนดไว้ในแผนงานต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา กลับพบว่ามีนโยบายดังกล่าวยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการที่ปรึกษาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (2538, อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2542: 118) ที่ได้สรุปสภาพและปัญหาการศึกษาในส่วนของการบริหารจัดการศึกษาไว้ว่าการบริหารจัดการศึกษาที่ผ่านมารัฐเป็นผู้ผูกขาดการจัดการศึกษา แม้ปัจจุบันจะมีการส่งเสริมให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ระบบบริหารจัดการการศึกษายังเป็นระบบรวมศูนย์อำนาจ รวมทั้งกฎระเบียบและขั้นตอนต่าง ๆ ของทางราชการ ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการศึกษาที่จัดโดยรัฐเป็นระบบที่แยกส่วน สถาบันการศึกษาขาดอำนาจในการตัดสินใจ ชุมชนและท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตน ประชาชนเองก็ไม่ตระหนักในสิทธิของตนในการรับการศึกษา ทำให้การศึกษาไม่เพียงแต่เกี่ยวกับชุมชน แยกแยกจากชุมชน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการขาดประสิทธิภาพและมาตรฐานทางการศึกษา

เพื่อตอบสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รัฐบาลจึงมีนโยบายจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและสนับสนุนให้เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้รัฐยังมีนโยบายกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-พ.ศ.2544) ให้โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและรัฐให้การสนับสนุนตามสมควร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 อ้างถึงใน ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2542: 55) ในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาจำนวนมาก เห็นได้จากโรงเรียนเอกชนที่มีอยู่ทั่วประเทศจำนวน 3,077 โรงเรียน มีครู 87,769 คน และมีนักเรียนประมาณ 1,925,264 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) ซึ่งการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจะต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

การดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน เริ่มมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการซึ่งปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือ คุณภาพของโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานแตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2540 อ้างถึงใน ปันิตดา พรพิฆเนส, 2540) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเห็นความจำเป็นในการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานตามที่เป็นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ที่เน้นหลักการให้โรงเรียนได้พัฒนาและประเมินตนเองอย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542: 2) โดยกำหนดกรอบการดำเนินงานให้มีความชัดเจนและปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น ได้เสนอแนะแนวทางและกลไกให้โรงเรียนพัฒนาคุณภาพตนเอง พร้อมทั้งเสนอแนะเกณฑ์คุณภาพและตัวชี้วัดคุณภาพภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ 7 ปัจจัยคือ (1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (3) บุคลากร (4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (5) การจัดการ การบริหาร (6) กิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา (7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนนั้น มีระบุในเกณฑ์คุณภาพและตัวบ่งชี้เพื่อการรับรองมาตรฐานคือ ปัจจัยที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เกณฑ์ที่ 1 ศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ท้องถิ่น และผู้เรียน ตัวชี้วัดคุณภาพที่ 1 มีการวิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน โรงเรียนและผู้เรียน ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน จัดระบบข้อมูลเครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ตัวชี้วัดคุณภาพที่ 3 มีการสร้างความสัมพันธ์และได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เช่น บ้าน สมาคม ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542)

จากเกณฑ์คุณภาพและตัวชี้คุณภาพดังกล่าวข้างต้น เป็นกรอบการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของสังคม ท้องถิ่น และผู้เรียน มีความสัมพันธ์กับชุมชน โดยชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาแก่โรงเรียนที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดไว้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นมา ซึ่งในปีการศึกษา 2543 มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร (ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเรื่องการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ครั้งที่ 1/2543 ถึงครั้งที่ 7/2543) จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวจะมีการดำเนินการด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพในระดับหนึ่ง และมีสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากองค์กรภายนอกตามเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด และสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่โรงเรียนอื่น ๆ

จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้เน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาตลอดจนการค้นคว้ารายงานการวิจัยและรายงานสรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่ายังไม่มีใครเคยศึกษาในเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้หนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในการพัฒนาและ/หรือปรับปรุงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา หรือเปิดสอนระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา และได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543
2. ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการโรงเรียน
3. การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ศึกษา ดังนี้
 - 3.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 - 3.1.1 การปรับ และ/หรือ การสร้างหลักสูตร
 - 3.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้
 - 3.1.3 การประเมินผลหลักสูตร
 - 3.2 แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สภาพ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ปัญหา หมายถึง อุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาทหรือพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การที่โรงเรียนนำเอาหลักสูตรแม่บทในระดับชาติ ไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยการปรับ เพิ่ม ขยาย หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บทเพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา หรือเปิดสอนระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษาและได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มีโอกาสเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา และ/หรือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนของครูผู้ปฏิบัติการสอน และผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้แทนของชุมชน สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร ใช้เป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนาและ/หรือปรับปรุงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในการพัฒนา และ/หรือปรับปรุงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ดียิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการนำเสนอ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 - 1.2 ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 - 1.3 กระบวนการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินผลหลักสูตร
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 4.1 ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 4.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม
 - 4.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม
 - 4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน
5. การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 ความหมายและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายต่าง ๆ ดังได้รวบรวมเสนอเป็นแนวคิด ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523: 183-184) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่าหมายถึง การขยายและการปรับหลักสูตรระดับชาติ การขยายหลักสูตรระดับชาติ หมายถึงการนำทั้งจุดหมายและเนื้อหาขยายความ ขยายให้ความมุ่งหมายจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม เพิ่มเติมข้อปลีกย่อยและรายละเอียดซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้ว่า ถ้าจะนำจุดมุ่งหมายนั้นไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลจะต้องสอนอะไรบ้าง จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านใด

มีทักษะอะไร และมีทัศนคติอย่างไร เนื้อหาวิชาก็เช่นกัน ควรได้รับการพิจารณาและขยายความเพิ่มเติมให้มีรายละเอียดพอที่ครูจะทราบได้ว่าจะสอนอะไร ส่วนการปรับ หมายถึง การนำจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชามาปรับให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม ภูมิศาสตร์ และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 108) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นว่าเป็นการนำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับ เพิ่ม ขยาย หรือสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บทเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความจำเป็นหรือความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

กรมวิชาการ (2536) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า หมายถึง กระบวนการของการนำหลักสูตรแม่บทไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนให้ได้ผลยิ่งขึ้น นับตั้งแต่การจัดทำรายวิชาขึ้นใหม่ การปรับใช้รายวิชาจากหลักสูตรแม่บท ตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียน การสอน และกระบวนการสอน การวัดผลและการประเมินผลเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อันเป็นแนวนโยบายของชาติ

นอกจากนี้ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิวณิช (2542: 124) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึงการนำหลักสูตรแกนกลางทั้งเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลางมาปรับ ขยาย หรือเพิ่ม หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่และการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น

จากความหมายที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหมายถึง การที่หน่วยงานในระดับท้องถิ่นนำเอาหลักสูตรแม่บทในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยการปรับ เพิ่ม ขยาย หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บทเพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (กรมวิชาการ, 2539: 1) และมีข้อกำหนดเป็นแนวดำเนินการไว้อย่างชัดเจนว่า ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนในการพัฒนาหลักสูตรด้วย มีนักการศึกษาหลายท่านเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้ให้แนวคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2532: 311) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและสนองความต้องการของสังคม ที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ ดังนั้นหากหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ ก็ย่อมจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้มาก

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 109-110) ได้กล่าวถึง เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1) หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทได้กำหนดจุดหมายเนื้อหาสาระ และกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกัน ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่เป็นหลักการทั่วไป ไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละแห่งได้ทั้งหมด จึงต้องพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้มากที่สุด

2) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลกระทบต่อตรงต่อทรศนะและการดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งในเมืองและชนบท จึงต้องมีหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อปรับสภาพของผู้เรียนให้สามารถรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิลาเนาท้องถิ่นของตนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาตน ครอบครัว และท้องถิ่น ตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนอย่างมีความสุข

3) การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่า ดังนั้นจึงควรมีหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริง ตามสภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นตน แทนที่จะเรียนรู้เรื่องไกลตัวซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักชีวิต ไม่เข้าใจและไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นจะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันรวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่น

4) ทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทของไทย มีอยู่มากมายและมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน หลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง ไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ แต่ละท้องถิ่นสามารถบูรณาการนำทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอนไม่ว่าด้านอาชีพ หัตถกรรม เกษตรกรรม ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตน และสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะสภาพ ปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกันไป ดังนั้นการนำหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทไปสู่การปฏิบัติจึงจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และได้ประสบการณ์นั้นจากชุมชนหรือท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ทั้งยังช่วยปลูกฝังผู้เรียนให้เกิดความรัก ความผูกพันในท้องถิ่นของตนเอง และสามารถตอบสนองต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

1.2 ลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องวางแผนในการพัฒนาหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2539: 1) โดยการศึกษาแนวโน้มของการพัฒนาท้องถิ่น วิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น ศึกษาถึงสิ่งที่มีผลกระทบต่อการศึกษา รวมทั้งประเมินศักยภาพของโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายของการพัฒนา โดยมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ดังที่กรมวิชาการ (2539: 4-30) ได้เสนอไว้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม
2. การปรับปรุงรายละเอียดของเนื้อหา
3. การปรับปรุง และ/หรือ เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม
4. การจัดทำคำอธิบาย หรือรายวิชาที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่
5. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่

แนวปฏิบัติในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละลักษณะมีรายละเอียด ดังนี้

1. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้ปรับวิธีการเขียนคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์ และคำอธิบายรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ให้ประกอบด้วย ข้อความ 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 กิจกรรมได้แก่ ส่วนที่ระบุถึงแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องจัดให้แก่ผู้เรียน สังเกตได้จากคำว่า ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง สำรวจ ฝึก ปฏิบัติ วิเคราะห์ อภิปราย ฯลฯ

ส่วนที่ 2 เนื้อหาได้แก่ ข้อความที่ระบุถึงหัวข้อหรือขอบข่ายของสิ่งที่จะนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ หรือใช้ฝึกทักษะ

ส่วนที่ 3 จุดประสงค์ ได้แก่ ส่วนที่ระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้หรือฝึกทักษะตามที่ได้ระบุไปแล้วในส่วนที่ 1 และ 2 ซึ่งพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดนี้จะต้องประกอบด้วยในส่วนที่เป็นความรู้ ทักษะ เจตคติ และกระบวนการจากแนวปฏิบัติที่ตัดสินใจเลือกนำมาเป็นงานพัฒนาของท้องถิ่น เมื่อวิเคราะห์ตามแนวปฏิบัติที่เลือกซึ่งถือว่าสอดคล้องกับความต้องการ สภาพและเงื่อนไขที่เป็นอยู่

โดยทั่วไปการพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้กับทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกรายวิชา ด้วยการกำหนดรายละเอียดกิจกรรม ที่จะปฏิบัติในการเรียนการสอนของกลุ่มวิชา/รายวิชานั้น ๆ จากกิจกรรมที่ระบุไว้ในคำอธิบาย/คำอธิบายรายวิชา ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมที่ปรับหรือจัดนี้ปรากฏอยู่ในแผนการสอน และประการสำคัญที่สุดก็คือการพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่นด้วยวิธีการปรับหรือจัดกิจกรรมเสริมนี้จะต้องไม่ทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้และเวลาเรียนเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใด

2. การปรับรายละเอียดของเนื้อหา

การพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการปรับรายละเอียดของเนื้อหา มีวิธีการเช่นเดียวกับการพัฒนาหลักสูตรด้วยการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม กล่าวคือ เมื่อท้องถิ่นวิเคราะห์แล้วพบว่าแนวปฏิบัติในการพัฒนาเพื่อจะให้บรรลุถึงเป้าหมาย ซึ่งมีระบุไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้หรือเป็นสื่อฝึกเพื่อให้เกิดความรู้หรือทักษะตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้ ท้องถิ่นสามารถจะพิจารณาปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ ทั้งนี้เพราะว่าในคำอธิบายรายวิชาของกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง ระบุเนื้อหาที่ให้เรียนไว้กว้าง ๆ โดยกำหนดเป็นขอบข่ายหรือหัวข้อต่าง ๆ ไว้ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นได้ด้วยการเพิ่มหรือปรับได้ตามความเหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ ท้องถิ่นสามารถจะกระทำได้กับทุกกลุ่มประสบการณ์หรือทุกรายวิชา

3. การปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม

การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นลักษณะนี้เป็นการปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาของทุกกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชาต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ผลที่ได้มักเป็นการจัดหารวบรวม สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่สำหรับใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งสำรวจแหล่งสื่อเพื่อนำมาใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งท้องถิ่นจะระบุรายละเอียดการใช้และรายชื่อสื่อลงในแผนการสอนที่จัดทำ

สื่อการเรียนที่จะนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท้องถิ่นสามารถจะพัฒนาประกอบด้วย หนังสือเรียน แบบฝึกหัด หนังสือเสริมประสบการณ์ คู่มือครู คู่มือการเรียนการสอน

หนังสือเรียน หมายถึง หนังสือที่กำหนดให้ใช้สำหรับการเรียนการสอน รายวิชาใดรายวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ มีเนื้อหาตรงตามที่ระบุไว้ในรายวิชานั้น ๆ อาจจะมีลักษณะเป็นเล่มหรือเป็นชุดก็ได้

แบบฝึกหัด หมายถึง สื่อที่จะใช้สำหรับให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

หนังสือเสริมประสบการณ์ หมายถึง หนังสือเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องก็ได้ สำหรับให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง หนังสือเสริมประสบการณ์แยกเป็น 4 ประเภท คือ

1) หนังสืออ่านนอกเวลา เป็นหนังสือที่กำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรนอกเหนือจากหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน โดยถือว่ากิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาอิงหลักสูตรซึ่งมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน สำหรับให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

3) หนังสืออุเทศ เป็นหนังสือสำหรับค้นคว้า อ้างอิง เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยมีการเรียบเรียงเป็นเชิงวิชาการ

4) หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ และมีสาระประโยชน์ มุ่งส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน

คู่มือครู หมายถึง เอกสารแนะนำครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

คู่มือการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารหรือหนังสือสำหรับครูและนักเรียน ใช้ประกอบการเรียนการสอน ประกอบด้วยเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

นอกจากนี้ ยังมีสื่อที่ท้องถิ่นสามารถจะนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อีก เช่น สื่อที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

ในการพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่นลักษณะนี้ ผลที่ได้จะเป็นการจัดหารวบรวมสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้สำหรับประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งการสำรวจแหล่งสื่อ เพื่อจะนำมาใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งท้องถิ่นจะระบุรายละเอียดการใช้และรายชื่อสื่อลงในแผนการสอนที่จัดทำหลักสูตรประถมศึกษาระดับปรับปรุงได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนไว้ว่า โรงเรียนจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกใช้/อ่านสื่อการเรียนอย่างหลากหลาย รวมทั้งให้มีการนำเอาสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด

4. การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

การพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ เป็นการจัดทำคำอธิบายรายวิชาขึ้นมาใหม่ หลังจากที่ศึกษาแล้วพบว่าสิ่งที่ควรจะมีการพัฒนานั้นไม่มีปรากฏในจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชา/กลุ่มวิชาใด ๆ ในหลักสูตรแม่บท การพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดทำคำอธิบาย/คำอธิบายรายวิชาขึ้นมาใหม่นี้ ท้องถิ่นควรดำเนินการในรูปแบบของคณะทำงาน

ในการจัดทำคำอธิบายหรือคำอธิบายรายวิชาที่ทำขึ้นมาใหม่จะต้องไม่เป็นเนื้อหาหรือรายวิชาที่ซ้ำซ้อนกับเนื้อหา/รายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรแม่บท ไม่ว่าจะในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชาเดียวกัน หรือต่างกลุ่มกัน

สำหรับเกณฑ์ที่จะใช้ในการพิจารณาอนุมัติคำอธิบาย/คำอธิบายรายวิชาที่
ท้องถิ่น จัดทำประกอบด้วยเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้คือ (กรมวิชาการ,2539: 28)

- 1) สอดคล้องและสอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร
แม่บท
- 2) เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างความรู้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ หรือกลุ่ม
วิชาตามที่โครงสร้างหลักสูตรกำหนดไว้
- 3) สอดคล้องและสนองต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของ
ท้องถิ่นอย่างแท้จริง
- 4) มีความสมบูรณ์และความพร้อมพอเพียงที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียน
การสอน ทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิตและผลกระทบ
- 5) เป็นผลผลิตจากการนำข้อมูลในระดับท้องถิ่นมาพัฒนาการเรียนการสอน
ทั้งในด้านหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และเทคนิควิธีการสอน
- 6) ไม่เป็นรายวิชา/เนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนกับรายวิชา หรือเนื้อหาวิชาที่มีอยู่ใน
หลักสูตรแม่บท

5. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขั้นใหม่

สถานศึกษาสามารถจะดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนต่าง ๆ ขั้นใหม่ได้ และ
เพื่อให้สื่อที่จะพัฒนาขึ้นมานี้มีคุณภาพ กรมวิชาการ(2539: 22) จึงกำหนดเกณฑ์การพิจารณา
จัดทำสื่อการเรียนการสอนดังนั้นในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขั้นใหม่ ควรคำนึงถึงเกณฑ์
ต่อไปนี้ คือ

1. สอดคล้องกับจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา
2. ถูกต้องตามหลักวิชาและมีเนื้อหาเป็นปัจจุบัน
3. เสนอเนื้อหาเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้
4. เนื้อหาเหมาะกับเวลาเรียน
5. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมระดับชั้น
6. เนื้อหาไม่ลบหลู่สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่ขัดต่อหลักการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมอันดี และไม่ขัดต่อ
ความมั่นคงของชาติ
7. เนื้อหาสอดคล้องกับลักษณะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในท้องถิ่น
8. ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน สละสลวย เป็นแบบอย่างได้
9. ความเหมาะสมของภาพประกอบ แผนภูมิ แผนที่ ฯลฯ
10. กิจกรรมเสนอแนะเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์
ฝึกปฏิบัติและส่งเสริมให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนการสอนที่ท้องถิ่นจัดทำขึ้นใหม่นี้ จะต้องมีเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนกับหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้แล้วสำหรับรายวิชานั้น ๆ เมื่อท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการและผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ความเห็นชอบแล้ว สามารถนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้ แต่ถ้าหากว่าต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดเป็นหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบสำหรับกลุ่มประสบการณ์/รายวิชาต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ/คำสั่งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (กรมวิชาการ, 2539)

1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ท้องถิ่นหรือชุมชนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในลักษณะการปรับหลักสูตรแม่บท และการสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยมีกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสุมิตร คุณานุกร (2523: 192-196); สัจด์ อุทรานันท์ (2532: 314-316); ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 123-135) ได้เสนอแนวคิดไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถและมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน ประมาณ 5-8 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อย 1 คน เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย นอกจากนี้ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหา การสอน และด้านสภาพของท้องถิ่น ได้แก่ ครูหรือผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ วิทยากรท้องถิ่น และนักวิชาการ (สุมิตร, 2523: 192-196 ; สัจด์, 2532: 314-316 ; ใจทิพย์, 2539: 123-135 และวิชัย ประสิทธิ์วิฑูฒิเวชช์, 2542: 150-152)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

คณะทำงานควรดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในเรื่องดังต่อไปนี้ (ใจทิพย์, 2539)

(1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของท้องถิ่น ข้อมูลดังกล่าวสามารถรวบรวมได้จากประชาชนในท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน ผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้วิธีการวิจัย สัมภาษณ์ สงแบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และ/หรือการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

(2) สสำรวจสภาพและความต้องการของนักเรียนเพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ รวมทั้งสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนด้วย ข้อมูลเหล่านี้สามารถศึกษาได้จากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ซึ่งอาจใช้วิธีการพูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครอง และสังเกตนักเรียน

(3) ศึกษาทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทเพื่อพิจารณาว่ามีส่วนใดที่หลักสูตรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

(4) วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร การบริหาร วัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนมีความพร้อมหรือขาดแคลนในเรื่องใดบ้าง มีปัญหาและข้อจำกัดในการเรียน การสอนอะไร จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ข้อมูลเหล่านี้สามารถรวบรวมได้จากการสำรวจภายในโรงเรียน ศึกษาจากครู ผู้บริหาร และสถิติของโรงเรียนโดยวิธีการวิจัย การสัมภาษณ์ การประชุม และสัมมนา หลังจากที่ได้ข้อมูลดังกล่าวแล้ว จึงประมวลข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการเหล่านั้น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น

ในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่นว่าสิ่งที่มุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้บรรลุผลหลังจากที่เรียนรายวิชานั้น ๆ แล้วควรจะให้บรรลุเป้าหมายอะไรบ้าง โดยคณะกรรมการศึกษาจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นและนักเรียน ในการกำหนดจุดประสงค์นี้ ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์ในระดับกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ของรายวิชานั้น ๆ เขียนด้วยภาษาที่ชัดเจน กระชับ และเป็นจุดประสงค์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (สังต์, 2532: 311 ; ใจทิพย์, 2539: 128)

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเนื้อหา

คณะกรรมการจะต้องนำจุดประสงค์ที่ระบุไว้แล้วจากขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์แล้วกำหนดเนื้อหาสาระของรายวิชาอย่างกว้าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาดังกล่าวและครอบคลุมส่วนที่เป็นทั้งความรู้และทักษะด้วย จากนั้นจึงแยกแยะออกเป็นเนื้อหาย่อย ซึ่งส่วนนี้เองที่คณะกรรมการสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาที่จะนำมาสอนให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดกิจกรรม

เมื่อได้เนื้อหาวิชาแล้ว คณะกรรมการควรที่จะกำหนดกิจกรรมที่จะจัดให้นักเรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์แต่ละข้ออย่างละเอียด กิจกรรมที่กำหนดไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป เน้นทักษะกระบวนการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรมโดยครูผู้สอนเป็นผู้ประสานกิจกรรมและชี้แนะ (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน

ในการกำหนดคาบเวลาเรียนของรายวิชานั้นมักถือเอาโครงสร้างของหลักสูตรแม่บท และปริมาณของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนเป็นเครื่องกำหนด กล่าวคือ ในระดับประถม

ศึกษาจำนวนคาบเวลาเรียนที่กำหนดนั้นจะต้องไม่ทำให้คาบเวลาเรียนสำหรับกลุ่มประสบการณ์/หน่วยย่อยที่มีอยู่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนในระดับมัธยมศึกษาถ้ารายวิชาที่จัดทำกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับเลือก คาบเวลาเรียนที่กำหนดจะต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ถ้าเป็นรายวิชาเลือกเสรีสามารถกำหนดตามความเหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดให้เรียน แต่ควรให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของกลุ่มวิชาที่เป็นอยู่เดิมด้วย ในกรณีที่มีเนื้อหามากก็อาจจัดทำเป็นหลายรายวิชาได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะทำงานทราบแล้วว่ารายวิชาที่สร้างมีคาบเวลาทั้งหมดเท่าใด คณะทำงานควรจัดเนื้อหาของรายวิชาออกเป็น ส่วน ๆ หรือแบ่งซอยเป็นเนื้อหาย่อย ๆ เรียงตามลำดับก่อนหลัง แล้วแจกแจงจำนวนคาบเวลาในแต่ละส่วน โดยในแต่ละส่วนของเนื้อหาอาจแบ่งเป็นจำนวนคาบเวลาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อีกด้วย (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล

คณะทำงานควรกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในรายวิชาที่จัดทำขึ้นใหม่ เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้ดำเนินการวัดและประเมินผลตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลต่อการใช้หลักสูตรในที่สุด (ใจทิพย์, 2539 :124-135)

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร

หลังจากที่สร้างหรือจัดทำหลักสูตรรายวิชาใหม่แล้ว คณะทำงานควรจะทำ เอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติมและสื่อต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรหรือครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ขั้นตอนที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร

ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง ๆ โดยคณะทำงานต้องกำหนดเป็นแผนอย่างมีขั้นตอนและระบบ เมื่อพิจารณาพบข้อบกพร่องหรือปัญหาแล้วจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อน จากนั้น คณะทำงานจึงคัดเลือกกลุ่มทดลองและกำหนดวิธีการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำหลักสูตรไปใช้จริง (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ในการนำหลักสูตรไปทดลองใช้นั้น คณะทำงานจะต้องเตรียมครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรเสียก่อน จากนั้นจึงทดลองให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยคณะทำงานต้องวางแผนนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร และทำความเข้าใจร่วมกับครูผู้สอน แล้วร่วมกันวิเคราะห์หาข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริงต่อไป (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ขั้นตอนที่ 10 การเสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร

เมื่อได้ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว คณะทำงานต้องนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่แล้วเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับชั้นเพื่อขออนุมัติการใช้หลักสูตร กล่าวคือต้องยื่นเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมเขตการศึกษา (ศศว.เขต) ที่ท้องถิ่นตั้งอยู่ตามขั้นตอนที่ ศศว.เขตนั้น ๆ กำหนด และคณะกรรมการ ศศว.เขต แต่ละเขตการศึกษาจะแต่งตั้งคณะทำงานวิชาการระดับเขตในแต่ละสาขาวิชาเพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชาที่ท้องถิ่นจัดทำก่อนเสนอให้คณะกรรมการ ศศว.เขต พิจารณออนุมัติการใช้หลักสูตร จากนั้นคณะกรรมการศศว.เขต จึงเสนอต่อไปยังกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกาศใช้หรือเผยแพร่การใช้หลักสูตรดังกล่าว (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ขั้นตอนที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้

ขณะรอการอนุมัติใช้หลักสูตรคณะทำงานจะต้องดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรควบคู่กันไป และเมื่อหลักสูตรได้รับอนุมัติเรียบร้อยแล้วจะได้ดำเนินการใช้หลักสูตรทันที คณะทำงานจะต้องเตรียมจัดการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตรเพราะถึงแม้ว่าจะมีคู่มือครูในการใช้หลักสูตรหรือเอกสารประกอบหลักสูตรอื่น ๆ แต่ผู้อ่านอาจจะเข้าใจไม่ตรงกันหรือไม่เข้าใจอย่างชัดเจนก็ได้ การจัดการอบรมควรจัดในรูปการประชุมเชิงปฏิบัติการและควรคำนึงถึงจำนวนผู้เข้ารับการอบรม งบประมาณที่ต้องใช้ วัสดุหลักสูตร วิทยากร สถานที่ที่ฝึกอบรม เป็นต้น เมื่อการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการสิ้นสุดลงแล้ว ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูด้วยเพื่อให้การสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร (ใจทิพย์, 2539: 124-135)

ขั้นตอนที่ 12 การประเมินผลหลักสูตร

หลังจากที่ครูได้นำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนระยะหนึ่งแล้วในขั้นการดำเนินต่อไปก็คือโรงเรียนควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ให้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสม และสามารถก่อประโยชน์แก่การศึกษาภายในสังคมส่วนรวมและสังคมท้องถิ่นได้มากที่สุด (สังัด, 2532: 314-316 ; ใจทิพย์, 2539: 124-135)

2. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่อ

อำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด หัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้คือการสอน บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือครู และ สุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้สรุปได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญหนึ่งใน กระบวนการต่าง ๆ ของการพัฒนาหลักสูตรก็คือ การนำหลักสูตรไปใช้ เพราะเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นในทางปฏิบัติมีความสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด มีอะไรบ้าง เป็นปัญหาและอุปสรรค และควรได้รับการปรับปรุงในด้านใดบ้าง หลักสูตรนั้นแม้จะจัดทำขึ้นดี เพียงใดมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา ตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดีพร้อม ทุกประการ แต่ผู้ใช้หลักสูตรดำเนินการไม่ดี มีข้อบกพร่องต่าง ๆ เกิดขึ้นหลักสูตรนั้นก็ประสบ ความล้มเหลวได้ง่าย

ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรนำเอาหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ เช่น สัจด์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรจะมีงานหลักอยู่ 3 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
 - 1.1 งานเตรียมบุคลากร
 - 1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร
 - 1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 - 2.2 การจัดทำแผนการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
 - 3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตร

อ้าง บัวศรี (2532) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีลักษณะดังนี้

1. การเตรียมการและการบริหารหลักสูตร
 - 1.1 การวางแผนนำหลักสูตรใหม่เข้าแทนที่หลักสูตรเดิม
 - 1.2 การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้
 - 1.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 1.4 การเตรียมบุคลากร
 - 1.5 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนเครื่องมือเครื่องใช้และ อาคารสถานที่

- 1.6 การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา
- 1.7 การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย
- 1.8 การเตรียมปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู
- 1.9 การเตรียมชุมชนและสังคม
2. การตรวจสอบความพร้อม
 - 2.1 การประเมินผลหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้
 - 2.2 การประเมินผลความพร้อมของผู้เรียนผู้สอนและชุมชน
 - 2.3 การประเมินผลโครงการที่สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้
3. การบริหารงานการใช้หลักสูตร
 - 3.1 การสนับสนุนงานการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การกำกับดูแลเพื่อควบคุมคุณภาพหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า การใช้หลักสูตร ได้แก่ การอนุมัติหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร และการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. การขออนุมัติหลักการ
2. การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 2.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 2.2 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร
 - 2.3 การเตรียมงบประมาณ
 - 2.4 วัสดุหลักสูตร
 - 2.5 บริการสนับสนุนและอาคารสถานที่
 - 2.6 ระบบบริหารหลักสูตร
 - 2.7 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
 - 2.8 การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร
3. การดำเนินการใช้หลักสูตรหรือการบริหารหลักสูตร
 - 3.1 การดำเนินการใช้หลักสูตรตามแผน
 - 3.2 การจัดตารางสอน
 - 3.3 แผนการสอน
 - 3.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 3.5 คู่มือการเรียน
 - 3.6 ความพร้อมของผู้เรียน
 - 3.7 การนิเทศกำกับดูแล
 - 3.8 การประเมินผลการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2535) กล่าวว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับ จะต้องมีการบวนการในการดำเนินงาน ดังนี้ คือ

1. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตร
2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. การจัดทำกำหนดการสอนและตารางสอน
4. การจัดชั้นเรียน
5. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน
6. การส่งเสริมงานทางด้านวิชาการ
7. แนวปฏิบัติในห้องเรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 156-157) กล่าวว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับท้องถิ่นหรือระดับโรงเรียนนั้น มีงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 2 งานดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารจะเป็นแกนนำ โดยมีผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดวิชา ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรรมการบริหารโรงเรียน กรรมการบริหารวิชาการ เป็นต้น มีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

- 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ
- 1.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
- 1.3 การจัดครูเข้าสอน
- 1.4 การจัดตารางสอน
- 1.5 การจัดแผนการเรียน
- 1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น อาคารสถานที่ งบประมาณ การบริการห้องสมุด เป็นต้น
- 1.8 การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

2. งานสอน เป็นการนำหลักสูตรที่วางแผนไว้ไปสู่การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนที่จะให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตร มีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้คือ การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บท และปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

- 2.1 การวางแผนการสอน
- 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.3 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม

2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ดังกล่าว สรุปได้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักสูตรนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมหลักคือ การบริหารและการบริการหลักสูตร และงานสอน ดังนี้

1. การบริหารและบริการหลักสูตร
 - 1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 1.2 การเตรียมบุคลากร
 - 1.3 การจัดครูเข้าสอน
 - 1.4 การจัดตารางสอน
 - 1.5 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
 - 1.6 การเตรียมอาคารสถานที่
 - 1.7 การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย
 - 1.8 การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร
 - 1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. งานสอน
 - 2.1 การวางแผนการสอน
 - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 2.3 การจัด / ผลิต และ การใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. การบริหารและบริการหลักสูตร

การบริหารและบริการหลักสูตรเป็นการจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังที่ อารง บัวศรี (2532) ได้กล่าวว่าการบริหารหลักสูตรเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร ตั้งแต่การสนับสนุน ส่งเสริม และการกำกับดูแล ในด้านการสนับสนุนนั้นครอบคลุมทั้งในด้านกำลังคน เงิน อุปกรณ์ และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ

ส่วนในด้านการบริการหลักสูตรนั้น สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า การจัดบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริหารห้องวิชาเฉพาะ การบริการเกี่ยวกับห้องสมุด และสื่อการเรียนการสอน ฯลฯ เป็นต้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้จัดทำหรือจัดหาแหล่งวิชาการต่าง ๆ ซึ่งจะให้เกิดประโยชน์และสะดวกแก่การใช้หลักสูตร

กล่าวโดยสรุป การบริหารและการบริการหลักสูตรหมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของบุคลากรในการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการบริหารและบริการหลักสูตรจึงเป็นการเตรียมการด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงการวางแผนการใช้หลักสูตรไว้ว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรนั้น จะต้องคำนึงถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมงบประมาณ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร วัสดุหลักสูตร การบริการสนับสนุนและอาคารสถานที่ ระบบบริการหลักสูตรของสถาบันการศึกษา การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้สอน การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร และการเขียนจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนเป็นอย่างดี เพราะการวางแผนการใช้หลักสูตรที่เป็นระบบจะทำให้มองเห็นทิศทางในการทำงานอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นจากแผนปฏิบัติการ มีการติดตามและควบคุม กำกับ ประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การเตรียมบุคลากร

การเตรียมบุคลากร การเตรียมบุคลากรเป็นงานที่สำคัญ โดยเฉพาะการเตรียมบุคลากรครู เพราะครูเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน หากครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างดีแล้ว การจัดการเรียนการสอนของครูย่อมมีประสิทธิภาพ

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่าก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ที่รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรทักษะในการใช้หลักสูตรและเจตคติที่พึงมีต่อหลักสูตร ตลอดจนโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร สำหรับทักษะในการใช้หลักสูตร นอกจากจะต้องมียุทธศาสตร์การเรียนการสอน การปกครองชั้นเรียนและการประเมินผลการเรียนรู้แล้วยังต้องมีความเข้าใจทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วย

สังัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึง การเตรียมบุคลากรว่า งานเตรียมบุคลากรเป็นงานที่มีความสำคัญมากก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรจะได้มีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลตามหลักสูตร การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น วิธีการประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่เอกสารและสื่อมวลชนชนิดต่าง ๆ ในหน่วยงานส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรก็จะพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมครู โดยการส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ และบางครั้งโรงเรียนอาจจะจัดให้มีการประชุมหรือฝึกอบรมภายในกลุ่มโรงเรียนของตนเองทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและสามารถดำเนินการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้นในการเตรียมครูผู้สอนอาจทำได้หลายวิธีเช่น การประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจในนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง รูปแบบ และข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร การอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การจัดทำหน่วยการเรียนการสอน วิธีสอน การใช้สื่อ การเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

1.3 การจัดครูเข้าสอน

ในด้านการจัดครูเข้าสอนนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) และสังัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอนเพื่อทำหน้าที่ให้การศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณากันอย่างรอบคอบ เพราะครูจะเป็นผู้ที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก เตรียมเด็กในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดครูเข้าสอนจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งโดยทั่วไปการจัดครูเข้าสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความชำนาญพิเศษเฉพาะทางของบุคลากรแต่ละคนในการสอนตามหลักสูตรควรมีครูผู้สอนที่มีความถนัดในวิชา/กลุ่มประสบการณ์โดยเฉพาะ ถ้าไม่สามารถหาบุคลากรได้ตรงตามสาขาวิชาเอก ก็จะต้องมีการพิจารณาไปถึงวิชาโท ตลอดจนความถนัดและความสนใจพิเศษของบุคลากรแต่ละบุคคล โดยยึดหลักให้ทุกคนทำงานได้อย่างคล่องตัว มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

1.4 การจัดตารางสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า "การจัดตารางสอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคได้เหมือนกันในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน" ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมาย หรือเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ครบตามเนื้อหาและเวลาที่กำหนดของหลักสูตร คณะกรรมการจัดตารางสอนจะต้องศึกษาคำประกอบในการจัดตารางสอน 5 ประการคือ

1. รายวิชาในหลักสูตร ได้แก่ รายวิชาที่เปิดสอนจริงขณะที่ใช้หลักสูตร
2. ห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนทั่วไป ห้องเรียนรวม ห้องฝึกงาน ห้องปฏิบัติงาน และสถานที่ฝึกงานเฉพาะอื่น ๆ
3. เวลาเรียน ได้แก่ จำนวนปีที่ศึกษาตลอดหลักสูตร จำนวนภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา จำนวนสัปดาห์ในแต่ละภาคเรียน จำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ จำนวนคาบในแต่ละวัน และจำนวนคาบที่จัดในแต่ละรายวิชา
4. ผู้สอน ได้แก่ บุคลากรที่โรงเรียนจัดให้เข้าสอนในรายวิชาต่าง ๆ
5. ผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนในรายวิชาบังคับ วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี และผู้เรียนที่จัดกลุ่มพิเศษให้เฉพาะ

กรมวิชาการ (2534) ได้เสนอแนวปฏิบัติในการจัดตารางสอนของครูในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดตารางสอนไม่ควรใช้ช่วงเวลาเท่ากันหมด เพราะครูจะใช้เทคนิควิธีสอนหลาย ๆ แบบตามความเหมาะสมและต้องฝึกกระบวนการ ต้องศึกษากำหนดการสอนในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งต้องมีการเรียนการสอนหลายเรื่องจากกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ให้มีการเรียนการสอนที่ต้องเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันให้เหมือนกับชีวิตจริง

2. จัดช่วงเวลาการเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและจิตวิทยาของ
 เด็กระดับประถมศึกษา ซึ่งมีช่วงเวลาประมาณ 20 นาที

3. จัดเวลาให้โอกาสฝึกทักษะหลาย ๆ ช่วง และฝึกบ่อย ๆ จะช่วยให้การ
 ฝึกทักษะพัฒนาอย่างรวดเร็ว

4. กำหนดวันปิด - เปิดภาคเรียนในปีหนึ่ง ๆ ไม่นับวันหยุด ให้มีเวลาเรียน
 ตลอดปี 200 วัน แล้วศึกษาว่าแต่ละกลุ่มประสบการณ์มีอะไรที่ต้องเรียนบ้างในแต่ละสัปดาห์ แล้ว
 จัดให้มีเรื่องที่เรียนให้สัมพันธ์กัน

5. จัดช่วงเวลาเรียนมากน้อยตามความเหมาะสม โดยนึกถึงกระบวนการเรียน
 การสอนของหลักสูตรฉบับปรับปรุง เพื่อการเสริมสร้างลักษณะนิสัยและกระบวนการเรียนรู้

6. การสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ควรสอนตามลำดับแผนการสอนเพราะต้องฝึก
 ทักษะตามขั้นตอน การฝึกทักษะการเรียนรู้ คำ ประโยคและข้อความ ส่วนคณิตศาสตร์สอนให้จับ
 เป็นเรื่องไปตามลำดับ สำหรับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ อาจเลือกให้เหมาะสมกับความสัมพันธ์
 เชื่อมโยงให้เรียนก่อน-หลัง ได้ตามความเหมาะสมของเหตุการณ์วันสำคัญต่าง ๆ ตลอดจนสภาพ
 ของท้องถิ่น

ดังนั้นในการจัดตารางสอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาศึกษาหลักสูตร การจัดกระบวนการ
 การเรียนการสอน ลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ตลอดจนต้องอาศัยหลักจิตวิทยา
 เพื่อช่วยให้การจัดตารางสอนเป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น และสอดคล้อง
 กับคาบเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ด้วย

1.5 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

กรมวิชาการ (2535) ได้กล่าวถึงการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและเอกสาร
 ประกอบหลักสูตรไว้ว่า การบริการวัสดุหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อ
 ให้ผู้ปฏิบัติงานหลักสูตรมีสิ่งดังกล่าวครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ได้สะดวก ทันเวลา และ
 คุ่มค่า

อึ้ง บัตรี (2532) ได้กล่าวถึงวัสดุหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่มีหน้าที่ในการ
 พัฒนาหลักสูตรได้จัดทำหรือหามาเพื่อช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ วัสดุหลักสูตรมีหลายประเภท ได้แก่ สิ่งพิมพ์ เช่น คู่มือหลักสูตร คำแนะนำใน
 การสอน คู่มือการประเมินผลการเรียนรู้ วัสดุหลักสูตรนอกจากนี้อาจเป็นในรูปของแผ่นภาพ
 แผนภูมิ แถบบันทึกเสียง สไลด์แถบบันทึกเสียงและภาพยนตร์ สิ่งที่สำคัญก็คือไม่ว่าจะอยู่ใน
 ประเภทใดวัสดุหลักสูตรนั้น ๆ จะต้องมียุติประสงค์อย่างเดียวกันคือ ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้
 ความเข้าใจและมีทักษะในการใช้หลักสูตรดีขึ้น

อึ้ง บัตรี (2532) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภท
 คือ

1. ประเภทวัสดุ ได้แก่ ซอส์ก สี แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพถ่าย สไลด์ แถบ
 บันทึกเสียง แถบบันทึกภาพและเสียง ฯลฯ

2. ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

3. ประเภทระบบกระบวนการและวิธีการ ได้แก่ ระบบการสอนแบบโปรแกรม การสอนเป็นคณะ การสอนแบบจุลภาค ฯลฯ

สรุปได้ว่า วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนประกอบด้วย หลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด คู่มือการสอน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านนอกเวลา และสื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ เครื่องมือและเทคนิควิธีการ เป็นต้น

1.6 การเตรียมอาคารสถานที่

อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาคารสถานที่ที่โรงเรียนควรจัดเตรียมเพื่อการใช้หลักสูตร ได้แก่ ห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ ห้องสมุด ป้ายนิเทศ และมุมส่งเสริมการอ่านในห้องเรียน ฯลฯ สุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวถึงการเตรียมอาคารสถานที่ ซึ่งได้แก่ การจัดห้องเรียนให้มีสภาพเหมาะสม คือ มีขนาดกว้างขวางพอสมควร หน้าห้องเรียนควรมีเนื้อที่เพียงพอที่ครูจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ กระดานดำควรยาวตลอดหน้าชั้นเรียน ถ้ามีกระดานดำอยู่ด้านหลังด้วยยิ่งเป็นการดี ควรมีป้ายนิเทศขนาดใหญ่เพียงพอที่จะแสดงผลงานของนักเรียน ควรมีห้องสมุดสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และมีสถานที่ฝึกปฏิบัติด้วย

การจัดเตรียมอาคารสถานที่ถือว่าการจัดปัจจัย และสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพของโรงเรียนด้วย

1.7 การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย

ธำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงการเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายว่า การนำหลักสูตรไปใช้ย่อมต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ละหลักสูตรย่อมมีค่าใช้จ่ายไม่เท่ากันและไม่เหมือนกัน หลักสูตรซึ่งแต่เดิมไม่ได้บรรจุวิชาอาชีพไว้ ค่าใช้จ่ายในด้านนี้จะไม่มี แต่เมื่อนำเอาวิชาอาชีพมาสอนก็จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในด้านการฝึกงาน อันมีอุปกรณ์การฝึกงาน วัสดุฝึก ค่าจ้างครูผู้สอน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าและคาดการณ์ไว้ด้วยว่าถ้าหากไม่ได้รับงบประมาณตามที่ได้วางแผนไว้จะทำอย่างไร สำหรับโรงเรียนเอกชนการวางแผนคงทำได้ไม่ยาก แต่ในระบบโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งมีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารเป็นจำนวนมาก การวางแผนงบประมาณจะต้องอาศัยความรอบคอบและใช้หลักวิชา ปัญหาการวางแผนงบประมาณก็คือจะใช้เงินอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัดและมีประสิทธิภาพ

1.8 การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2528) กล่าวถึงการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรว่าระหว่างการใช้หลักสูตรนั้น หน่วยงานส่วนกลางในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตรควรจะได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเป็นการเพิ่มเติม และติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่าได้ดำเนินการด้วยความถูกต้องมีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาก็จะได้หาทางแก้ไขให้ลุล่วงลงไป สำหรับหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรก็อาจจะมีการดำเนินการให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรเพื่อให้ครูได้ดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง การนิเทศการใช้หลักสูตรหรือนิเทศการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศก็คือ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการคอยตรวจสอบเพื่อจับผิดแต่ประการใด โดยลักษณะเช่นนี้ผู้นิเทศจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินการไปด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยและร่วมมือกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้ให้แนวทางการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรว่าเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครู ในอันที่จะปรับปรุงครูและสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจะต้องจัดให้มีระบบนิเทศทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ถือว่าการนิเทศภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งควรจัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดองค์การ เป้าหมายการนิเทศ วิธีการนิเทศ และกิจกรรมในการนิเทศ กำหนดไว้อย่างชัดเจน การบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษาจะต้องประสานสัมพันธ์กัน วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ควรตั้งอยู่บนเจตคติและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การนิเทศควรเน้นในเรื่องการทดลอง การสังเกต การวินิจฉัย และความเชื่อได้ และควรเป็นเรื่องของความร่วมมือของครูทุก ๆ คน โดยให้ครูทุกคนมีโอกาสแสดงออกอย่างเสรี ทั้งในการอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

การนิเทศติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่ครู จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการช่วยให้ครูได้ดำเนินการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง และส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนในที่สุด

1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่าหมายถึงภารกิจที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะต้องวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อการสื่อสารสองทางและเสริมสร้างให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุแห่งการขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนนโยบายการดำเนินการใช้หลักสูตร การวางแผนงานประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นเสมือนหัวใจของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่ดี ช่วยให้เกิดการประสานงาน ขจัดอุปสรรคและปัญหาซ้ำซ้อน ถ้าขาดการวางแผนก็ยากที่งานการใช้

หลักสูตรจะดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ การวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรจัดเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และภายหลังการใช้หลักสูตร การวางแผนประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ จะต้องกำหนดหรือระบุสิ่งที่ต้องการประชาสัมพันธ์ไว้ อย่างชัดเจนว่าเพื่ออะไรบ้าง จะต้องสร้างความเข้าใจในสิ่งใด หรือด้วยการแก้ปัญหาใดในหลักสูตร
 2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย จะต้องระบุให้แน่ชัดว่ากลุ่มเป้าหมายคือใคร มีพื้นฐานการศึกษาหรือภูมิหลังอย่างไร รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ เช่น พื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งว่าใครจะสามารถเป็นผู้นำความคิดเห็นหรือมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่ ข่าวสารหลักสูตรไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น
 3. การกำหนดหัวข้อเรื่อง จะต้องกำหนดให้แน่นอนว่าแนวหัวเรื่องเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะเน้นไปทางใด ตลอดจนการกำหนดสัญลักษณ์หรือข้อความที่จะเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็ว
 4. การกำหนดระยะเวลา จะต้องมีการกำหนดช่วงระยะเวลาหรือจังหวะเวลาที่ เหมาะสมที่สุดในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อาจจะเริ่มทำการเผยแพร่ เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ล่วงหน้าเป็นการกระตุ้นความสนใจ
 5. การกำหนดสื่อและเทคนิคต่าง ๆ จะต้องกำหนดลงไปว่าจะใช้สื่อหรือ เครื่องมือใดบ้าง รวมทั้งเทคนิคอื่น ๆ
 6. การกำหนดงบประมาณ จะต้องกำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงาน ให้ชัดเจน การกำหนดงบประมาณรวมทั้งกำหนดบุคลากรที่จะต้องใช้ในการดำเนินงาน
- การประชาสัมพันธ์หลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการนำ หลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้เพราะการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นวิธีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทุกฝ่าย เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่มีการปรับตรงจุดใด จุดเน้นอย่างไร และมีวิธีปฏิบัติในการใช้หลักสูตรอย่างไร ถ้าทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน จะทำให้เกิด ความร่วมมือสนับสนุนการใช้หลักสูตรตามบทบาทในหน้าที่ของตนเอง

2. งานสอน

2.1 การวางแผนการสอน

ธำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนว่า เป็นขั้นตอนของการ วางแผนการสอน ซึ่งครูผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมมือกัน สิ่งที่จะต้องทำคือกำหนดจุดประสงค์ การเรียนการสอน และสิ่งที่ผู้สอนจะต้องเตรียมได้แก่การศึกษาพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิม ของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และ การประเมินผลการเรียนการสอน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535) ได้กล่าวถึงการ เตรียมการสอนว่าครูผู้สอนควรมีการเตรียมการสอนโดยศึกษาแผนการสอนรายวิชา เตรียมวิธีการ

และเครื่องมือตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน เตรียมการสอนซ่อมเสริม เตรียมกิจกรรม สนับสนุน และเตรียมจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การเตรียมการสอนหรือวางแผนการสอนเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนทุกคนจะต้องจัดทำ ซึ่งในการวางแผนการสอนนั้นครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ มีการจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนล่วงหน้า เตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมการสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และเครื่องมือการวัดและประเมินให้พร้อม

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจัดขึ้นโดยครูผู้สอน เพื่อให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงจำเป็นจะต้องเริ่มจากการพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอน พิจารณาเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์สามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักสูตรได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย

กรมวิชาการ (2521) ระบุแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ครูยึดเป็นแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียนควรยืดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์ สภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน และให้มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวิชามากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. ผู้สอนควรจะใช้วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนรู้ปัญหา และความต้องการของตนเอง และท้องถิ่น ฝึกให้คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยพิจารณาวิธีสอนให้เห็นว่าเหมาะสมกับจุดประสงค์ และลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา ค้นคว้า อภิปราย ฯลฯ
3. ผู้สอนควรคำนึงถึงการที่จะให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ ซึ่งมีผลส่งเสริมคุณลักษณะเฉพาะของเอกัตบุคคผล และให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้
4. กำหนดเวลาเรียนแต่ละคาบให้โรงเรียนจัดทำเป็นช่วงสั้นหรือยาว ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ลักษณะเนื้อหาและกิจกรรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2527) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ได้เตรียมไว้ ดังนั้นครูจึงควรเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ มีความสัมพันธ์กันในทุก ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องทั้งครู นักเรียน อุปกรณ์การสอนและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งจะต้องจัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา วัย ความสามารถ และความสนใจของเด็ก เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สุมิตร คุณานุกร (2523) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ ความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการ ของนักเรียนนอกเหนือไปจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริม การเรียนการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ อุนิสัย ค่านิยม และปลูกฝังเจตคติ ที่พึงประสงค์ของนักเรียน

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อิมทรมพรรย์ (2536) ยังได้กล่าวถึงหลักการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น
 2. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความสามารถ หรือมีความสนใจทางภาษา ให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด
 3. ควรจัดครูที่มีความสามารถ ความสนใจ ความเสียสละ และมีบุคลิกภาพที่ เหมาะสมเป็นที่ปรึกษา
 4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจัดนอกเวลาเรียน
 5. ควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ
 6. การจัดกิจกรรม ควรจัดโดยเพื่อสมาชิกเท่านั้น
 7. ควรจัดกิจกรรมอย่างมีระเบียบระบบ มีการดำเนินการที่รัดกุม สมาชิกและ โรงเรียนควรได้ทราบความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด
 8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรสอดคล้องกับนโยบาย และความมุ่งหมาย ของโรงเรียนตลอดจนกฎหมายบ้านเมืองและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
 9. การจัดกิจกรรมควรถือหลักการประหยัดเป็นสำคัญ
 10. การให้คำปรึกษากิจกรรม โรงเรียนควรถือเป็นภาระหน้าที่ และครูควรถือเป็น งานส่วนหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ
 11. โรงเรียนควรจัดอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ และ ความสะดวกสบายอื่น ๆ
 12. ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นระยะ ๆ
 13. โรงเรียน ครู และนักเรียนควรมีความคิดรวบยอดที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดี ต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย และให้การสนับสนุน
- ดังนั้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถสนอง ความต้องการของผู้เรียนได้มาก ทั้งในด้านการเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนและในด้านการช่วย เพิ่มคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน

2.3 การจัด / ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอน หมายถึง วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประเภทถาวรและสิ้นเปลืองที่ครูจำเป็นต้องใช้ปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) ชนิดของสื่อและอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนควรจัดหา มีดังนี้

1. สิ่งพิมพ์

1.1 สิ่งพิมพ์ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหนังสือเรียน หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านเพิ่มเติม หรือหนังสืออ่านประกอบ หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านนอกเวลา และคู่มือการเรียนการสอน

1.2 สิ่งพิมพ์ทั่ว ๆ ไป ได้แก่ หนังสือสารคดีทั่ว ๆ ไป วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร และกฤตภาค (สิ่งพิมพ์ที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์ หรืออื่น ๆ อาจเป็นบทความ ข่าว หรือภาพก็ได้)

2. โสตทัศนวัสดุ หมายถึง วัสดุทุกประเภทที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจเกิดทักษะและเจตคติตามต้องการ เช่น สไลด์ เทป แผนภูมิ รูปภาพ และเครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนว่า ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญา จุดหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรอย่างละเอียด เพื่อจะได้มองเห็นทิศทางของหลักสูตรแม่บทอย่างชัดเจนก่อนจึงจะสามารถกำหนดสื่อการเรียนการสอนได้ ซึ่งมีองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกใช้สื่อ ดังนี้

1. ลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ความแตกต่างของลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ว่าจะเน้นด้านใด เช่น พลศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์เน้นกระบวนการฝึกปฏิบัติ แต่เนื้อหาสังคมศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจะเน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจ ครูจะต้องวิเคราะห์ได้เพื่อกำหนดสื่อให้ตรงตามลักษณะการเรียนรู้

2. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ครูต้องศึกษาว่า เนื้อหาที่จะสอนในแต่ละครั้งนั้นมีจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร ต้องการให้เกิดอะไรขึ้นกับผู้เรียน เพื่อกำหนดสื่อให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ตัวผู้เรียน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงวัยและจำนวนผู้เรียนจะได้จัดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของการเรียน

4. สภาพท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นตัวกำหนดว่าสื่อการเรียนการสอนที่ครูเลือกใช้นั้นจะสามารถจัดหาและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

สื่อการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเพราะช่วยให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีเกิดการเรียนรู้ที่คงทน ตลอดจน

สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรจัดหาหรือผลิตสื่อการสอนเพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มากที่สุด และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและกิจกรรมจะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด

2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2534) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารและครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการทดสอบตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาวิชาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ แล้วนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ดังนั้นครูจะต้องพิจารณาเลือกเทคนิควิธีการหรือเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการทราบเทคนิคในการวัดและประเมินผล มี 4 ประการ คือ

1. การสังเกตโดยตรง ซึ่งใช้ในขณะการสอนและหลังการสอน
2. การสัมภาษณ์ซึ่งใช้ในการทดสอบ ประกอบการสังเกต ใช้แทนการสังเกตหรือการสัมภาษณ์โดยตรง
3. การตรวจผลงาน ควรใช้วิธีการจัดอันดับคุณภาพ เพื่อใช้เปรียบเทียบผลงานของนักเรียน

4. การทดสอบ โดยใช้ข้อสอบ แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ
 สุจริต เพียรชอบ (2536) กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด ควรใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธี ประกอบกันดังนี้

1. การถาม - การตอบปากเปล่า
2. การสอบปากเปล่า
3. การสัมภาษณ์
4. การสนทนา
5. การอภิปราย
6. การประชุมกลุ่มย่อย
7. การสังเกต

8. การใช้แบบสอบถาม
9. การให้นักเรียนทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า
10. การใช้มาตราส่วนประเมินค่า ประเมินการทำงานของนักเรียน
11. การบันทึกพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน
12. การวัดผลโดยใช้แผนภูมิแสดงเกณฑ์ต่างๆ ที่ตั้งไว้
13. การสอนข้อเขียน

การวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ครูผู้สอนทราบถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียน รู้ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอนของครู ครูควรวัดผลและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เป็นระยะ ๆ ดำเนินการวัดและประเมินผลให้ครบทั้งด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญคือครูผู้สอนต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

3. การประเมินผลหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตร เพราะจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้นอันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

ส่วนจุดประสงค์ของการประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการประเมินผลการใช้หลักสูตร คือ

1. เพื่อดูว่าหลักสูตรเมื่อนำไปปฏิบัติจริงได้ผลเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่
2. เพื่อหาทางปรับปรุงหลักสูตร ถ้าพบสิ่งบกพร่อง
3. เพื่อหาข้อดีข้อเสียในวิธีการจัดประสบการณ์การเรียน
4. เพื่อช่วยการตัดสินใจของฝ่ายบริหารว่า ควรจะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า โดยทั่ว ๆ ไปแล้วการประเมินหลักสูตรใดก็ตาม จะมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกันอยู่ 3 ประการสำคัญ คือ

1. เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้น สามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่
2. เพื่อตัดสินว่าการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. เพื่อวัดดูว่าผลผลิตคือ ผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

สำหรับระยะเวลาในการประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่(2535) ได้กล่าวถึงระยะเวลาในการประเมินผลการใช้หลักสูตร สรุปได้ว่าสามารถทำได้ 3 ระยะด้วยกันคือ ระยะก่อนการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ระยะระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ และระยะหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

ส่วนในด้านลักษณะของการประเมินหลักสูตรนั้น สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่าจะให้ครอบคลุมระบบของหลักสูตรทั้งหมด และควรประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้นการประเมินหลักสูตร จึงประกอบด้วย การประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตร

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ (2533) ได้กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรจะประเมินทั้งแบบ Formative และ Summative Evaluation จึงต้องติดตามประเมินอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา หากจำแนกตามประเด็นที่ใช้ประเมินอาจแบ่งได้เป็น 4 แบบ คือ

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินเฉพาะเนื้อหาสาระที่ปรากฏอยู่ในเอกสารหลักสูตรเท่านั้น เช่น จุดมุ่งหมาย ปรัชญา โครงสร้าง เนื้อหาวิชา เป็นต้น
2. การประเมินการใช้หลักสูตร ประเมินในส่วนที่เกี่ยวกับการนำตัวเอกสารหลักสูตรไปใช้ เช่น ความเข้าใจของอาจารย์เกี่ยวกับเอกสารหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคในการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นต้น
3. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ประเมินในส่วนที่เป็นผลผลิตที่ได้จากหลักสูตร คือ สัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น ความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชา บุคลิกลักษณะ พฤติกรรมทางศีลธรรมจรรยา เป็นต้น
4. การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบคือ พิจารณาทั้งเอกสารหลักสูตร การใช้หลักสูตร สัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา และสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทั้งหมดด้วย เช่น การบริหาร การบริการ การจัดสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ อาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

1) การประเมินเอกสารหลักสูตร

เอกสารหลักสูตร หมายถึง ตัวเอกสาร ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระของหลักสูตรทั้งหมด ได้แก่ จุดมุ่งหมาย ปรัชญา หลักการ โครงสร้างเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน กิจกรรม และอุปกรณ์ รวมทั้งการประเมินผลด้วยการประเมินเอกสารหลักสูตรมักจะประเมินคุณค่าของเนื้อหาสาระตามเอกสารหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ , 2533)

1. ความชัดเจน เช่น จุดมุ่งหมายชัดเจนเพียงใด วิธีการวัดและประเมินผลชัดเจนหรือไม่ เพียงใด เนื้อหาวิชาแต่ละรายวิชาให้คำอธิบายไว้ชัดเจนมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2. ความสอดคล้อง พิจารณาในสองประเด็น คือ

2.1 ความสอดคล้องภายในหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด ประสิทธิภาพและโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2.2 ความสอดคล้องภายนอก ได้แก่ สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายของรัฐ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของทบวงมหาวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัย และของคณะหรือไม่ สอดคล้องกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

3. ความครอบคลุม เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรครอบคลุมประเด็นหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงได้ครบถ้วนหรือไม่ เนื้อหาวิชาครอบคลุมประเด็นที่ต้องการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

4. ความซ้ำซ้อน พิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาแต่ละรายวิชาเป็นสำคัญว่าซ้ำซ้อนกันบ้างหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

5. ความเหมาะสม พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาสาระตามเอกสารหลักสูตร โดยเปรียบเทียบกับวัยหรือวุฒิภาวะของนักศึกษาที่เรียนว่าเหมาะสมกันหรือไม่เพียงใดและเปรียบเทียบกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ในปัจจุบันของท้องถิ่นที่ใช้หลักสูตร

6. ความทันสมัย เช่น เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ตามคำอธิบายรายวิชาทันสมัยมากน้อยเพียงใด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันสมัยหรือไม่ เพียงใด เป็นต้น

การประเมินเอกสารหลักสูตรตามประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวนี้มักจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้วิธีให้ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องประเมิน เช่น คณาจารย์ที่สอน ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร เป็นต้น

2) การประเมินการใช้หลักสูตร

การประเมินผลการใช้หลักสูตร (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2523) หมายถึงการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตรเพื่อปรับปรุงให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ใช้หลักสูตรสามารถที่จะทราบผลของการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลมาปรับปรุงการใช้หลักสูตรให้มีคุณภาพได้ โดยสามารถทำการประเมินผลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรได้ 4 ประการคือ (สวัสดี อุดมโกชน, 2533)

1. การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร เป็นการวิเคราะห์ถึงความมุ่งหมายของหลักสูตรว่าคลุมเครือหรือไม่ สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ วิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตรว่าเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาหรือไม่ การจัดลำดับของเนื้อหาและประสบการณ์ จะช่วยเสริมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้หรือไม่

2. การวิเคราะห์ขบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการวิเคราะห์ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดหาอาคารสถานที่และบริเวณของโรงเรียน การบริหารทางด้านบุคลากร เพื่อให้ได้ทราบถึงความพร้อมของสถานศึกษา และประสิทธิภาพของสถานศึกษา

3. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน เป็นการวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผล การเรียนของนักเรียน ผลผลิตของหลักสูตร โดยการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไปแล้ว มีความรู้ความสามารถและเจตคติตรงความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

4. การวิเคราะห์โครงการประเมินผล เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการประเมินผลควบคู่กันไป จะทำให้ผู้บริหารพบปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรได้

ดังนั้นการประเมินผลการใช้หลักสูตร จะต้องพิจารณาว่าประเมินอย่างไร จึงจะทำให้ผลการประเมินถูกต้อง และได้ผลการประเมินที่แท้จริงมาประกอบการตัดสินใจ

3) การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ (2530) ได้กล่าวถึงการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรไว้ว่า ผลผลิตของหลักสูตรคือ สัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (Academic Achievement) ได้แก่ ความรู้ความสามารถตามเนื้อหาวิชาที่เรียนกับสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ (Non-academic Achievement) ได้แก่ สัมฤทธิ์ผลที่นอกจากทางวิชาการ ได้แก่ บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความมีศีลธรรมจรรยา เป็นต้น

การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรจึงต้องประเมินสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนทั้งทางวิชาการและที่ไม่ใช่ทางวิชาการ ซึ่งมีอยู่ในตัวผู้เรียน วิธีการประเมินนอกจากใช้สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอบวัดในขณะเรียนแล้ว ยังต้องติดตามประเมินหลังจากจบหลักสูตรว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนไปใช้ได้ และประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

4) การประเมินระบบหลักสูตร

เมื่อพิจารณาหลักสูตรเป็นระบบประเมินในแต่ละส่วนย่อย ๆ ดังกล่าว จึงมองภาพหลักสูตรที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาจไม่ครบถ้วนและอาจไม่ถูกต้อง เพราะแต่ละส่วนของหลักสูตรสัมพันธ์เกี่ยวข้งกันทั้งตัวหลักสูตรและสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตร เช่น สถานที่วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ กำลังคน บรรยากาศการเรียนการสอน และผู้เรียน ฉะนั้นจึงควรประเมินหลักสูตร ทั้งระบบไปทีเดียวพร้อมกัน ซึ่งรูปแบบการประเมินนั้นมีหลายรูปแบบ มีนักวิชาการและนักการศึกษากำหนดไว้หลายท่าน ดังนี้

สูมิตร คุณานุกร (2523) กำหนดรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร
2. การวิเคราะห์กระบวนการนำไปใช้

3. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียน

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของ ฟาย เดลตา แคปปา (The Phi Delta Kappa Committee Model) (บุญธรรม กิจปรีดาภิรุตย์ , 2530) กำหนดไว้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)
3. การประเมินกระบวนการผลิต (Process Evaluation)
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

เลวี (Lewy , 1977 อ้างถึงใน สัจด์ อุทรานันท์, 2532) สรุปรูปแบบของการประเมินไว้ 3 ประการ คือ

1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร คือ การประเมินที่มุ่งตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของวัตถุประสงค์ (Goal Attainment Model of Objective base Model) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร หรือโครงการที่ดำเนินการใช้เสร็จสิ้นแล้ว รูปแบบการประเมินลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) รูปแบบการประเมินของครอนบาค (L.J. Cronbach) และ รูปแบบการประเมินของสคริเวน (M. Scriven) เป็นต้น

2. การประเมินคุณค่าของหลักสูตร (Judgemental model) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าเมื่อนำหลักสูตรหรือโครงการไปใช้ในสถานการณ์ที่กำหนดนั้นจะได้ผลดีเพียงใด คำนวณการลงทุนหรือไม่ การประเมินประเภทนี้จึงมุ่งนำเอาสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ทั้งในด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการปฏิบัติและผลผลิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงตัดสินคุณค่า ซึ่งการประเมินลักษณะนี้อาจดำเนินการระหว่างการใช้หลักสูตร (Formative Evaluation) หรือเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation) ก็ได้ รูปแบบการประเมินลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสแต็ก (Robert E. Stake) และรูปแบบการประเมินของโพรวัส (M. Provus) เป็นต้น

3. การประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision Making model) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจ โดยเชื่อว่าหลักสูตรที่ดีจะส่งผลกระทบต่อขนาดของการประเมินรูปแบบนี้คำนึงถึงการทำงานอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผล รูปแบบการประเมินหลักสูตรลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของฟาย เดลตา แคปปา (The Phi Delta Kappa) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า แบบจำลองชิป (CIPP Model) หรือรูปแบบการประเมินของดอริส ที โกว (Dorris T. Gow)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

4.1 ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชน

ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังรวบรวมเสนอเป็นแนวคิดดังนี้

กรรณิการ์ ชมดี (2524) ให้คำจำกัดความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึงความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกชน บุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้ามารับผิดชอบเพื่อการดำเนินการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่ม หรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ปรีชญา เวสารัชช์ (2530) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและชนบทว่าหมายถึงการที่ประชาชน หรือชุมชน หรือองค์กรของประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นและชนบทในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ในรูปแบบของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะพัฒนาหรือยกระดับขีดความสามารถของตนในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุก ๆ ด้านของตนที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการที่บุคคล ชุมชน ได้มีบทบาทหรือพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ และอื่น ๆ

4.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

แนวความคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Uphoff, 1981 อ้างใน อคิน ทรัพย์พัฒน์, 2527) ซึ่งได้จำแนกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในเรื่องของการตัดสินใจ (decision making) การดำเนินการ (implementation) ผลประโยชน์ (benefits) และการประเมินผล (evaluation) ดังนี้

- ชั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ชั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- ชั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- ชั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อคิน รพีพัฒน์ (2527) ; เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527) ได้เสนอจากประสบการณ์ภาคสนามในประเทศไทยจะพบว่า

- ชั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- ชั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- ชั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติ
- ชั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

แนวความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมที่นำเสนอข้างต้นนั้น แนวคิดของ อคิน รพีพัฒน์ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และคนอื่น ๆ ต่างก็มีส่วนใกล้เคียงกับแนวคิดของโคเฮนและอ็พฮอฟ แต่อาจจะมีคุณสมบัติเหมาะสมกับบริบทสังคมของไทยมากกว่า ทั้งนี้เพราะเป็นประสบการณ์ภาคปฏิบัติในประเทศไทย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะไม่มี ความชัดเจนในแง่ของผลประโยชน์ที่ชุมชนจะนำมาแบ่งปันกัน ดังนั้นเมื่อนำแนวคิดของโคเฮนและอ็พฮอฟมาผสมผสานกับแนวคิดของนักวิชาการไทย และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถจำแนกขั้นตอนในการมีส่วนร่วมได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ชั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ เป็นขั้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจค้นหาปัญหาและกำหนดความต้องการ ในขั้นนี้ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชนและมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

ชั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลักษณะ/แนวทางการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร ซึ่งในขั้นนี้ชุมชนจะมีส่วนร่วมตัดสินใจและวางแผน กำหนดวิธีการ และ แนวทางการดำเนินงาน

ชั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการ เป็นขั้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตร ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยคำนึงถึงว่าใครจะเข้ามามีส่วนที่จะทำประโยชน์ หรือจะเข้ามามีส่วนร่วมได้บ้าง และจะทำประโยชน์หรือมีส่วนร่วมได้อย่างไร โดยวิธีใด เช่น โดยการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และ แรงงานหรือโดยการบริหารงานและการประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลหลักสูตรเป็นระยะ ๆ หรือ การประเมินผลรวม (Summative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปยอดทั้งหลักสูตร

4.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วม เป็นการจำแนกที่พิจารณาจากกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างที่ชุมชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

กรมการพัฒนาชุมชน (2529: 16) ได้สรุปลักษณะต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 18 ลักษณะ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
2. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร
4. มีส่วนร่วมในการออกความเห็นและข้อเสนอแนะ
5. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
6. มีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหา
7. มีส่วนร่วมในการวางแผน
8. มีส่วนร่วมในการประชุม
9. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
10. มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
11. มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือบริหารงาน
12. มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก
13. มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวนหรือประชาสัมพันธ์
14. มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามกิจกรรมที่วางไว้
15. มีส่วนร่วมในการลงทุนหรือบริจาคเงิน/ทรัพย์สิน
16. มีส่วนร่วมในการออกแรง หรือสละแรงงาน
17. มีส่วนร่วมในการออกวัสดุอุปกรณ์
18. มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ติดตามหรือประเมินผล

กรณีการ์ ชมดี (2524: 13) ได้สรุปลักษณะในการพิจารณาการมีส่วนร่วมเพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at Meetings)
2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน (Financial Contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committees)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interview)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่มการ (Entrepreneurs)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน (Employers)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (Material Contribution)

4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน

การประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้แสดงให้เห็นความพยายามของรัฐที่จะปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการศึกษา หลักสูตรนี้ได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาใช้หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนควบคู่กันไป รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539, อ้างใน วิจิต พันทสุวรรณ, 2541: 28-30) ได้ทำการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา และพบความหลากหลายของรูปแบบดังกล่าวนี้ในโรงเรียนและชุมชนทั่วทุกภาคของประเทศ อย่างไรก็ตามเมื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวมาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเพื่อชี้ให้เห็นบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนและรูปแบบการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวก็จะพบบทบาทและรูปแบบสำคัญดังนี้

(1) บทบาทผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ชุมชนเข้าไปมีบทบาทในด้านนี้ผ่านทางผู้นำและผู้รู้หรือผู้ทรงภูมิปัญญา ตลอดจนประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และระบบคุณค่าที่ชุมชนมีอยู่ไปสู่นักเรียน

การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์โดยผู้นำและผู้รู้ของชุมชนในระบบการศึกษาของโรงเรียน มักทำอย่างเป็นทางการ คนเหล่านี้จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูชาวบ้านหรือวิทยากรภายนอกหรือผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น และได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่สอนหรือถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่มีอยู่ให้แก่ นักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จัดขึ้นภายใต้ระบบการเรียนการสอนของโรงเรียน อาจมีบ้างที่จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากวิถีชีวิตหรือบริบทของการเรียนการสอนของครูชาวบ้านเอง

นอกจากนี้ชุมชนยังได้ใช้ประเพณีและพิธีกรรมที่จัดขึ้นตามวัฏจักรของแต่ละชุมชนมาเป็นเครื่องมือดึงนักเรียนให้เข้าไปเรียนรู้ ซึ่งนับเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของชุมชน

(2) บทบาทการบริหารและจัดการการศึกษาในโรงเรียน บทบาทนี้ของชุมชนได้ปรากฏหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่บทบาทในด้านนี้ของชุมชนจะได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการจากโรงเรียนโดยอาศัยระเบียบและคำสั่งของทางราชการเข้ามารองรับ เช่น คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารและจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานอื่น ๆ ได้อีกตามความจำเป็น

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (พิสมัย: 156-158) สามารถจัดทำได้ 2 ลักษณะ คือ

- 1) การสร้างความสัมพันธ์โดยการนำโรงเรียนสู่ชุมชน
- 2) การสร้างความสัมพันธ์โดยการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน

5. การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

หลักการและจุดมุ่งหมาย

การตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน (School Review) ในระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ซึ่งเป็นกิจกรรมแรกที่สำคัญของขั้นตอนการรับรองมาตรฐานคุณภาพ มุ่งเน้นหลักการกระตุ้นให้โรงเรียนเอกชนมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงกำหนดให้มีบุคคลจากภายนอกโรงเรียนเข้าไปศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อดูประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้แก่สถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาจุดเด่นและข้อจำกัดของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น
2. ให้ผลการตรวจสอบเป็นข้อมูลที่จะให้ผู้ปกครองและประชาชนรับทราบถึงผลการดำเนินงานของโรงเรียน
3. ให้กระบวนการตรวจสอบ ข้อมูลเสนอแนะต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่จะนำไปกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนต่อไป หรือรักษาระดับมาตรฐานคุณภาพไม่ให้ลดลง

ปัจจัยเกณฑ์คุณภาพและตัวชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนคาดหวัง มีความหมายครอบคลุมถึงการที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรของการศึกษานั้น ๆ กำหนดไว้ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือผู้ใช้ผลผลิตนั้น ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุตามที่คาดหวังตามนิยามข้างต้น สำนักงานฯ ได้กำหนดปัจจัย เกณฑ์คุณภาพ และตัวชี้คุณภาพการศึกษา ให้โรงเรียนเอกชน ทั้งประเภทสามัญศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบได้พัฒนาสู่การได้รับรองมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

- (1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
- (2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
- (3) บุคลากร
- (4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
- (5) การจัดการ การบริหาร
- (6) กิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา
- (7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน

ปัจจัยที่ 1 ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

เกณฑ์	ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนเหมาะสมและใช้เป็นเครื่องชี้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้
ตัวชี้คุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรัชญามีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ สนองความต้องการ 2. เป้าหมายมุ่งเน้นผลถาวรที่แท้จริงที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างรอบด้านสมดุลงัย รวมทั้งเน้นประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ/หลักสูตร/ประเภทวิชาและสาขาวิชา 3. มีแนวดำเนินงานหรือแผนที่รับรองรับปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 4. บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนตรงกัน

ปัจจัยที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ)

เกณฑ์ (1)	ศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น/ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ท้องถิ่น และผู้เรียน
ตัวชี้คุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการวิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน โรงเรียน และผู้เรียน 2. มีการเตรียมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3. มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สร้างหรือปรับปรุง และนำผลการประเมินไปใช้

<p>เกณฑ์ (2) ตัวชี้คุณภาพ</p>	<p>จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม 2. มีการใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3. มีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัย 4. มีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
<p>เกณฑ์ (3) ตัวชี้คุณภาพ</p>	<p>ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนถูกต้องตามระเบียบและหรือหลักการวัดผลและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน 2. มีการประเมินผลในสภาพจริงของผู้เรียนเพื่อให้เห็นความก้าวหน้า / พัฒนาการของผู้เรียน 3. มีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะ ๆ และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา/ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ 3 บุคลากร

<p>เกณฑ์ (1) ตัวชี้คุณภาพ</p>	<p>ผู้บริหารเป็นผู้นำระดับมืออาชีพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และมีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงาน 2. ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี
<p>เกณฑ์ (2) ตัวชี้คุณภาพ</p>	<p>ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมเหมาะสมกับอาชีพครู</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถสอดคล้องและเพียงพอกับสาขาวิชาที่สอน 2. ปฏิบัติตนสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู 3. มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาตนเองสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
<p>เกณฑ์ (3) ตัวชี้คุณภาพ</p>	<p>บุคลากรสนับสนุนทุกคนมีความรู้ ความสามารถและปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย 2. มีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงานเพื่อองค์กร (โรงเรียน)

ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

- เกณฑ์ (1) จัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ/สถานที่ฝึกปฏิบัติและสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน
- ตัวชี้คุณภาพ
1. มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และมีการดูแล บำรุงรักษาอย่างเหมาะสม
 2. มีห้องสมุด/มุมหนังสือ/ศูนย์วิชาการ พร้อมเอกสารและตำราเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้
 3. มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ เหมาะสม
 4. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และให้เป็นแหล่งการเรียนรู้
- เกณฑ์ (2) จัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน
- ตัวชี้คุณภาพ
1. มีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ
 2. มีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ
- เกณฑ์ (3) จัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
- ตัวชี้คุณภาพ
1. มีแผนการใช้จ่ายเงินที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
 2. มีการใช้เงินตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ
 3. มีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ
- เกณฑ์ (4) จัดระบบข้อมูล/เครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน
- ตัวชี้คุณภาพ
1. มีการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
 2. มีการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศอย่างทั่วถึงและทันต่อความต้องการ
 3. มีการสร้างความสัมพันธ์และได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เช่น บ้าน สมาคม ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

ปัจจัยที่ 5 การจัดการ การบริหาร

- เกณฑ์ (1) มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย
- ตัวชี้คุณภาพ
1. มีโครงสร้างการบริหารชัดเจนเหมาะสมกับขนาด และระดับการศึกษาของโรงเรียน
 2. มีคู่มือ/แนวปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรครบถ้วนทุกฝ่าย
 3. มีธรรมนูญโรงเรียน/แผนปรับปรุงโรงเรียนอย่างเหมาะสม
 4. มีนวัตกรรม/เทคโนโลยี และระบบข้อมูล/สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่เหมาะสม
 5. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

- เกณฑ์ (2)
ตัวชี้คุณภาพ
- สร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย
1. มีการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ
 2. เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถเป็นผู้นำโดยสามารถผลักดันการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีได้
- เกณฑ์ (3)
ตัวชี้คุณภาพ
- มีระบบการกำกับ ตรวจสอบและรายงานคุณภาพภายในที่เหมาะสม
1. มีการกำหนดขอบข่ายสาระการกำกับ ตรวจสอบ และรายงาน ที่ครอบคลุมเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาของโรงเรียนชัดเจน เน้นการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า (ความคุ้มค่า หมายถึง กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์เต็มและและตรงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ)
 2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินการตามระบบได้
 3. มีการเสนอรายงานการตรวจสอบคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ 6 กิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา

- เกณฑ์ (1)
ตัวชี้คุณภาพ
- จัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทั้งร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมกับวัย
1. มีการจัด/บริการโภชนาการและสุขาภิบาลที่ถูกต้องสุขลักษณะ และเพียงพอ
 2. มีการจัดสันทนาการ และบริการตรวจสอบสุขภาพอย่างทั่วถึง
 3. มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และชุมชน
 4. มีการจัดสวัสดิการ / ความช่วยเหลือที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนที่มีความจำเป็น ได้มีโอกาสได้เรียนอย่างเต็มที่
 5. มีการจัดบริการแนะแนวทุกด้านอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ
- เกณฑ์ (2)
ตัวชี้คุณภาพ
- มีระบบการกำกับ ตรวจสอบและรายงานคุณภาพภายในที่เหมาะสม
1. มีการกำหนดกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนอย่างชัดเจน และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง
 2. มีการดูแล/ติดตามความประพฤตินักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
 3. มีการใช้ข้อมูลด้านความประพฤติของนักเรียนมาพัฒนางานปกครอง
- เกณฑ์ (3)
- จัดกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งเน้นส่งเสริมด้านทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างหลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและเหมาะสมกับวัย

- ตัวชี้คุณภาพ
1. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ
 2. มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ 7 สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ)

- เกณฑ์ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในขั้นสุดท้ายของผู้เรียนที่จบหลักสูตรอยู่ในระดับสูง
- ตัวชี้คุณภาพ ประถมศึกษา
1. ร้อยละ 70 ของผู้จบหลักสูตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับกลุ่มโรงเรียนระดับเขตหรือระดับประเทศ
 2. ร้อยละ 70 ของผู้จบหลักสูตรผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ร้อยละ 80 และมีระดับผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 2 ทุกกลุ่มประสิทธิภาพ
- เกณฑ์ (2) ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของตน
- ตัวชี้คุณภาพ
1. ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถทางการเรียนที่แสดงออกโดยเฉลี่ยสูงขึ้น เป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด
 2. มีผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน/กลุ่ม
- เกณฑ์ (3) ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- ตัวชี้คุณภาพ
1. ผู้เรียนมีความสนใจ มุ่งมั่น อุตสาหะ และกระตือรือร้นต่อการเรียน และพัฒนาผลการเรียนของตน สามารถแสวงหาและพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง
 2. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการทำงาน / มีทักษะ และจรรยาบรรณ ในสาขาวิชาชีพที่เรียน
 3. ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีวินัย สุภาพ อ่อนน้อม เห็นความสำคัญของการรักษาสภาพแวดล้อม
 4. ผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อน ๆ ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน
 5. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับวัย

การพิจารณาให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

คณะกรรมการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ที่คณะกรรมการการศึกษาเอกชน แต่งตั้งจะเป็นผู้ศึกษาและพิจารณารายงานการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน เพื่อวินิจฉัยและเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนว่าควรให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาแก่โรงเรียนในระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชาใดหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะอนุมัติผล ดังนี้

1. ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพแก่โรงเรียนเป็นระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชา เป็นระยะเวลา 5 ปี ถ้าเห็นด้วยกับผลการวินิจฉัยว่าระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชานั้น ๆ มีผลการดำเนินงานพัฒนาตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดอยู่ในระดับ “น่าพึงพอใจ” ทุกเกณฑ์

2. ยังไม่ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพสำหรับระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชา ที่ผลการดำเนินงานสำหรับเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งยังไม่อยู่ในระดับ “น่าพึงพอใจ” แต่โรงเรียนจะได้รับข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา หรือกำหนดระยะเวลาให้ปรับปรุงแล้วขอรับการตรวจสอบคุณภาพใหม่ในเรื่องนั้น ๆ หรือให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้สามารถทำงานได้ต่อเนื่อง

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมยศ เผือดจันทิก (2542) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเมือง : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดหนองโพและโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเมืองโดยการทำหน้าที่เป็นวิทยากรในชั้นเรียน การทำหน้าที่เป็นฟาร์มสาธิต การให้บริการศึกษาดูงานในองค์กรท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์วิจัยการผสมเทียมราชบุรีโรงพยาบาลสัตว์หนองโพ และสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) และการร่วมเสียสละเงิน แรงงาน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ถังใส่นม การทำหุ่นฟางโคนม และเอกสารประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น (2) ชุมชนไม่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเพราะจะมีการนัดหมายกันล่วงหน้า และ (3) ชุมชนรู้สึกภาคภูมิใจ ดีใจ และเต็มใจเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน

ชูชาติ พวงสมจิตร์ (2540) ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาและชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง ผลการวิจัยพบดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ

1.1 กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีอุตสาหกรรมเป็นแกนหลัก และสภาวะในช่วงที่เศรษฐกิจดี (2) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นกระตุ้นให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน และ (3) ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ ลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนไทย

1.2 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความศรัทธา ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความเป็นห่วงสวัสดิภาพของบุตรหลาน ความเกี่ยวข้องผูกพันกับโรงเรียน สถานภาพของคนในชุมชน ความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียน ลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนในชุมชน เครือข่ายของชุมชน ผู้นำชุมชน ความพร้อมของคนในชุมชน การเห็นความสำคัญของตนเองและการเห็นแก่ความเจริญของส่วนรวม

1.3 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคลของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารรุ่นก่อนสร้างสมศรัทธาไว้ให้ ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ผู้บริหารทำงานกับกรรมการศึกษาได้ดี ผู้บริหารและครูให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถดี ผู้บริหารและครูประพฤติตนดี ครูรัก ผูกพัน และรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียน โรงเรียนมีครูเก่าแก่หรือศิษย์เก่าอยู่ในโรงเรียน ครูสนใจเด็กและสอนดี และคณะครูมีความสามัคคี (2) ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเป็นผู้เข้าไปขอความร่วมมือจากชุมชน สร้างระบบที่เอื้อให้ชุมชนมีส่วนร่วม ให้ความเอื้อเพื่อแก่ชุมชน และสร้างความมั่นใจให้กับชุมชน (3) ปัจจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีแผนงานที่ดี มีความน่าเชื่อถือเรื่องการเงิน และมีการพัฒนาที่ดี (4) ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน ความเป็นโรงเรียนของชุมชน ชื่อของโรงเรียน และการที่โรงเรียนเป็นแหล่งสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม

2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ

2.1 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมที่ทำให้คนในชุมชนไม่มีเวลาว่างสถานะในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตและระบบมาตรฐานสินค้า (2) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครองในท้องถิ่น ก่อให้เกิดความแตกแยกในชุมชน และระบบของการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครู ไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความเสื่อมศรัทธา ความไม่ผูกพันกับชุมชน การไม่มีเวลาว่าง การขาดความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียน และความขัดสนส่วนบุคคล

2.3 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารและครูรุ่นปัจจุบันขาดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน บุคลากรในฝ่ายบริหารไม่ให้ความสำคัญกับผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารไม่อยู่บริหารโรงเรียน จำบุคคลที่ช่วยเหลือโรงเรียนไม่ได้ ทำงานโดยไม่ปรึกษาหารือ และไม่เร่งแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชุมชน ครูมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมต่อชาวบ้าน ประพฤติตนไม่เหมาะสม และกีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชน (2) วิธีปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนน้อยลง โรงเรียนทำให้ประชาชนเดือดร้อน ยกเลิกสิทธิพิเศษของผู้มีอุปการะต่อโรงเรียน แต่งตั้งผู้ที่มาทำงานกับชุมชนไม่เหมาะสม ไม่ตอบสนองชุมชน ไม่กำหนดบทบาทที่เหมาะสมให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม (3) ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ ความโดดเด่นด้านวิชาการของโรงเรียนลดลง

และไม่มีผลงานที่ประสบความสำเร็จเสนอให้ชุมชนชื่นชม (4) ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ขาวทางลบของโรงเรียน ความสัมพันธ์กับวัดไม่ดี การขาดบุคลากรที่จะเชื่อมโยงกับชุมชน และการขาดทีมงานที่ดี

รัชนิย์ จุลบาท (2539) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่าการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพในระดับจังหวัดมีการแต่งตั้งคณะกรรมการและศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดทำหลักสูตร มีการเตรียมบุคลากรที่เป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพื่อเป็นวิทยากรแกนนำจัดทำแนวการสอนในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ จัดตั้งคณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น แต่ไม่มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียน ยึดตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) เป็นหลัก ปัญหาที่พบคือ วิทยากรไม่เพียงพอ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ขาดงบประมาณในการสนับสนุน ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษอำเภอ ไม่สามารถออกนิเทศติดตามผลการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในการนำหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพไปใช้ในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่งเสริมการจัดทำแผนการสอน/การบันทึกการสอน โดยกระตุ้นให้ส่งให้ตรวจก่อนนำไปใช้ในชั้นเรียน และเอกสารประกอบหลักสูตรที่ครูจัดทำคือแผนการสอนและใบงานด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน มีการสำรวจความพร้อมและการเตรียมบุคลากรโดยส่งเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานในสังกัด มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ด้านการสอนของครู พบว่า มีการเตรียมการสอนและแจ้งจุดประสงค์ก่อนการสอนทุกครั้งและกำหนดความมุ่งหวังให้ผู้เรียนทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงานและปรับปรุงงานอยู่เสมอ วิธีที่ใช้สอนงานบ้าน งานเกษตร และงานเลือก คือการให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและการสาธิต เกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนคือต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน มีการวัดและการประเมินผลโดยการตรวจผลงาน การสังเกตการปฏิบัติงาน และการทดสอบ ปัญหาที่พบคือขาดงบประมาณในการดำเนินการ ครูไม่มีเวลาเตรียมการสอนเนื่องจากสอนหลายวิชา ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ขาดแหล่งวิชาการค้นคว้าเทคนิคการสอนใหม่ ๆ

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชนในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร” พบว่า สภาพของความสัมพันธ์มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน มีการจัดทำเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ แล้วนำมาประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการให้บริการด้านต่างๆแก่ชุมชน โรงเรียนจะให้

บริการในด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน พบว่า งบประมาณสำหรับการดำเนินงานไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน และขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชน

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในการบริหารและบริการหลักสูตรเรื่องการจัดบุคลากร จะพิจารณาจากผู้มีความรู้ความสามารถเป็นผู้รับผิดชอบ การจัดเตรียมบุคลากรใช้วิธีการพูดคุยส่วนตัว ในเรื่องเจตนาของหลักสูตร ส่วนการบริหารและบริการหลักสูตรพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนเป็นผู้จัดบริการวัสดุฝึกปฏิบัติ ซึ่งจัดหามาโดยให้นักเรียนนำมาจากครอบครัว จากชุมชน และจัดซื้อด้วยเงินงบประมาณของโรงเรียน แต่ส่วนใหญ่จะมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนงบประมาณ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกที่โรงเรียนจัดบริการคือ สถานที่ปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียนซึ่งครูผู้สอนจะติดต่อเป็นการส่วนตัว ด้านการจัดการเรียนการสอน การทำแผนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำแผนการสอน เนื่องจากไม่มีเวลาและดำเนินการจัดทำเป็นเอกสารโครงการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้การปฏิบัติ การสาธิต และการบรรยาย โดยปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรบางเนื้อหา และเป็นวิทยากรเมื่อนักเรียนศึกษานอกสถานที่ ส่วนการวัดและประเมินผลใช้วิธีการสังเกต ตรวจผลงาน ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรใช้วิธีการประชุม ผู้ปกครอง การบอกเล่าของนักเรียน และการพูดคุยกับชาวบ้านเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งไม่มีปัญหาใด ๆ ในการดำเนินการ ส่วนการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ใช้วิธีการพูดคุย ให้คำปรึกษา และสังเกตการสอน โดยผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

รัตนะ บัวสนธิ์ (2538) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ภายในชุมชนที่ศึกษามีสิ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การอนุรักษ์และสร้างป่าไม้ชุมชน ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ (การใช้สมุนไพร) ที่เป็นกระบวนการคิดและการกระทำ โดยเจ้าอาวาสวัดในชุมชน แต่โรงเรียนและชุมชนไม่เคยมีการวางแผนร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน

วิจิตร ไชยศิลป์ (2536) ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ประชากรได้แก่ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,186 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ครูส่วนใหญ่มีการพัฒนา

หลักสูตรในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มทักษะภาษาไทย โดยปรับกิจกรรมการเรียน การสอน กิจกรรมเสริม ปรับสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว และจัดทำสื่อการเรียนการสอน ขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน ได้แก่ ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน ส่วนการปรับ เพิ่ม ลด รายละเอียดการจัดทำ เนื้อหารายวิชาชั้นใหม่ มีการดำเนินการค่อนข้างน้อยและดำเนินการในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต กลุ่มทักษะภาษาไทยและกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เท่านั้น ส่วนปัญหาในการ พัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดเอกสารและแหล่งความรู้สำหรับให้ครูศึกษาค้นคว้า ขาดวัสดุ และงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งครูส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยร่วมกันจัดทำในระดับกลุ่มโรงเรียน และครูเหล่านั้นได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ระดับท้องถิ่นและงบประมาณเพื่อช่วยเหลือครูและโรงเรียน

วารสาร บางเลียง (2534) วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่นของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถม ศึกษจังหวัด จำนวน 73 จังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 286 แห่ง โรงเรียนประถม ศึกษ จำนวน 400 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ในการศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรนั้นทุกหน่วยงานในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรในเนื้อหาที่ตรงกัน และมีการดำเนินการ เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อที่จะนำไปสู่การนำหลักสูตรไปใช้ มากกว่าจะเป็นการวิเคราะห์ หลักสูตรเพื่อที่จะปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในการพัฒนาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นพบว่าการดำเนินงานในลักษณะของการถ่ายทอดความรู้ จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติลงไปตามลำดับจนถึงโรงเรียน กลุ่ม ประสบการณ์ที่ปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มงานและ พื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนการ บริหารการใช้หลักสูตร พบว่ามีการปฏิบัติงานที่รองรับกันมาเป็นลำดับในเรื่องของการจัดอบรม และการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร สำหรับปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ส่วนใหญ่ได้แก่ทักษะการพัฒนาหลักสูตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและ แหล่งความรู้

ลมัย จันตะยอด (2534) ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 722 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนประถมศึกษาศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรจากเอกสารด้วยตนเอง ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกันจัดทำแผนการสอนโดยมีศึกษานิเทศก์อำเภอกำหนดให้ความช่วยเหลือ และมีการจัดทำวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตร ปัญหาที่พบได้แก่ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้หลักสูตรและการเขียนแผนการสอน ครูมีภาระรับผิดชอบมาก ได้รับวัสดุ เอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนล่าช้าและมีจำนวนจำกัด

2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนประถมศึกษาศึกษาส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรในการใช้หลักสูตร โดยส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม ผู้บริหารโรงเรียนช่วยเหลือครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จัดทำตารางสอน มีการจัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ของครู มีการจัดเตรียมอาคารสถานที่สำหรับการใช้หลักสูตร มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยการเยี่ยมชั้นเรียน และมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองได้เข้าใจ ปัญหาที่พบได้แก่ ระยะเวลาในการเตรียมบุคลากรมีน้อย จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่ได้รับการนิเทศจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยให้ครูเตรียมการสอนล่วงหน้า ตรวจสอบที่กเตรียมการเรียนการสอนของครู ส่งครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ให้คำปรึกษาแนะนำและส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อการเรียนการสอน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เตรียมการสอนทุกครั้งก่อน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้นในการสอน โดยเลือกเทคนิคให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา และมีการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมและการเรียนของนักเรียน ปัญหาที่พบได้แก่ ครูสอนหลายวิชาไม่สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่ ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สื่อการสอนไม่ครบทุกกลุ่มประสบการณ์ ขาดทักษะในการใช้เทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ และขาดเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน

รัญจวน ทองรอด (2528) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาความจำเป็นพื้นฐานที่บ้านลุงเขว้า อำเภอนองบุรณาก จังหวัดนครราชสีมา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานมากที่สุด ในลักษณะการสมทบเงิน ออกแรง เข้าร่วมประชุม และพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขั้นประเมินผลน้อยที่สุด สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ความคาดหวังทางเศรษฐกิจ การชักชวนจากผู้นำและเจ้าหน้าที่ความเข้าใจในการพัฒนา

กิตติโชค ห้อยยี่ภู่ (2527) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท ได้ศึกษาที่โรงเรียนถิ่นโสภาวิทยา จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่าง 131 คน โดยวิธีสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ การสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือร่วมมือในกิจการของโรงเรียน ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นกรรมการ ร่วมประชุมและบริจาคเงินเป็นส่วนใหญ่ และส่วนใหญ่ระบุว่าครู อาจารย์ ควรไปร่วมงานของชุมชน

2. ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนใหญ่ระบุว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่องานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนไม่ได้ชี้แจงให้ประชาชนทราบ ส่วนใหญ่ระบุว่า ปัญหาประชาชนไม่สนใจในกิจกรรมของโรงเรียนจึงไม่สามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับทางโรงเรียน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะผู้รับบริการจากโรงเรียน กิจกรรมและบริการที่ประชาชนมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ได้แก่ การยืมวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน และการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน สำหรับกิจกรรมและบริการที่ประชาชนต้องการให้โรงเรียนจัดเพื่อบริการประชาชน ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพของประชาชน

กรณีการ ชมดี (2524) ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ:ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในแบบต่าง ๆ คือ การประชุม การร่วมออกแรง การร่วมออกเงิน การร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ การร่วมเป็นผู้นำ การร่วมเป็นคณะกรรมการ การร่วมเป็นผู้ชักชวน และการร่วมเป็นริเริ่ม โดยมีส่วนร่วมในการประชุมมากที่สุด รองลงมาคือร่วมออกแรง และร่วมเป็นผู้ชักชวน ผู้ที่มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่นที่ชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ กำนัน พัฒนาการ ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำอื่น ๆ สิ่งที่สูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมที่มากที่สุดได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ส่วนผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจคือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ซึ่งมุ่งศึกษาสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร วิธีดำเนินการวิจัยที่นำเสนอในบทนี้กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และคณะกรรมการโรงเรียน ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 8 โรงเรียน

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มประชากรคือ ผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการโรงเรียน อันประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ครูผู้สอน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยในแต่ละโรงเรียนแบ่งครูผู้สอนตามระดับชั้นที่สอน ออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25 ของจำนวนครูทั้งหมดในแต่ละระดับชั้นโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนทั้งหมด 72 คน (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน

ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน (คน)												รวม	
	ป.1		ป.2		ป.3		ป.4		ป.5		ป.6			
	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n	N	n
1. ปัญจทรัพย์	10	3	10	3	8	2	8	2	8	2	8	2	52	14
2. ลีริเทพ	3	1	3	1	2	1	3	1	3	1	3	1	17	6
3. ธรรมภิรักษ์	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	24	6
4. แยมสอาด	7	2	6	2	8	2	6	2	6	2	6	2	39	12
5. ถนอมบุตร	3	1	3	1	4	1	4	1	4	1	4	1	22	6
6. สุวกุล	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	18	6
7. ปิยะพงษ์	4	1	4	1	6	2	6	2	6	2	6	2	32	10
8. จินดาพงษ์	8	2	8	2	8	2	8	2	8	2	8	2	48	12
รวม	42	12	41	12	43	12	42	12	42	12	42	12	252	72

2. คณะกรรมการโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยเลือกกรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างละ 1 คน โดยต้องเป็นบุคคลสำคัญในการให้ข้อมูล (Key Informants) และไม่ได้เป็นผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอน ได้จำนวนโรงเรียนละ 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 40 คน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ผู้บริหาร	จำนวน	16	คน
ครูผู้สอน	จำนวน	72	คน
คณะกรรมการโรงเรียน	จำนวน	40	คน
	รวม	128	คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสอบถามลักษณะแบบเลือกตอบ (Check-List) แบ่งเป็น 3 ฉบับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้บริหาร แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 3 แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามลักษณะแบบเลือกตอบสำหรับครูผู้สอน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 3 แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับคณะกรรมการโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาตำรา บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัย และประเด็นที่จะศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และขอบเขตการวิจัย
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง ความตรงในเนื้อหา และครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความ และความหมายของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือในการวิจัย ก่อนนำไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์
6. จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2543 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำหนังสือไปติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนดังกล่าว
3. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และ คณะกรรมการโรงเรียน พร้อมทั้งส่งและรับคืนแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 8 โรงเรียน ด้วยตนเองตามวันเวลาที่นัดหมาย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนได้ครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบบสอบถามครูผู้สอนที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 72 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 66 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ส่วนการสัมภาษณ์ คณะกรรมการโรงเรียนซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพียงจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00

จากการส่งแบบสอบถามให้ครูผู้สอนและการสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งหมด 128 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น 120 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

เครื่องมือ	จำนวนที่สัมภาษณ์/ แบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนที่สัมภาษณ์/ แบบสอบถามที่ได้รับ	ร้อยละ
1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	16	16	100.00
2. แบบสอบถามครูผู้สอน	72	66	91.67
3. แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการ โรงเรียน	40	38	95.00
รวม	128	120	93.75

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การคำนวณหาค่าสถิติ ใช้สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2538)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ให้ข้อมูลในรายการนั้น}}{\text{จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการโรงเรียน (ตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 5)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตร (ตารางที่ 6)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ (ตารางที่ 7 ถึงตารางที่ 16)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการประเมินผลหลักสูตร (ตารางที่ 17)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร (ตารางที่ 18)

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการ			
	โรงเรียน		
ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพผู้บริหาร			
สถานภาพของผู้บริหาร		ผู้บริหาร	
		(N=16)	
		จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	- ชาย	1	6.25
	- หญิง	15	93.75
2.	อายุ		
	- 31-35 ปี	2	12.50
	- 36-40 ปี	2	12.50
	- 41-45 ปี	5	31.25
	- 46 ปีขึ้นไป	7	43.75
3.	วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
	- ปริญญาตรี	12	75.00
	- ปริญญาโท	4	25.00
4.	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
	- ผู้บริหารโรงเรียน	8	50.00
	- ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	8	50.00
5.	ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน		
	- 1-5 ปี	5	31.25
	- 6-10 ปี	9	56.25
	- 11-15 ปี	2	12.50
6.	การศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร		
	ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น		
	- ไม่มี	0	0.00
	- มี	16	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)			
สถานภาพของผู้บริหาร	ผู้บริหาร		
	(N=16)		
	จำนวน	ร้อยละ	
มี โดยวิธี			
- เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	8	50.00	
- ศึกษาจากตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง	7	43.75	
- ศึกษาดูงานของหน่วยงานที่ดำเนินการ	3	18.75	
- ศึกษาจากสถาบันการศึกษา	4	25.00	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ปรากฏผลดังนี้

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.75 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 6.25 เมื่อพิจารณาตามอายุพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.25 อายุระหว่าง 31-35 ปี และ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน

ด้านวุฒิทางการศึกษา พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ จบปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 25.00 ผู้บริหารดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาดำรงตำแหน่งระหว่าง 1-5 ปี และ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.25 และ 12.50 ตามลำดับ

ผู้บริหารทุกคนมีการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ศึกษาจากตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 43.75 และศึกษาจากสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน			
สถานภาพของครูผู้สอน		ครูผู้สอน	
		(n=66)	
		จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	- ชาย	13	19.70
	- หญิง	53	80.30
2.	อายุ		
	- น้อยกว่า 26 ปี	5	7.58
	- 26-30 ปี	18	27.27
	- 31-35 ปี	15	22.73
	- 36-40 ปี	16	24.24
	- 41-45 ปี	7	10.61
	- 46 ปีขึ้นไป	5	7.58
3.	วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
	- ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	10.61
	- ปริญญาตรี	59	89.39
4.	ประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนปัจจุบัน		
	- 1-5 ปี	24	36.36
	- 6-10 ปี	18	27.27
	- 11-15 ปี	11	16.67
	- 16-20 ปี	5	7.58
	- 21 ปีขึ้นไป	8	12.12
5.	ระดับชั้นที่สอน		
	- ประถมศึกษาปีที่ 1	22	33.33
	- ประถมศึกษาปีที่ 2	19	28.79
	- ประถมศึกษาปีที่ 3	24	36.36
	- ประถมศึกษาปีที่ 4	25	37.88
	- ประถมศึกษาปีที่ 5	31	46.97
	- ประถมศึกษาปีที่ 6	29	43.94

ตารางที่ 4 (ต่อ)			
สถานภาพของครูผู้สอน	ครูผู้สอน		
	(n=66)		
	จำนวน	ร้อยละ	
6. กลุ่มประสบการณ์ที่สอน			
- กลุ่มทักษะ	34	51.52	
- ภาษาไทย	24	36.36	
- คณิตศาสตร์	10	15.15	
- กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	20	30.30	
- กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ	17	25.76	
- กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	32	48.48	
- กลุ่มประสบการณ์พิเศษ	24	36.36	
- ภาษาอังกฤษ	21	31.82	
- คอมพิวเตอร์	3	4.55	
7. การศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร			
ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น			
- ไม่มี	1	1.52	
- มี	65	98.48	
มี โดยวิธี (n=65)			
- เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	51	78.46	
- ศึกษาตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง	39	60.00	
- ศึกษาดูงานของหน่วยงานที่ดำเนินการ	36	55.38	

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.30 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 19.70 เมื่อพิจารณาตามอายุพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมาคืออายุระหว่าง 36-40 ปี และอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.24 และ 22.73 ตามลำดับ

ด้านวุฒิทางการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 89.39 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 10.61

ด้านประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนปัจจุบัน พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาคือระหว่าง 6-10 ปี และ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.27 และ 16.67 ตามลำดับ สำหรับระดับชั้นที่สอน พบว่าส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 46.97 รองลงมาคือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 43.94 และ 37.88 ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มประสบการณ์ที่สอน พบว่าส่วนใหญ่สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คิดเป็นร้อยละ 48.48 รองลงมาคือ กลุ่มทักษะภาษาไทย และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 36.36 เท่ากัน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 98.48 ไม่มีความรู้และประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.52 โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 78.46 รองลงมาคือจากการศึกษาดำรงและ/หรือ เอกสารด้วยตนเอง และจากการศึกษาดูงานของหน่วยงานที่ดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ 55.38 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน			
สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน		คณะกรรมการโรงเรียน	
		(n=38)	
		จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	- ชาย	4	10.53
	- หญิง	34	89.47
2.	อายุ		
	- 36-40 ปี	8	21.05
	- 41-45 ปี	15	39.47
	- 46-50 ปี	13	34.21
	- 51 ปีขึ้นไป	2	5.26
3.	วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
	- ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	13.16
	- ปริญญาตรี	32	84.21
	- ปริญญาโท	1	2.63
4.	ประเภทของคณะกรรมการโรงเรียน		
	- ผู้แทนผู้ปกครอง	8	21.05
	- ผู้แทนศิษย์เก่า	8	21.05
	- ผู้แทนครู	8	21.05
	- ผู้แทนองค์กรชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	6	15.79
	- ผู้ทรงคุณวุฒิ	8	21.05
5.	ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการโรงเรียน		
	- 1 ปี	4	10.53
	- 2 ปี	19	50.00
	- 3 ปี	10	26.32
	- 4 ปี	5	13.16

ตารางที่ 5 (ต่อ)			
สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน		คณะกรรมการโรงเรียน	
		(n=38)	
		จำนวน	ร้อยละ
6.	การศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร		
	ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น		
	- ไม่มี	12	31.58
	- มี	26	68.42
	มี โดยวิธี (n=26)		
	- เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	19.23
	- ศึกษาตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง	21	80.77
	- ศึกษาดูงานจากหน่วยงานที่ดำเนินการ	2	7.69
	- ศึกษาจากการจัดนิทรรศการของโรงเรียน	7	26.92

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

คณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 89.47 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 10.53 เมื่อพิจารณาตามอายุพบว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.47 รองลงมาคืออายุระหว่าง 46-50 ปี และอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.21 และ 21.05 ตามลำดับ

ด้านวุฒิทางการศึกษา พบว่าคณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 84.21 รองลงมาจบต่ำกว่าปริญญาตรี และจบปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.16 และ 2.63 ตามลำดับ ส่วนประเภทของคณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนครู และผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 21.05 เท่ากัน รองลงมาเป็นผู้แทนองค์กรชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 15.79 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในระยะเวลา 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือระยะเวลา 3 ปี และ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.32 และ 13.16 ตามลำดับ

สำหรับการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น พบว่าคณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 68.42 และไม่มีความรู้และประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 31.58 โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์โดยการศึกษาตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 55.26 รองลงมาคือศึกษาจากการจัดนิทรรศการของโรงเรียน และการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 26.92 และ 19.23 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น ในด้านการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตร							
ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร							
ท้องถิ่นเกี่ยวกับการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตร							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับและ/หรือ การสร้างหลักสูตร		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _t =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการท้องถิ่น						
	- มี	16	100.00	66	100.00	82	100.00
	- ไม่มี	0	0.00	0	0.00	0	0.00
2	ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ ของท้องถิ่น (N=16 n=66 n _t =82)						
	- ลักษณะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น	16	100.00	66	100.00	82	100.00
	- ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัด กิจกรรมเสริม	11	68.75	58	87.88	69	84.15
	- ปรับรายละเอียดของเนื้อหา	8	50.00	13	19.70	21	25.61
	- ปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียน การสอนให้เหมาะสม	9	56.25	39	59.09	48	58.54
	- ลักษณะการสร้างรายวิชาใหม่	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	- ลักษณะการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอน ชิ้นใหม่	6	37.50	30	45.45	36	43.90
3	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น						
	- มี	12	75.00	52	78.79	64	78.05
	- ไม่มี	4	25.00	14	21.21	18	21.95

ตารางที่ 6 (ต่อ)						
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับและ/หรือ การสร้างหลักสูตร	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ						
สภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น (N=12 n=52 n _i =64)						
3.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ						
-ผู้ปกครอง	10	83.33	51	98.08	61	95.31
-ศิษย์เก่า	8	66.67	36	69.23	44	68.75
-ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ	6	50.00	21	40.38	27	42.19
-ผู้ทรงคุณวุฒิ	8	66.67	28	53.85	36	56.25
-นักวิชาการท้องถิ่น	5	41.67	15	28.85	20	31.25
-พระสงฆ์หรือนักบวช	3	25.00	18	34.62	21	32.81
-ประธานชุมชน	2	16.67	6	11.54	8	12.50
3.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ						
-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	7	58.33	37	71.15	44	68.75
-ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและ ความต้องการของชุมชนและโรงเรียน	7	58.33	21	40.38	28	43.75
-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการปรับ หลักสูตรฯ	3	25.00	10	19.23	13	20.31
-เป็นผู้ให้ความรู้ และ/หรือ ถ่ายทอดประสบการณ์	3	25.00	21	40.38	24	37.50
-สนับสนุนด้านสิ่งของ หรือวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ	5	41.67	11	21.15	16	25.00
-สนับสนุนด้านการเงิน	6	50.00	18	34.62	24	37.50
-ช่วยประสานงานกับหน่วยงาน ต่าง ๆที่เกี่ยวข้อง	4	33.33	8	15.38	12	18.75
-ร่วมติดตามประเมินผลการปรับ หลักสูตรฯ	2	16.67	3	5.77	5	7.81

ตารางที่ 6 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับและ/หรือ การสร้างหลักสูตร		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรท้องถิ่น							
-ไม่มีปัญหา		8	66.67	8	15.38	16	25.00
-มีปัญหา		4	33.33	44	84.62	48	75.00
ปัญหาที่พบคือ (N=4 n=44 n _c =48)							
-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ		0	0.00	8	18.18	8	16.67
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร							
-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ		1	25.00	21	47.73	22	45.83
โรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก							
-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง		3	75.00	15	34.09	18	37.50
ไม่ตรงกัน							
-ผู้บริหารและครูผู้สอนไม่มี		0	0.00	7	15.91	7	14.58
ความรู้ความเข้าใจในการให้ชุมชน							
เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร							
-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่		1	25.00	1	2.27	2	4.17
มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน							
-การประสานงานของโรงเรียน		0	0.00	8	18.18	8	16.67
กับชุมชนล่าช้า							
-สภาพทางเศรษฐกิจของ		1	25.00	13	29.55	14	29.17
ชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน							
ด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร							
3.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร							
ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น							
3.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ (N=4 n=14 n _c =18)							
-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้		2	50.00	9	64.29	11	61.11
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ							
-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามี		1	25.00	2	14.29	3	16.67
ส่วนร่วมในดการปรับหลักสูตร							

ตารางที่ 6 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับและ/หรือ หลักสูตร	การสร้าง	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้		0	0.00	3	21.43	3	16.67
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ							
-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ		1	25.00	1	7.14	2	11.11
เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร							
-ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์		0	0.00	2	14.29	2	11.11
ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม							
ในการปรับหลักสูตรฯ							
-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้		1	25.00	8	57.14	9	50.00
ความสามารถของชุมชน							
-ชุมชนเห็นว่าการปรับหลักสูตรฯ		2	50.00	3	21.43	5	27.78
เป็นหน้าที่ของโรงเรียน							
-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน		0	0.00	3	21.43	3	16.67
กับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร							
4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่							
สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น (N=6 n=30 n ₁ =36)							
-มี		4	66.67	19	63.33	23	63.89
-ไม่มี		2	33.33	11	36.67	13	36.11
4.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ให้							
สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น (N=4 n=19 n ₁ =23)							
4.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่							
-ผู้ปกครอง		4	100.00	17	89.47	21	91.30
-ศิษย์เก่า		1	25.00	7	36.84	8	34.78
-ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ		2	50.00	9	47.36	11	47.83
-ผู้ทรงคุณวุฒิ		3	75.00	13	68.42	16	69.57
-นักวิชาการท้องถิ่น		2	50.00	11	57.89	13	56.52
-พระสงฆ์หรือนักบวช		0	0.00	8	42.11	8	34.78
-ประธานชุมชน		2	50.00	4	21.05	6	26.09

ตารางที่ 6 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับและ/หรือ หลักสูตร	การสร้าง	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/							
จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่							
-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน		1	25.00	10	52.63	11	47.83
-ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและ		1	25.00	4	21.05	5	21.74
ความต้องการของชุมชนและโรงเรียน							
-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการสร้าง/		1	25.00	7	36.84	8	34.78
จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่							
-เป็นผู้ให้ความรู้ และ/หรือ		3	75.00	12	63.12	15	65.22
ถ่ายทอดประสบการณ์							
-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรือ		2	50.00	8	42.11	10	43.48
อุปกรณ์ต่าง ๆ							
-สนับสนุนด้านการเงิน		3	75.00	10	52.63	13	56.52
-ร่วมติดตามประเมินผลการสร้าง/		0	0.00	2	10.53	2	8.70
จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่							
4.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ							
สร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่							
-ไม่มีปัญหา		2	50.00	0	0.00	2	8.70
-มีปัญหา		2	50.00	19	100.00	21	91.30
ปัญหาที่พบคือ (N=2 n=19 n _i =21)							
-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ		0	0.00	1	5.26	1	4.76
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร							
-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ		2	100.00	8	42.11	10	47.62
โรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก							
-โรงเรียนกับชุมชนว่างไม่ตรงกัน		2	100.00	2	10.53	4	19.05
-ผู้บริหารและครูไม่มีความรู้		1	50.00	3	15.79	4	19.05
ความเข้าใจในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม							
ในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่							

ตารางที่ 6 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับและ/หรือ หลักสูตร	การสร้าง	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่		0	0.00	2	10.53	2	9.52
มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน							
-การประสานงานของโรงเรียน		0	0.00	6	31.58	6	28.57
กับชุมชนล่าช้า							
-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน		2	100.00	3	15.79	5	23.81
ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน							
ด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร							
4.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่							
ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น (N=2 n=11 n _i =13)							
4.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/							
จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่							
-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้		0	0.00	2	18.18	2	15.38
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม							
-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์		0	0.00	2	18.18	2	15.38
ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อ							
-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ		0	0.00	1	9.09	1	7.69
เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร							
-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้		1	50.00	2	18.18	3	23.08
ความสามารถของชุมชน							
-ชุมชนเห็นว่าการสร้าง/จัดทำสื่อ		1	50.00	2	18.18	3	23.08
การเรียนการสอนชิ้นใหม่นี้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน							
-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน		0	0.00	5	45.45	5	38.46
กับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร							
-ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์		1	50.00	4	36.36	5	38.46
ในการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อ							
จึงไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม							
-ไม่ระบุ		0	0.00	1	9.09	1	7.69

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตรในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งให้ข้อมูลโดยผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนระบุว่า โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและ ความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูล ทุกคนระบุว่า โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในลักษณะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับ สภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือลักษณะการ สร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ คิดเป็นร้อยละ 43.90 และไม่มีการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นในลักษณะการสร้างรายวิชาใหม่ ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและ ความต้องการของท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนมีการปรับกิจกรรมการเรียน การสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม คิดเป็นร้อยละ 84.15 รองลงมาคือมีการปรับปรุงและ/หรือเลือก ใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการปรับรายละเอียดของเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 58.54 และ 25.61 ตามลำดับ

สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและ ความต้องการของท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 78.05 และไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 21.95

ในจำนวนของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ นั้น ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ คือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 95.31 รองลงมาคือศิษย์เก่า คิดเป็นร้อยละ 68.75 ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ประกอบการ/เจ้าของ กิจการ คิดเป็นร้อยละ 56.25 และ 42.19 ตามลำดับ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ นั้น คือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมาคือร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความ ต้องการของชุมชนและโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 43.75 เป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอด ประสบการณ์ที่จะนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และสนับสนุนด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากัน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรฯ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 ไม่มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 25.00 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุว่าคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และสภาพทาง เศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร คิดเป็น ร้อยละ 29.17

สำหรับการที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเนื่องจากนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาคือโรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน และชุมชนเห็นว่าการปรับหลักสูตรฯ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 27.78 ตามลำดับ

ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 63.89 และไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 36.11 จากจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 91.30 รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 69.57 นักวิชาการท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 56.52

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่คือ เป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ที่จะนำมาสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ คิดเป็นร้อยละ 65.22 รองลงมาคือสนับสนุนด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 56.52 เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน และสนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 47.83 และ 43.48 ตามลำดับ

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 91.30 และไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 8.70 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาคือ การประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนล่าช้า คิดเป็นร้อยละ 28.57 และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 23.81

สำหรับการที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร และครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ จึงไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 38.46 เท่ากัน รองลงมาคือโรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน และชุมชนเห็นว่าการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่นี้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 23.08 เท่ากัน นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ คิดเป็นร้อยละ 15.38 เท่ากัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร							
ท้องถิ่นในด้านการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้							
ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครูเพื่อนำ							
หลักสูตรท้องถิ่นไปใช้							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครู							
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n=82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-มี	13	81.25	39	59.09	52	63.41
	-ไม่มี	3	18.75	27	40.91	30	36.59
1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครู (N=13 n=39 n _c =52)							
1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู							
	-ผู้ปกครอง	10	76.92	32	82.05	42	80.77
	-ศิษย์เก่า	4	30.77	18	46.15	22	42.31
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	4	30.77	16	41.03	20	38.46
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	11	84.62	21	53.85	32	61.54
	-นักวิชาการท้องถิ่น	2	15.38	14	35.90	16	30.77
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	2	15.38	12	30.77	14	26.92
	-ประธานชุมชน	2	15.38	10	25.64	12	23.08
1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู							
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	8	61.54	24	61.54	32	61.54
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการเตรียม	3	23.08	5	12.82	9	17.31
	ครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-เป็นวิทยากรให้ความรู้และ/หรือ	6	46.15	23	58.97	29	55.77
	ถ่ายทอดประสบการณ์ในการเตรียม						
	ครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-ช่วยอนุเคราะห์สถานที่เพื่อศึกษา/	4	30.77	16	41.03	20	38.46
	ดูงาน						

ตารางที่ 7 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครู		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	2	15.38	16	41.03	18	34.62
	-สนับสนุนด้านการเงินในการเตรียม	0	0.00	7	17.95	7	13.46
	ครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรือ	0	0.00	7	17.95	7	13.46
	อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเตรียมครู						
	-เป็นผู้ร่วมติดตามประเมินผลการ	2	15.38	3	7.69	5	9.62
	เตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครู						
	-ไม่มีปัญหา	10	76.92	27	69.23	37	71.15
	-มีปัญหา	3	23.08	12	30.77	15	28.85
	ปัญหาที่พบคือ (N=3 n=12 n _i =15)						
	-ผู้รู้ในชุมชนขาดความมั่นใจใน	2	66.67	9	75.00	11	73.33
	การถ่ายทอดความรู้และ						
	ประสบการณ์แก่ครู						
	-การเดินทางของชุมชนที่เข้ามา	0	0.00	4	33.33	4	26.67
	มีส่วนร่วมไม่สะดวกเท่าที่ควร						
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	1	33.33	11	91.67	12	80.00
	เท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก						
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง	2	66.67	9	75.00	11	73.33
	ไม่ตรงกัน						
	-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน	1	33.33	7	58.33	8	53.33
	ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน						
	ด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร						

ตารางที่ 7 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครู							
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู (N=3 n=27 n _t =30)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู							
	-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้	0	0.00	12	44.44	12	40.00
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้	2	66.67	21	77.78	23	76.67
	ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม						
	-ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้	0	0.00	16	59.26	16	53.33
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ	2	66.67	17	62.96	19	63.33
	เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร						
	-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้						
	ความสามารถของชุมชน						
	-ชุมชนเห็นว่าการเตรียมครูเพื่อนำ	3	100.00	24	88.89	27	90.00
	หลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ เป็นหน้าที่						
	ของโรงเรียน						
	-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ	1	33.33	10	37.04	11	36.67
	ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร						

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 63.41 และชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 36.59

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครู ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 80.77 รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 61.54 ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 42.31 และ 38.46 ตามลำดับ

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 61.54 รองลงมาคือ เป็นวิทยากรให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 55.77 ช่วยอนุเคราะห์สถานที่เพื่อศึกษา/ดูงาน และช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 38.46 และ 34.62 ตามลำดับ

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครู ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 71.15 มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 28.85 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือผู้รู้ในชุมชนขาดความมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ครู และโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 73.33 เท่ากัน และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 53.33

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เนื่องจากชุมชนเห็นว่าการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 76.67 โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร และผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 63.34 และ 53.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นไปใช้ ในการจัดตารางสอน							
	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตารางสอน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _t =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตารางสอนเพื่อนำหลักสูตร						
	ท้องถิ่นไปใช้						
	-มี	4	25.00	23	34.85	27	32.93
	-ไม่มี	12	75.00	43	65.15	55	67.07
	1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตารางสอน (N=4 n=23 n _t =27)						
	1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน						
	-ผู้ปกครอง	1	25.00	17	73.91	18	66.67
	-ศิษย์เก่า	0	0.00	8	34.78	8	29.63
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	2	50.00	9	39.13	11	40.74
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	1	25.00	13	56.52	14	51.85
	-นักวิชาการท้องถิ่น	2	50.00	10	43.48	12	44.44
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	1	25.00	4	17.39	5	18.52
	-ประธานชุมชน	0	0.00	4	17.39	4	14.81
	1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน						
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	3	75.00	18	78.26	21	77.78
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัด	1	25.00	7	30.43	8	29.63
	ตารางสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-เป็นผู้ร่วมจัดตารางสอนเพื่อนำ	0	0.00	5	21.74	5	18.52
	หลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-เป็นผู้ร่วมประสานงานกับวิทยากร/	2	50.00	11	47.83	13	48.15
	ผู้รู้ในชุมชนเรื่องวันเวลาที่เข้ามาสอน						
	-สนับสนุนด้านการเงินในการจัด	0	0.00	7	30.43	7	25.93
	ตารางสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						

ตารางที่ 8 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตารางสอน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-ร่วมติดตามผลการจัดตารางสอน	0	0.00	5	21.74	5	18.52
	เพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตารางสอน							
	-ไม่มีปัญหา	2	50.00	9	39.13	11	40.74
	-มีปัญหา	2	50.00	14	60.87	16	59.26
	ปัญหาที่พบคือ (N=2 n=14 n _c =16)						
	-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ	0	0.00	3	21.43	3	18.75
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร						
	-ผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วม	0	0.00	6	42.86	6	37.50
	ไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน						
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	1	50.00	8	57.14	9	56.25
	เท่าที่ควรเนื่องจากมีการกีดกัน						
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง	1	50.00	9	64.29	10	62.50
	ไม่ตรงกัน						
	-การจัดตารางสอนของโรงเรียน	0	0.00	2	14.29	2	12.50
	ไม่ยืดหยุ่นทำให้วิทยากร/ผู้รู้ใน						
	ชุมชนไม่สามารถเข้ามาสอนได้						
	-การจัดตารางสอนของโรงเรียน	0	0.00	8	57.14	8	50.00
	ล่าช้าทำให้ไม่สามารถเชิญวิทยากร/						
	ผู้รู้ในชุมชนมาสอนได้						
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน (N=12 n=43 n _c =55)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน							
	-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้	0	0.00	13	30.23	13	23.64
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						

ตารางที่ 8 (ต่อ)						
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตารางสอน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม	3	25.00	7	16.28	10	18.18
-ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน	0	0.00	4	9.30	4	7.27
-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร	0	0.00	6	13.95	6	10.91
-ผู้บริหารและครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้	3	25.00	17	39.53	20	36.36
-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน	1	8.33	1	2.33	2	3.64
-ชุมชนเห็นว่าการจัดตารางสอนเป็นหน้าที่ของโรงเรียน	6	50.00	33	76.74	39	70.91
-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร	0	0.00	2	4.65	2	3.64

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้ รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 67.07 และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 32.93

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนที่เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 51.85 นักวิชาการท้องถิ่น และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 44.44 และ 40.74 ตามลำดับ

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ ช่วยประสานงาน กับวิทยากร/ผู้รู้ในชุมชนเรื่องวันเวลาที่เข้ามาสอน คิดเป็นร้อยละ 48.15 เป็นผู้ร่วมวางแผนใน การจัดการเรียนการสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 29.63 และสนับสนุนด้านการเงิน ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 25.93

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 59.26 ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 40.74 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุคือโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 56.25 และผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามี ส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน คิดเป็นร้อยละ 37.50

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 70.91 รองลงมา คือผู้บริหารและครูผู้สอนไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 36.36 และนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 23.64

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n=82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน						
	-มี	8	50.00	34	51.52	42	51.22
	-ไม่มี	8	50.00	32	48.48	40	48.78
1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (N=8n=34n=42)							
1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน							
	-ผู้ปกครอง	6	75.00	32	94.12	38	90.48
	-ศิษย์เก่า	4	50.00	16	47.06	20	47.62
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	0	0.00	20	58.82	20	47.62
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	3	37.50	19	55.88	22	52.38
	-นักวิชาการท้องถิ่น	0	0.00	7	20.59	7	16.67
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	0	0.00	9	26.47	9	21.43
	-ประธานชุมชน	0	0.00	5	14.71	5	11.90
1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน							
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	7	87.50	16	47.06	23	54.76
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	0	0.00	7	20.59	7	16.67
	-เป็นผู้ร่วมดำเนินการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	4	50.00	8	23.53	12	28.57
	-ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	1	12.50	18	52.94	19	45.24
	ที่เกี่ยวข้องในการจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน						
	-เป็นผู้มีส่วนร่วมติดตามประเมินผล	0	0.00	6	17.65	6	14.29
	การจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน						

ตารางที่ 9 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการ วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-สนับสนุนด้านการเงินในการจัด	5	62.50	18	52.94	23	54.76
	บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน						
	การสอนหลักสูตรท้องถิ่น						
	-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรือ	6	75.00	3	8.82	9	21.43
	อุปกรณ์ต่าง ๆ						
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการ							
วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน							
	-ไม่มีปัญหา	5	62.50	23	67.65	28	66.67
	-มีปัญหา	3	37.50	11	32.35	14	33.33
	ปัญหาที่พบคือ (N=3 n=11 n _i =14)						
	-ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชน	1	33.33	5	45.45	6	42.86
	จึงให้ความช่วยเหลือน้อย						
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	2	66.67	9	81.82	11	78.57
	เท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก						
	-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ	0	0.00	3	27.27	3	21.43
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร						
	-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจ	0	0.00	4	36.36	4	28.57
	ในความรู้ ความสามารถของตน						
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง	0	0.00	7	63.64	7	50.00
	ไม่ตรงกัน						
	-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน	3	100.00	10	90.91	13	92.86
	ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน						
	ด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร						

ตารางที่ 9 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการ วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการ							
วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (N=8 n=32 n _i =40)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการ							
วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน							
-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้		0	0.00	12	37.50	12	30.00
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม							
-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้		2	25.00	11	34.38	13	32.50
ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการ							
จัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน							
การสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
-ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้		0	0.00	2	6.25	2	5.00
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการ							
วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน							
หลักสูตรท้องถิ่น							
-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ		2	25.00	8	25.00	10	25.00
เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร							
-ชุมชนเห็นว่าการจัดบริการ		4	50.00	26	81.25	30	75.00
สอน							
หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน							
-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ		0	0.00	9	28.13	9	22.50
ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร							

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 51.22 และชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 48.78

ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนคือผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 90.48 รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 52.38 ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 47.62 เท่ากัน

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน และสนับสนุน ด้านการเงินในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 54.76 เท่ากัน รองลงมาคือ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 45.24 เป็นผู้ร่วมดำเนินการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 28.57

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน ด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 92.86 รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 78.57 โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย คิดเป็นร้อยละ 42.86

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนี้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 32.50 นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 30.00

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นไปใช้ในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _t =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-มี	5	31.25	24	36.36	29	35.37
	-ไม่มี	11	68.75	42	63.64	53	64.63
	1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนให้						
	เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น (N=5 n=24 n _t =29)						
	1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน						
	-ผู้ปกครอง	5	100.00	20	83.33	25	86.21
	-ศิษย์เก่า	4	80.00	9	37.50	13	44.83
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	5	100.00	10	41.67	15	51.72
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	2	40.00	9	37.50	11	37.93
	-นักวิชาการท้องถิ่น	2	40.00	9	37.50	11	37.93
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	3	60.00	9	37.50	13	44.83
	-ประธานชุมชน	0	0.00	5	20.83	5	17.24
	1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน						
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	5	100.00	14	58.33	19	65.52
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดสถานที่	2	40.00	7	29.17	9	31.03
	หรือห้องเรียนให้เหมาะสมกับ						
	หลักสูตรท้องถิ่น						
	-เป็นผู้ประสานงานกับแหล่ง	2	40.00	8	33.33	10	34.48
	ประกอบการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
	-เป็นผู้มีส่วนร่วมติดตามประเมินผล	1	20.00	7	29.17	8	27.59
	การจัดสถานที่หรือห้องเรียน						
	-สนับสนุนด้านการเงินในการจัด	5	100.00	7	29.17	12	41.38
	สถานที่หรือห้องเรียน						

ตารางที่ 10 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ	2	40.00	6	25.00	8	27.59
	-สนับสนุนสถานที่และ/หรือแหล่งฝึกปฏิบัติของนักเรียน	3	60.00	8	33.33	11	37.93
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น							
	-ไม่มีปัญหา	2	40.00	7	29.17	9	31.03
	-มีปัญหา	3	60.00	17	70.83	20	68.97
ปัญหาที่พบคือ (N=3 n=17 n _i =20)							
	-ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร	2	66.67	14	82.35	16	80.00
	-ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย	1	33.33	7	41.18	8	40.00
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก	2	66.67	5	29.41	7	35.00
	-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร	0	0.00	7	41.18	7	35.00
	-ค่าใช้จ่ายและความปลอดภัยในการนำนักเรียนไปในชุมชนและ/หรือแหล่งฝึกปฏิบัติ	3	100.00	7	41.18	10	50.00
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน	0	0.00	8	47.06	8	40.00

ตารางที่ 10 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน							
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่	2	66.67	7	41.18	9	45.00
	เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน						
	ด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร						
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน (N=11 n=42 n _i =53)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน							
	-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้	0	0.00	9	21.43	9	16.98
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้	4	36.36	9	21.43	13	24.53
	ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ	0	0.00	3	7.14	3	5.66
	เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร						
	-ชุมชนเห็นว่าการจัดสถานที่หรือ	7	63.64	30	71.43	37	69.81
	ห้องเรียน เป็นหน้าที่ของโรงเรียน						
	-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ	0	0.00	11	26.19	11	20.75
	ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร						

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดสถานที่และห้องเรียน ในระดับประถมศึกษาของ โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 64.63 และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 35.37

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 86.21 รองลงมา คือผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 51.72 ศิษย์เก่า และพระสงฆ์หรือนักบวช คิดเป็นร้อยละ 44.83 เท่ากัน

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 65.52 รองลงมาคือ สนับสนุนด้านการเงินในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน และสนับสนุนสถานที่และ/หรือแหล่งฝึก ปฏิบัติของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.38 และ 37.93 ตามลำดับ

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.97 ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 31.03 ปัญหาที่ผู้ให้ ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือ ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายและความปลอดภัยในการนำนักเรียนไปในชุมชน และ/หรือแหล่งฝึกปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 50.00 สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อ การสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 45.00 ชุมชนเห็นว่าเป็น โรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย และโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็น ร้อยละ 40.00 เท่ากัน

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตร ท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดสถานที่หรือห้องเรียนดังกล่าว เป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 69.81 รองลงมาคือโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน และความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 24.53 และ 20.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำ							
หลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ในการจัดสรรเงิน							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _t =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้						
	-มี	5	31.25	17	25.76	22	26.83
	-ไม่มี	11	68.75	49	74.24	60	73.17
1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน (N=5 n=17 n _t =22)							
1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน							
	-ผู้ปกครอง	5	100.00	17	100.00	22	100.00
	-ศิษย์เก่า	2	40.00	8	47.06	10	45.45
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	0	0.00	8	47.06	8	36.36
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	0	0.00	6	35.29	6	27.27
	-นักวิชาการท้องถิ่น	0	0.00	7	41.18	7	31.82
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	0	0.00	3	17.65	3	13.64
	-ประธานชุมชน	0	0.00	4	23.53	4	18.18
1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน							
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	2	40.00	7	41.18	9	40.91
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดสรรเงิน	0	0.00	4	23.53	4	18.18
เพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้							
	-ให้เงินสนับสนุน	3	60.00	7	41.18	10	45.45
	-เป็นผู้ร่วมจัดหาทุนให้แก่โรงเรียน	2	40.00	7	41.18	9	40.91
	-ช่วยประสานงานกับหน่วยงาน/ สถานประกอบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	2	40.00	12	70.59	14	63.64
	-เป็นผู้ร่วมสนับสนุนวัสดุ สิ่งของ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ	3	60.00	9	52.94	12	54.55
	-เป็นผู้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ	1	20.00	4	23.53	5	22.73
และประเมินผลการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้							

ตารางที่ 11 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน							
	-ไม่มีปัญหา	3	60.00	2	11.76	5	22.73
	-มีปัญหา	2	40.00	15	88.24	17	77.27
	ปัญหาที่พบคือ (N=2 n=15 n _i =17)						
	-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน	2	100.00	13	86.67	15	88.24
	ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน						
	-การวางแผนการจัดสรรเงินเพื่อนำ	1	50.00	3	20.00	4	23.53
	หลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ไม่ชัดเจนทำให้						
	ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร						
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ	2	100.00	9	60.00	11	64.71
	กับโรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก						
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน (N=11 n=49 n _i =60)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน							
	-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้	0	0.00	12	24.49	12	20.00
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์	3	27.27	11	22.45	14	23.33
	ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ	0	0.00	2	4.08	2	3.33
	เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร						
	-ชุมชนเห็นว่าการจัดสรรเงิน	7	63.64	34	69.39	41	68.33
	ดังกล่าว เป็นหน้าที่ของโรงเรียน						
	-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน	0	0.00	11	22.45	11	18.33
	กับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร						

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดสรรเงิน ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับ การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน เพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 73.17 และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 26.83

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน ผู้ให้ข้อมูลทุกคนระบุว่า ชุมชนที่เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดสรรเงินคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ศิษย์เก่า และ ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 45.45 และ 36.36 ตามลำดับ

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมโดยช่วยประสานงานกับหน่วยงาน/สถานประกอบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็น ร้อยละ 63.64 รองลงมาคือสนับสนุนด้านวัสดุ สิ่งของหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 54.55 สนับสนุนด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 45.45 และเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 40.91

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 77.27 ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 22.73 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุว่าคือ สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของ เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 88.24 รองลงมาคือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมี ภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 64.71 และการวางแผนการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่น ไปใช้ของโรงเรียนไม่ชัดเจนทำให้ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 23.53

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเนื่องจาก ชุมชนเห็นว่าการจัดสรรเงินดังกล่าว เป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 68.33 รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน และนโยบาย ของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 23.33 และ 20.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นไปใช้ในการนี้เทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนี้เทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	(N=16)		(n=66)		(n _t =82)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนี้เทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น						
	-มี	6	37.50	29	43.94	35	42.68
	-ไม่มี	10	62.50	37	56.06	47	57.32
1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนี้เทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น (N=6 n=29 n _t =35)							
1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการนี้เทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น							
	-ผู้ปกครอง	4	66.67	21	72.41	25	71.43
	-ศิษย์เก่า	0	0.00	7	24.14	7	20.00
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	2	33.33	12	41.38	14	40.00
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	2	33.33	14	48.28	16	45.71
	-นักวิชาการท้องถิ่น	2	33.33	15	51.72	17	48.57
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	1	16.67	10	34.48	11	31.43
	-ประธานชุมชน	0	0.00	5	17.24	5	14.29
1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนี้เทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น							
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	2	33.33	19	65.52	21	60.00
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการนี้เทศ	2	33.33	14	48.28	16	45.71
	ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น						
	-เป็นผู้ให้ความคิดเห็น หรือข้อ	5	83.33	21	72.41	26	74.29
	เสนอแนะในการนี้เทศติดตาม						
	การใช้หลักสูตรท้องถิ่น						
	-เป็นผู้ร่วมนี้เทศติดตามการใช้	3	50.00	14	48.28	17	48.57
	หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน						
	-สนับสนุนด้านการเงิน	1	16.67	2	6.90	3	8.57
	-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรือ	1	16.67	8	27.59	9	25.71
	อุปกรณ์ต่าง ๆ						

ตารางที่ 12 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนิเทศติดตาม	การใช้หลักสูตรท้องถิ่น	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-เป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผล		2	33.33	11	37.93	13	37.14
การจัดการนิเทศติดตามการใช้							
หลักสูตรท้องถิ่น							
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น							
-ไม่มีปัญหา		2	33.33	8	27.59	10	28.57
-มีปัญหา		4	66.67	21	72.41	25	71.43
ปัญหาที่พบคือ (N=4 n=21 n _i =25)							
-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญ		0	0.00	3	14.29	3	12.00
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร							
-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจ		4	100.00	7	33.33	11	44.00
ในความรู้ความสามารถของตน							
-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ		2	50.00	12	57.14	14	56.00
โรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจาก							
มีภารกิจมาก							
-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาร่าง		2	50.00	9	42.86	11	44.00
ไม่ตรงกัน							
-ครูบางส่วนไม่ยอมรับการให้		4	100.00	13	61.90	17	68.00
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ							
ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น							
-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่		2	50.00	10	47.62	12	48.00
เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนเท่าที่ควร							
-การวางแผนนิเทศติดตามการใช้		3	75.00	13	61.90	16	64.00
หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน							
ไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่สามารถ							
เข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร							

ตารางที่ 12 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนิเทศติดตาม การใช้หลักสูตรท้องถิ่น		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-การประสานงานของโรงเรียนกับ ชุมชนล่าช้า	0	0.00	1	4.76	1	4.00
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตาม (N=10 n=37 n _i =47)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น							
	-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	2	20.00	7	18.92	9	19.15
	-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมใน การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	0	0.00	4	10.81	4	8.51
	-ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	0	0.00	2	5.41	2	4.26
	-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร	2	20.00	3	8.11	5	10.64
	-ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ใน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	0	0.00	3	8.11	3	6.38
	-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ ความสามารถของชุมชน	3	30.00	3	8.11	6	12.77
	-ชุมชนเห็นว่าการนิเทศติดตามการ ใช้หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของ โรงเรียน	5	50.00	33	89.19	38	80.85
	-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร	0	0.00	7	18.92	7	14.89

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านกรณีศึกษาติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 57.32 และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 42.68

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือนักวิชาการท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 48.57 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 45.71 และ 40.00 ตามลำดับ

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 74.29 รองลงมาคือเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 60.00 เป็นผู้ร่วมนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 48.57 และเป็นผู้ร่วมวางแผนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 45.71

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 71.43 ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 28.57 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือ ครูบางส่วนไม่ยอมรับการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมาคือ การวางแผนนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนไม่ชัดเจนทำให้ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 64.00 และชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 56.00

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เนื่องจากชุมชนเห็นว่าการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.85 รองลงมาคือ นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 19.15 และ 14.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นไปใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์ ท้องถิ่น	หลักสูตร	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n ₁ =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น						
	-มี	7	43.75	41	62.12	48	58.54
	-ไม่มี	9	56.25	25	37.88	34	41.46
	1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น (N=7 n=41 n ₁ =48)						
	1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น						
	-ผู้ปกครอง	4	57.14	36	87.80	40	83.33
	-ศิษย์เก่า	1	14.29	22	53.66	23	47.92
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	3	42.86	18	43.90	21	43.75
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	0	0.00	19	46.34	19	39.58
	-นักวิชาการท้องถิ่น	2	28.57	17	41.46	19	39.58
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	2	28.57	12	29.27	14	29.17
	-ประธานชุมชน	0	0.00	10	24.39	10	20.83
	1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น						
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	2	28.57	31	75.61	33	68.75
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น	3	42.86	22	53.66	25	52.08
	-เป็นผู้ร่วมดำเนินการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน	5	71.43	18	43.90	23	47.92
	-ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น	3	42.86	23	56.10	26	54.17
	-สนับสนุนด้านการเงินในการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น	4	57.14	13	31.71	17	35.42
	ประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น						

ตารางที่ 13 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรท้องถิ่น		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรท้องถิ่น	2	28.57	8	19.51	10	20.83
	-เป็นผู้ร่วมประเมินผลการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น	2	28.57	8	19.51	10	20.83
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น							
	-ไม่มีปัญหา	5	71.43	22	53.66	27	56.25
	-มีปัญหา	2	28.57	19	46.34	21	43.75
	ปัญหาที่พบคือ (N=2 n=19 n _c =21)						
	-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร	0	0.00	6	31.58	6	28.57
	-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจ ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน	3	150.00	9	47.37	12	57.14
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ โรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจาก มีภารกิจมาก	5	250.00	13	68.42	18	85.71
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง ไม่ตรงกัน	1	50.00	11	57.89	12	57.14
	-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน ด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร	2	100.00	13	68.42	15	71.43

ตารางที่ 13 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์	หลักสูตรท้องถิ่น	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-ผู้บริหารและครูผู้สอนไม่มีความรู้		1	50.00	9	47.37	10	47.62
และประสบการณ์ในการให้ชุมชน							
เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์							
หลักสูตรท้องถิ่น							
-การวางแผนประชาสัมพันธ์		0	0.00	10	52.63	10	47.62
หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน							
ไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่สามารถ							
เข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร							
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น (N=9 n=25 n _c =34)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น							
-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้		3	33.33	12	48.00	15	44.12
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม							
-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้		0	0.00	4	16.00	4	11.76
ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมใน							
การประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น							
-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ		1	11.11	1	4.00	2	5.88
เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร							
-ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ใน		2	22.22	9	36.00	11	32.35
ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน							
การประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น							
-ชุมชนเห็นว่าการประชาสัมพันธ์		3	33.33	16	64.00	19	55.88
หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน							
-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ		0	0.00	2	8.00	2	5.88
ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร							

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในด้านการศึกษาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 58.54 และชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 41.46

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นคือผู้ประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 47.92 และ 43.75 ตามลำดับ

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมาคือช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น และเป็นผู้ร่วม วางแผนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.17 และ 52.08 ตามลำดับ

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีปัญหาคิดเป็นร้อยละ 43.75 ปัญหาที่ผู้ให้ ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมาคือสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงิน และสิ่งของเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 71.43 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และ โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 57.14 เท่ากัน

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่าเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.88 รองลงมาคือนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และครู ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 44.12 และ 32.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นที่ใช้ในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอน	หลักสูตรท้องถิ่น	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _i =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น						
	-มี	6	37.50	26	39.39	32	39.02
	-ไม่มี	10	62.50	40	60.61	50	60.98
	1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น (N=6 n=26 n _i =32)						
	1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น						
	-ผู้ปกครอง	6	100.00	25	96.15	31	96.88
	-ศิษย์เก่า	0	0.00	7	26.92	7	21.88
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	1	16.67	12	46.15	13	40.63
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	4	66.67	18	69.23	22	68.75
	-นักวิชาการท้องถิ่น	2	33.33	11	42.31	13	40.63
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	1	16.67	10	38.46	11	34.38
	-ประธานชุมชน	0	0.00	5	19.23	5	15.63
	1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น						
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	6	100.00	22	84.62	28	87.50
	-เป็นผู้ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน	2	33.33	12	46.15	14	43.75
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนการสอน	6	100.00	9	34.62	15	46.88
	หลักสูตรท้องถิ่น						
	-เป็นผู้ร่วมจัดทำแผนการสอน	2	33.33	7	26.92	9	28.13
	หลักสูตรท้องถิ่น						
	-ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ	4	66.67	12	46.15	16	50.00
	ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการสอน						
	หลักสูตรท้องถิ่น						
	-สนับสนุนด้านการเงิน	0	0.00	6	23.08	6	18.75

ตารางที่ 14 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอน	หลักสูตรท้องถิ่น	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรือ		0	0.00	8	30.77	8	25.00
อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการวางแผน							
การสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
-เป็นผู้ร่วมติดตามประเมินผล		4	66.67	2	7.69	6	18.75
การวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
-ไม่มีปัญหา		0	0.00	0	0.00	0	0.00
-มีปัญหา		6	100.00	26	100.00	32	100.00
ปัญหาที่พบคือ (N=6 n=26 n _i =32)							
-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ		0	0.00	3	11.54	3	9.38
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร							
-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจ		6	100.00	8	30.77	14	43.75
ในความรู้ความสามารถของตน							
-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ		6	100.00	12	46.15	18	56.25
โรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจาก							
มีภารกิจมาก							
-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง		4	66.67	8	30.77	12	37.50
ไม่ตรงกัน							
-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน		0	0.00	10	38.46	10	31.25
ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน							
ด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ							
เท่าที่ควร							
-การชี้แจงเรื่องการวางแผน		0	0.00	3	11.54	3	9.38
การสอนหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน							
ต่อชุมชนไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่							
สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร							

ตารางที่ 14 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	- การประสานงานของโรงเรียนกับ	0	0.00	5	19.23	5	15.63
	ชุมชนล่าช้าทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือ						
	เท่าที่ควร						
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น (N=10 n=40 n ₁ =50)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน							
	- นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้	0	0.00	8	20.00	8	16.00
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						
	- โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้	0	0.00	4	10.00	4	8.00
	ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการ						
	วางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น						
	- ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้	0	0.00	1	2.50	1	2.00
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน						
	การสอนหลักสูตรท้องถิ่น						
	- โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ	1	10.00	2	5.00	3	6.00
	เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร						
	- ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ใน	4	40.00	6	15.00	10	20.00
	การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ						
	วางแผนการสอน						
	- โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้	4	40.00	3	7.50	7	14.00
	ความสามารถของชุมชน						
	- ชุมชนเห็นว่าการวางแผนการสอน	7	70.00	26	65.00	33	66.00
	ดังกล่าวเป็นหน้าที่ของโรงเรียน						
	- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ	0	0.00	3	7.50	3	6.00
	ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร						

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในด้านการวางแผนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 60.98 และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 39.02

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นคือผู้ประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 96.88 รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 68.75 ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ และนักวิชาการท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 40.63 เท่ากัน

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาคือช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 50.00 เป็นผู้ร่วมวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 46.88 และเป็นผู้ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43.75

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลทุกคนระบุว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาคือชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในการความรู้ความสามารถของตน คิดเป็นร้อยละ 43.75 โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 31.25

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เนื่องจากชุมชนเห็นว่าวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าว เป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.00 รองลงมาคือ ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 20.00 นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 16.00 และโรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 14.00

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _c =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น						
	-มี	6	37.50	32	48.48	38	46.34
	-ไม่มี	10	62.50	34	51.52	44	53.66
1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน							
หลักสูตรท้องถิ่น (N=6 n=32 n _c =38)							
1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
	-ผู้ปกครอง	6	100.00	30	93.75	36	94.74
	-ศิษย์เก่า	2	33.33	11	34.38	13	34.21
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	3	50.00	15	46.88	18	47.37
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	2	33.33	11	34.38	13	34.21
	-นักวิชาการท้องถิ่น	6	100.00	18	56.25	24	63.16
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	3	50.00	10	31.25	13	34.21
	-ประธานชุมชน	0	0.00	8	25.00	8	21.05
1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	6	100.00	24	75.00	30	78.95
	-เป็นผู้ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและ	2	33.33	11	34.38	13	34.21
ความต้องการของชุมชน							
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรม	2	33.33	12	37.50	14	36.84
การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
	-เป็นครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้	6	100.00	16	50.00	22	57.89
และประสบการณ์							
	-ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	5	83.33	14	43.75	19	50.00
ที่เกี่ยวข้อง							
	-สนับสนุนด้านการเงิน	0	0.00	5	15.63	5	13.16

ตารางที่ 15 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรือ อุปกรณ์ต่าง ๆ	4	66.67	10	31.25	14	36.84
	-ร่วมติดตามประเมินผลการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น	1	16.67	6	18.75	7	18.42
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น							
	-ไม่มีปัญหา	2	33.33	10	31.25	12	31.58
	-มีปัญหา	4	66.67	22	68.75	26	68.42
	ปัญหาที่พบคือ (N=4 n=22 n _i =26)						
	-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร	0	0.00	3	13.64	3	11.54
	-ผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่ มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน	3	75.00	9	40.91	12	46.15
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ โรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจาก มีภารกิจมาก	4	100.00	14	63.64	18	69.23
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง ไม่ตรงกัน	4	100.00	10	45.45	14	53.85
	-ครูบางส่วนไม่ยอมรับการให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้สอน หรือถ่ายทอดความรู้เท่าที่ควร	3	75.00	2	9.09	5	19.23
	-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน ด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ เท่าที่ควร	2	50.00	11	50.00	13	50.00

ตารางที่ 15 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-ผู้รู้ในชุมชนขาดประสบการณ์และ	3	75.00	4	18.18	7	26.92
	ความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้						
	-ผู้รู้ในชุมชนขาดประสบการณ์ใน	3	75.00	6	27.27	9	34.62
	การดูแลควบคุมชั้นเรียน						
	-การประสานงานของโรงเรียนกับ	1	25.00	4	18.18	5	19.23
	ชุมชนล่าช้าจึงทำให้ไม่สามารถ						
	จัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
	ได้ตามแผนการสอน						
	-โรงเรียนไม่มีข้อมูลผู้รู้ในชุมชน	4	100.00	3	13.64	7	26.92
	มากเพียงพอ	1	25.00	4	18.18	5	19.23
	1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม						
	การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น (N=10 n=34 n _i =44)						
	1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน						
	-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้	0	0.00	5	14.71	5	11.36
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้	1	10.00	6	17.65	7	15.91
	ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมใน						
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
	หลักสูตรท้องถิ่น						
	-ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ใน	3	30.00	3	8.82	6	13.64
	การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ						
	จัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
	-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้	1	10.00	4	11.76	5	11.36
	ความสามารถของชุมชน						

ตารางที่ 15 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้รู้ใน ชุมชนมาเป็นผู้สอนหรือถ่ายทอด ความรู้และประสบการณ์	0	0.00	6	17.65	6	13.64
	-ชุมชนเห็นว่าการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนดังกล่าว เป็น หน้าที่ของโรงเรียน	5	50.00	28	82.35	33	75.00
	-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร	0	0.00	5	14.71	5	11.36

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียน ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 53.66 และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็น ร้อยละ 46.34

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 94.74 รองลงมาคือ นักวิชาการท้องถิ่น และผู้ประกอบการ/เจ้าของ กิจการ คิดเป็นร้อยละ 63.16 และ 47.37 ตามลำดับ

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 78.95 รองลงมาคือ เป็นครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และช่วยประสานงาน กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 57.87 และ 50.00 ตามลำดับ

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตร ท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.42 ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 31.58 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจ มาก คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาคือ โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 53.85 สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของ ต่าง ๆ เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 50.00 และผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความ สามารถของตน คิดเป็นร้อยละ 46.15

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวเป็น หน้าที่ของโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน ทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 15.91 ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาเป็นผู้สอนหรือ ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 13.64 เท่ากัน

ตารางที่ 16 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตร							
ท้องถิ่นไปใช้ในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน	สื่อ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _i =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน						
	-มี	7	43.75	32	48.48	39	47.56
	-ไม่มี	9	56.25	34	51.52	43	52.44
1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน (N=7 n=32 n _i =39)							
1.1.1ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน							
	-ผู้ปกครอง	7	100.00	32	100.00	39	100.00
	-ศิษย์เก่า	5	71.43	19	59.38	24	61.54
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	5	71.43	21	65.63	26	66.67
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	3	42.86	21	65.63	24	61.54
	-นักวิชาการท้องถิ่น	7	100.00	10	31.25	17	43.59
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	4	57.14	10	31.25	14	35.90
	-ประธานชุมชน	1	14.29	4	12.50	5	12.82
1.1.2ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสื่อ/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน							
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	4	57.14	25	78.13	29	74.36
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน	1	14.29	12	37.50	13	33.33
	-เป็นผู้ดำเนินการจัด/ผลิตและ	6	85.71	6	18.75	12	30.77
	-เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และ	7	100.00	11	34.38	18	46.15
	ประสบการณ์ในการจัด/ผลิต และ						
	การใช้สื่อการเรียนการสอนดังกล่าว						
	-เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงาน	5	71.43	13	40.63	18	46.15
	ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง						
	-ร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัด/	2	28.57	8	25.00	10	25.64
	ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน						

ตารางที่ 16 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-สนับสนุนด้านการเงิน	5	71.43	11	34.38	16	41.03
	-สนับสนุนสิ่งของ วัสดุและอุปกรณ์	7	100.00	5	15.63	12	30.77
	ต่าง ๆ						
	-มีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินการ	3	42.86	3	9.38	6	15.38
	จัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน						
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสื่อ/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน							
	-ไม่มีปัญหา	4	57.14	12	37.50	16	41.03
	-มีปัญหา	3	42.86	20	62.50	23	58.97
	ปัญหาที่พบคือ (N=3 n=20 n _r =23)						
	-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ	0	0.00	4	20.00	4	17.39
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร						
	-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจ	3	100.00	4	20.00	7	30.43
	ในความรู้และความสามารถของตน						
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ	3	100.00	9	45.00	12	52.17
	โรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจาก						
	มีภารกิจมาก						
	-ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชน	1	33.33	17	85.00	18	78.26
	จึงให้ความช่วยเหลือน้อย						
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง	1	33.33	10	50.00	11	47.83
	ไม่ตรงกัน						
	-สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน	1	33.33	7	35.00	8	34.78
	ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน						
	ด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ						
	เท่าที่ควร						

ตารางที่ 16 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด/ผลิตและการใช้ สื่อการเรียนการสอน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตสื่อการเรียนการสอน (N=9 n=34 n _i =43)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิต และ การใช้สื่อการเรียนการสอน							
-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	0	0.00	7	20.59	7	16.28	
-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัด/ผลิต และ การใช้สื่อการเรียนการสอน	2	22.22	4	11.76	6	13.95	
-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและ การใช้สื่อการเรียนการสอน	0	0.00	5	14.71	5	11.63	
-ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ใน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัด/ผลิต และ การใช้สื่อการเรียนการสอน	0	0.00	5	14.71	5	11.63	
-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ ความสามารถของชุมชน	2	22.22	4	11.76	6	13.95	
-คนในชุมชนเห็นว่าเรื่องดังกล่าว เป็นหน้าที่ของโรงเรียน	5	55.56	27	79.41	32	74.42	
-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร	0	0.00	4	11.76	4	9.30	

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ในด้านการศึกษา ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของ โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 52.44 และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 47.56

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลทุกคนระบุว่าชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 61.54 เท่ากัน

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูล พื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 74.36 รองลงมาคือ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการ ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 46.15 เท่ากัน และสนับสนุนด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 41.03

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 58.97 และไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 41.03 ปัญหาที่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือ ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย คิดเป็น ร้อยละ 78.26 รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก และ โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 52.17 และ 47.83 ตามลำดับ

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุว่า เนื่องจากชุมชนเห็นว่าเรื่องการศึกษาประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 74.42 รองลงมาคือ นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 16.28 โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล หลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 13.95 เท่ากัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร							
	ท้องถิ่นในด้านประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น						
ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล							
	หลักสูตรท้องถิ่น						
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตร		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		(N=16)		(n=66)		(n _t =82)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น						
	-มี	6	37.50	26	39.39	32	39.02
	-ไม่มี	10	62.50	40	60.61	50	60.98
1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น (N=6 n=26 n _t =32)							
1.1.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร							
	-ผู้ปกครอง	5	83.33	23	88.46	28	87.50
	-ศิษย์เก่า	2	33.33	11	42.31	13	40.63
	-ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ	3	50.00	10	38.46	13	40.63
	-ผู้ทรงคุณวุฒิ	3	50.00	11	42.31	14	43.75
	-นักวิชาการท้องถิ่น	4	66.67	10	38.46	14	43.75
	-พระสงฆ์หรือนักบวช	2	33.33	8	30.77	10	31.25
	-ประธานชุมชน	2	33.33	6	23.08	8	25.00
1.1.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น							
	-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	6	100.00	14	53.85	20	62.50
	-เป็นผู้ร่วมวางแผนในการประเมินผล	0	0.00	7	26.92	7	21.88
	หลักสูตรท้องถิ่น						
	-เป็นผู้ร่วมในการดำเนินการ	4	66.67	8	30.77	12	37.50
	ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น						
	-ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	2	33.33	9	34.62	11	34.38
	ที่เกี่ยวข้อง						
	-ร่วมประชาสัมพันธ์การประเมินผล	3	50.00	11	42.31	14	43.75
	หลักสูตรท้องถิ่น						

ตารางที่ 17 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตร		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-สนับสนุนด้านการเงิน	0	0.00	4	15.38	4	12.50
	-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรือ	0	0.00	11	42.31	11	34.38
	อุปกรณ์ต่าง ๆ						
	-เป็นผู้ร่วมประเมินผลการดำเนินการ	3	50.00	9	34.62	12	37.50
	ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น						
1.1.3 ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตร							
	-ไม่มีปัญหา	2	33.33	7	26.92	9	28.13
	-มีปัญหา	4	66.67	19	73.08	23	71.88
	ปัญหาที่พบคือ (N=4 n=19 n _c =23)						
	-โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับ	0	0.00	3	15.79	3	13.04
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร						
	-ชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจใน	3	75.00	8	42.11	11	47.83
	เรื่องการประเมินผลหลักสูตร						
	ท้องถิ่นเท่าที่ควร						
	-โรงเรียนขาดความรู้และ	2	50.00	4	21.05	6	26.09
	ประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามา						
	มีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร						
	-โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่าง	4	100.00	11	57.89	15	65.22
	ไม่ตรงกัน						
	-ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับ	2	50.00	12	63.16	14	60.87
	โรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจาก						
	มีภารกิจมาก						
	-ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมขาดความ	4	100.00	6	31.58	10	43.48
	มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน						

ตารางที่ 17 (ต่อ)							
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตร		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	-โรงเรียนไม่ยอมรับความคิดเห็น	2	50.00	8	42.11	10	43.48
	ของชุมชนเกี่ยวกับการประเมินผล						
	หลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ควร						
1.2 การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น (N=10 n=40 n _i =50)							
1.2.1 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร							
	-นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้	3	30.00	9	22.50	12	24.00
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม						
	-โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้	0	0.00	7	17.50	7	14.00
	ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการ						
	ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น						
	-ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้	0	0.00	2	5.00	2	4.00
	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ						
	ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น						
	-โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการ	0	0.00	3	7.50	3	6.00
	เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร						
	-ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ใน	1	10.00	2	5.00	3	6.00
	การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ						
	ประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น						
	-โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้	2	20.00	2	5.00	4	8.00
	ความสามารถของชุมชน						
	-ชุมชนเห็นว่าการประเมินผลหลักสูตร	5	50.00	32	80.00	37	74.00
	ท้องถิ่น เป็นหน้าที่ของโรงเรียน						
	-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ	0	0.00	3	7.50	3	6.00
	ชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร						

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 60.98 และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 39.02

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นคือ ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 43.75 เท่ากัน ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 40.63 เท่ากัน

ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือ ร่วมประชาสัมพันธ์การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 43.75 เป็นผู้ร่วมในการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น และเป็นผู้ร่วมการประเมินผลการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากัน ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 34.38 เท่ากัน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 71.88 และไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 28.13 ปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุคือโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 65.22 รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก คิดเป็นร้อยละ 60.68 ชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 47.83 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมขาดความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตน และโรงเรียนไม่ยอมรับความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 43.48 เท่ากัน

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมาคือนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 24.00 โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 14.00

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา
ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน

แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร (N=16)		ครูผู้สอน (n ₁ =66)		กรรมการโรงเรียน (n ₂ =38)		รวม (n _t =120)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 บทบาทของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน	16	100.00	44	66.67	32	84.21	92	76.67
-เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน	16	100.00	43	65.15	32	84.21	91	75.83
-เป็นแหล่งวิชาการให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	16	100.00	39	59.09	34	89.47	89	74.17
-ร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนหรือที่ปรึกษา	16	100.00	42	63.64	30	78.95	88	73.33
-ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ	16	100.00	41	62.12	30	78.95	87	72.50
-สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ	16	100.00	33	50.00	32	84.21	81	67.50
-เป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์	16	100.00	37	56.06	28	73.68	81	67.50
-ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	16	100.00	34	51.52	30	78.95	80	66.67
-สนับสนุนด้านการเงิน	10	62.50	32	48.48	30	78.95	72	60.00
-ร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน	16	100.00	33	50.00	22	57.89	71	59.17
-เป็นสถานที่หรือแหล่งฝึกปฏิบัติของนักเรียน								

ตารางที่ 18 (ต่อ)

แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร (N=16)		ครูผู้สอน (n ₁ =66)		กรรมการโรงเรียน (n ₂ =38)		รวม (n _t =120)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-ร่วมเป็นผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	16	100.00	21	31.82	32	84.21	69	57.50
-ร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	12	75.00	30	45.45	21	55.26	63	52.50
-ร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน	12	75.00	21	31.82	20	52.63	53	44.17
-ร่วมติดตามการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน	16	100.00	22	33.33	10	26.32	48	40.00
-ร่วมประเมินสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน	12	75.00	16	24.24	10	26.32	38	31.67
-ร่วมในการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและชุมชน	10	62.50	17	25.76	12	31.58	39	32.50
2 บทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน								
-ผู้บริหารและครูควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน	16	100.00	54	81.82	32	84.21	102	85.00
-เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนร่วมเป็นผู้สอนหรือวิทยากร	16	100.00	45	68.18	38	100.00	99	82.50
-โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	16	100.00	50	75.76	30	78.95	96	80.00
-โรงเรียนควรให้การต้อนรับชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	12	75.00	47	71.21	33	86.84	92	76.67

ตารางที่ 18 (ต่อ)

แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร (N=16)		ครูผู้สอน (n ₁ =66)		กรรมการโรงเรียน (n ₂ =38)		รวม (n ₁ =120)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-ชี้แจงทำความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อ การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและ การจัดการเรียนการสอน	14	87.50	53	80.30	22	57.89	89	74.17
-ประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้ชุมชนทราบ	12	75.00	42	63.64	28	73.68	82	68.33
-เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ	10	62.50	35	53.03	32	84.21	77	64.17
-ยอมรับความคิดเห็นของชุมชน	12	75.00	37	56.06	24	63.16	73	60.83
-ให้ความสำคัญกับชุมชน	9	56.25	32	48.48	32	84.21	73	60.83
-จัดให้มีการร่วมประชุมระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน	14	87.50	37	56.06	21	55.26	72	60.00
-จัดให้ครูได้ศึกษาและวิเคราะห์พ.ร.บ.การศึกษา พ.ศ.2542 เพื่อให้ มีความเข้าใจการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	9	56.25	57	86.36	5	13.16	71	59.17
-จัดบริการทางวิชาการให้แก่ชุมชน	16	100.00	28	42.42	25	65.79	69	57.50
-ครูผู้สอนควรมีการประสานงานกับชุมชนหรือผู้รู้ในชุมชนล่วงหน้า ก่อนมีการสอน	8	50.00	31	46.97	24	63.16	63	52.50

ตารางที่ 18 (ต่อ)

แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร (N=16)		ครูผู้สอน (n ₁ =66)		กรรมการโรงเรียน (n ₂ =38)		รวม (n ₁ =120)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-มีการกำหนดแผนงานและกิจกรรมที่จะขอความร่วมมือจากชุมชน อย่างชัดเจน	6	37.50	22	33.33	28	73.68	56	46.67
-ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติตนให้เป็นที่ไว้วางใจ เป็นที่ เชื่อถือศรัทธาของชุมชน	7	43.75	27	40.91	19	50.00	53	44.17
-จัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน	10	62.50	27	40.91	15	39.47	52	43.33
-จัดหาค่าตอบแทนให้ผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามาเป็นวิทยากร	10	62.50	22	33.33	18	47.37	50	41.67
-จัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิตในชุมชนเชื่อมโยงกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชน	8	50.00	26	39.39	16	42.11	50	41.67
-จัดให้คนในชุมชนได้ศึกษาและวิเคราะห์พ.ร.บ.การศึกษา พ.ศ. 2542	6	37.50	37	56.06	5	13.16	48	40.00
-มีการติดตามประเมินผลการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน	5	31.25	31	46.97	6	15.79	42	35.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

บทบาทของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนควรมีบทบาทโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 76.67 รองลงมาคือเป็นแหล่งวิชาการให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 75.84 ร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนหรือที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 74.17 ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 73.34 สนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 72.50 เป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 67.50 เท่ากัน สนับสนุนด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 60.00 เป็นสถานที่หรือแหล่งฝึกปฏิบัติของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 59.17 ร่วมเป็นผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 57.50 ร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 52.50 และร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.17

ส่วนบทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ผู้บริหารและครู ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 83.34 รองลงมาคือเปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาร่วมเป็นผู้สอนหรือวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 82.50 โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 80.00 โรงเรียนควรให้การต้อนรับชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.67 และชี้แจงทำความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 74.17 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ คิดเป็นร้อยละ 68.33 เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 64.17 ยอมรับความคิดเห็นของชุมชน และให้ความสำคัญกับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 60.84 เท่ากัน จัดให้มีการร่วมประชุมระหว่างผู้บริหาร ครูและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 60.00 จัดให้ครูได้ศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อให้มีความเข้าใจการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 59.17 จัดบริการทางวิชาการให้แก่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 57.50 ครูผู้สอนควรมีการประสานงานกับชุมชนหรือผู้รู้ในชุมชนล่วงหน้าก่อนมีการสอน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และมีการกำหนดแผนงานและกิจกรรมที่จะขอความร่วมมือจากชุมชนอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 46.67

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ดำเนินการวิจัยโดยมีประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการโรงเรียน ของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 8 โรงเรียน โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากประชากร คือ ผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน และกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 72 คน และคณะกรรมการโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 40 คน รวมจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสอบถามลักษณะแบบเลือกตอบ (Check-List) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการได้ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และคณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน จำนวน 72 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 66 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น 120 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหาร ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนปัจจุบันระหว่าง 6-10 ปี ผู้บริหารทุกคนมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ศึกษาตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง

1.2 ครูผู้สอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนปัจจุบันระหว่าง 1-5 ปี โดยส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ศึกษาตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง

1.3 คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนองค์กรชุมชน ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการโรงเรียนมาแล้ว 2 ปี คณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาตำราและ/หรือเอกสารด้วยตนเอง รองลงมาคือ ศึกษาจากการจัดนิทรรศการของโรงเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

2.1 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่าทุกโรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในลักษณะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รองลงมาคือ ลักษณะการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ และไม่มีการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการสร้างรายวิชาใหม่ ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม รองลงมาคือมีการปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

2.1.1 การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ คือผู้ปกครอง รองลงมาคือศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ นั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชนและโรงเรียน เป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ที่จะนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และสนับสนุนด้านการเงิน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาโดยปัญหาที่พบคือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก รองลงมาคือโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร

สำหรับในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น มีเหตุผลเนื่องจากนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรฯ รองลงมาคือ

โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน และชุมชนเห็นว่าการปรับหลักสูตรฯ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน

2.1.2 การสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

ในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่คือผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการท้องถิ่น สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ที่จะนำมาสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ รองลงมาคือสนับสนุนด้านการเงิน เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานและสนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก รองลงมาคือโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร

สำหรับในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่นั้น มีเหตุผลเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร และครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่จึงไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รองลงมาคือโรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน ชุมชนเห็นว่าการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่นี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่

2.1.3 การสร้างรายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

ในการสร้างรายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น พบว่าไม่มีโรงเรียนใดที่มีการดำเนินการ

2.2 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการนำหลักสูตรไปใช้

2.2.1 การเตรียมครู

ในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนมีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูคือ ผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือเป็นวิทยากรให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ช่วยอนุเคราะห์สถานที่เพื่อศึกษา/ดูงาน และช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ในจำนวนที่ระบุว่ามีปัญหา พบว่ามีปัญหาในเรื่องชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก รองลงมาคือผู้รู้ในชุมชนขาดความมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ครู โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร

สำหรับในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูนั้น มีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร และผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

2.2.2 การจัดตารางสอน

ในการจัดตารางสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพบว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนส่วนใหญ่คือผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการท้องถิ่น และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือ ช่วยประสานงานกับวิทยากร/ผู้รู้ในชุมชนเรื่องวันเวลาที่เข้ามาสอน เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดตารางสอน และสนับสนุนด้านการเงินในการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตารางสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก และผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน พบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการตารางสอนเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือผู้บริหารและครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน และนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.2.3 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดยชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนนั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าส่วนใหญ่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน และสนับสนุนด้านการเงินในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาคือช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้ร่วมดำเนินการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ในจำนวนที่ระบุว่ามีปัญหา พบว่ามีปัญหาในเรื่องคือสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย

สำหรับในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.2.4 การจัดสถานที่หรือห้องเรียน

ในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมพบว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ ศิษย์เก่า และพระสงฆ์หรือนักบวช สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนนั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือ สนับสนุนด้านการเงินในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน และสนับสนุนสถานที่และ/หรือแหล่งฝึกปฏิบัติของนักเรียน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือ ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร รองลงมาคือค่าใช้จ่ายและความปลอดภัยในการนำนักเรียนไปในชุมชนและ/หรือแหล่งฝึกปฏิบัติ สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย และโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน พบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดสถานที่หรือห้องเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร

2.2.5 การจัดสรรเงิน

ในการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินดังกล่าว ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมพบว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง รองลงมาคือศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินนั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยช่วยประสานงานกับหน่วยงาน / สถานประกอบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ สนับสนุนด้านการเงิน และเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสรรเงิน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก และการวางแผนการจัดสรรเงินเพื่อการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ของโรงเรียนไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน พบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดสรรเงินดังกล่าวเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงิน และนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.2.6 การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร

ในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นพบว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง รองลงมาคือนักวิชาการท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเป็นผู้ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาคือเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นผู้ร่วมนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และเป็นผู้ร่วมวางแผนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือครูบางส่วนไม่ยอมรับการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาคือการวางแผนนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร และคนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น พบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร

2.2.7 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าโรงเรียนได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นนั้นคือผู้ปกครอง รองลงมาคือศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น และเป็นผู้ร่วมวางแผนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ในจำนวนที่ระบุว่ามีปัญหา ในเรื่องชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก รองลงมาคือสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน

สำหรับในกรณีที่มีผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น มีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นจึงไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.2.8 การวางแผนการสอน

ในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นพบว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ และนักวิชาการท้องถิ่น สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เป็นผู้ร่วมวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และเป็นผู้ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลทุกคนระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก รองลงมาคือชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ เท่าที่ควร

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น พบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และโรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน

2.2.9 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น พบว่าชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง รองลงมาคือนักวิชาการท้องถิ่น และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือเป็นครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก รองลงมาคือโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ เท่าที่ควร และผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นพบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาเป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

2.2.10 การจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นพบว่า ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนด้านการเงิน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบคือชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก และโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าเรื่องการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน

2.3 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการประเมินผลหลักสูตร

ในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นคือผู้ปกครอง รองลงมาคือผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการท้องถิ่น ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ สำหรับลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือร่วมประชาสัมพันธ์การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น เป็นผู้ร่วมในการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น และเป็นผู้ร่วมประเมินผลการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหา โดยปัญหาที่พบคือโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน รองลงมาคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก ชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ควร ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมขาดความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตน และโรงเรียนไม่ยอมรับความคิดเห็นชุมชนเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ควร

การที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นพบว่ามีเหตุผลเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน รองลงมาคือนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น

3. แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

3.1 บทบาทของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่าชุมชนควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน รองลงมาคือเป็นแหล่งวิชาการให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนหรือที่ปรึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนด้านการเงิน ร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน เป็นสถานที่หรือแหล่งฝึกปฏิบัติของนักเรียน ร่วมเป็นผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน และร่วมติดตามการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

3.2 บทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน

ในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่าผู้บริหารและครูควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน รองลงมาคือโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาร่วมเป็นผู้สอนหรือวิทยากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน โรงเรียนควรให้การต้อนรับคนในชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับคนในชุมชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนให้ชุมชนทราบ เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ยอมรับความคิดเห็นของชุมชน ให้ความสำคัญกับชุมชน จัดให้มีการร่วมประชุมระหว่างผู้บริหาร ครูและชุมชน จัดให้ครูได้ศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อให้มีความเข้าใจการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดบริการทางวิชาการให้แก่ชุมชน มีการประสานงานกับชุมชนหรือผู้รู้ในชุมชนล่วงหน้าก่อนมีการสอน และมีการกำหนดแผนงานและกิจกรรมที่จะขอความร่วมมือจากชุมชนอย่างชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ซึ่งควรนำอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน
 - 2.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 - 2.2 ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.3 ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน
 - 2.4 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม
3. แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน

1. การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการสร้าง/จัดทำรายวิชาใหม่ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ไม่มีการสร้าง/จัดทำรายวิชาใหม่นั้นเนื่องจากเป็นโรงเรียนเอกชน ซึ่งจัดการศึกษาสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองซึ่งมุ่งหวังหรือต้องการให้โรงเรียนเอกชนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นวิชาการ เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับจาร์ส นองมาก (2538) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของโรงเรียนเอกชนคือคุณภาพทางวิชาการเพราะผู้ปกครองให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพทางวิชาการและมุ่งหวังการศึกษาต่อของบุตรหลานในสถาบันที่ต้องการ โรงเรียนจึงไม่มีการดำเนินการสร้าง/จัดทำรายวิชาใหม่ดังกล่าว

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในลักษณะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รองลงมาคือลักษณะการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม รองลงมาคือมีการปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม และปรับรายละเอียดของเนื้อหา ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับศิริชัย อนันตผล (2534) เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาค (2536) และวิจิตร ไชยศิลป์ (2536) ที่พบว่าสภาพการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรโดยการปรับ

กิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ปรับสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม การปรับปรุงและ/หรือเลือกสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม การปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาและการจัดทำ/สร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินการของโรงเรียนในการปรับหลักสูตรและการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) (กรมวิชาการ, 2523) ที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการพัฒนาหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรแม่บทมีลักษณะกว้างทั้งด้านเนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมายและกิจกรรม และไม่สามารถประมวลความรู้ของสภาพท้องถิ่นให้ละเอียดทั้งหมดได้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น จึงเปิดโอกาสให้ผู้ใช้หลักสูตรมีส่วนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

2.1 ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม การปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม การปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชา การจัดทำ/สร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับชุมชนกลุ่มอื่นนอกจาก 3 กลุ่มนี้ด้วย โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กล่าวเน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ท้องถิ่นและผู้เรียน เช่น หมวด 2 มาตรา 12 ให้บุคคล ชุมชน สถาบันสังคม สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน และสถานประกอบการ มีสิทธิในการจัดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมวดที่ 4 มาตรา 29...ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน... หมวด 7 มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้

ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542)

อีกประการหนึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนหลายกลุ่มจะเป็นประโยชน์ต่อการระดมความคิดเห็นและทรัพยากรต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังที่ ไพโรจิตร์ เดชะรินทร์ (2535) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาว่า กลุ่มคนหรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้นจะเป็นการร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมค้นหาและสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อการแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กระทรวงศึกษาธิการ 2535) ที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรบางส่วนที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าสถานศึกษาควรเน้นในเรื่องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน โดยดึงคนในชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน และโรงเรียนจัดกิจกรรมไปหาชุมชน เช่น โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ที่เหมาะสม โดยจัดผสมผสานระหว่างกิจกรรมพบปะสังสรรค์ที่แทรกความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไว้ด้วย เป็นต้น

2.2 ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร การปรับรายละเอียดเนื้อหา การปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่นั้นพบว่า ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคือเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ที่จะนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น สนับสนุนด้านการเงิน และสนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ

ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น พบว่าลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานดังกล่าวสอดคล้องกันคือเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นวิทยากรให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์ สนับสนุนด้านการเงิน และสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

สำหรับการประเมินผลหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในจำนวนที่ระบุว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นพบว่า ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร คือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ร่วมประชาสัมพันธ์การประเมินผลหลักสูตร

เป็นผู้ร่วมในการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนนั้น ทั้งในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น การสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ และในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีความสอดคล้องกันคือเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ สนับสนุนด้านการเงินและสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ยังจำกัดอยู่เพียงบางลักษณะ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ที่พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การเข้ามาช่วยเหลือด้านแรงงาน การเงิน การช่วยประสานงานกับคนในท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ การเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับโรงเรียน เป็นต้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรม ดังที่ วิชิต นันทสุวรรณ (2541:27) ได้เสนอแนะถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย (1) การร่วมคิด (2) การร่วมวางแผน (3) การร่วมปฏิบัติ (4) การร่วมประเมินผล และ (5) การร่วมรับประโยชน์ แต่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิจัยครั้งนี้ ยังไม่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในขั้นตอนการร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมประเมินผลให้มากขึ้น

2.3 ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน

ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหาที่พบคือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร

สำหรับในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหาที่พบคือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร ผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเอง

ส่วนปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหาที่พบคือ โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก ชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลหลักสูตรเท่าที่ควร ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมขาดความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทั้ง 3 ด้านที่กล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกัน และจากข้อค้นพบนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่มีสาเหตุจากทั้งทางโรงเรียนและทางชุมชน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากทางโรงเรียนคือครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ ชูชาติ พวงสมจิตร์ (2540) ที่พบว่าในส่วนหนึ่งของปัจจัยด้านโรงเรียนที่เป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนคือครูยังขาดความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และ ยงยุทธ เศรษฐการ (2521) ที่กล่าวถึงปัญหาในความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านโรงเรียน คือ โรงเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการที่จะขอความร่วมมือจากชุมชนเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและ/หรือผู้บริหารโรงเรียน ควรมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการทำงานร่วมกับชุมชนและการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ส่วนปัญหาที่เกิดจากชุมชนนั้น คือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาไม่ตรงกัน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร และผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจความรู้ความสามารถของตนเอง จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประเด็นปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่มีเวลาว่างของชุมชนดังจะเห็นได้จาก ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก และโรงเรียนกับชุมชนมีเวลาไม่ตรงกันซึ่งสอดคล้องกับ Role (1967 : อ้างในการพัฒนาชุมชน, 2529) ที่พบว่า การไม่มีเวลาว่างของชุมชนเพราะต้องทำงานประจำและมีภาระในครอบครัวเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน และ ชูชาติ พวงสมจิตร์ (2540) ที่พบว่าปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนคือ การไม่มีเวลาว่างของชุมชน จากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นโรงเรียนควรมีการวางแผนงานและแจ้งให้ชุมชนทราบล่วงหน้าในช่วงระยะเวลาหนึ่งให้ชัดเจน เพื่อให้ชุมชนสามารถปรับและจัดสรรเวลาของตนได้

นอกจากนี้ยังได้ข้อค้นพบว่าปัญหาด้านชุมชนอีกประการหนึ่งคือ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับชูชาติ พวงสมจิตร์ (2540) ที่พบปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจคือ ช่วงที่สภาวะเศรษฐกิจดีช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินโดยช่วงดังกล่าว โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรจากชุมชนได้โดยสะดวกแต่เมื่อสภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำความสามารถดังกล่าวก็ลดต่ำลงด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในสภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำที่ไม่เอื้อให้ชุมชนสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ นี้ โรงเรียนไม่ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในเรื่องการขอความร่วมมือสนับสนุนด้านการเงินและสิ่งของจากชุมชนเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะอื่นด้วย เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

หมวด 7 มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาอีกด้วย

2.4 เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม

เหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเหตุผลเนื่องจากนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนเห็นว่าเรื่องดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม

สำหรับเหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเหตุผลเนื่องจาก นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนเห็นว่าเรื่องดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม

ส่วนเหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเหตุผลเนื่องจาก นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนเห็นว่าเรื่องดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทั้ง 3 ด้านที่กล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกัน จากข้อค้นพบนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุผลที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น ประกอบด้วยเหตุจากโรงเรียนและชุมชน

ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุผลที่เกิดจากโรงเรียนนั้นเนื่องจาก โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบกับครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับชุมชนมากกว่านี้ โดยผู้บริหารและครูผู้สอนควรปรับทัศนคติและปรับพฤติกรรมในการยอมรับการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน เช่น ยอมรับข้อคิดเห็นของชุมชน ใช้ข้อมูลจากชุมชนประกอบในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ส่วนเหตุผลที่เกิดจากฝ่ายชุมชนคือ ชุมชนเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ชุมชนมีความเห็นดังกล่าวนี้ เนื่องจากจากการจัดการศึกษาในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) ในอดีต ครอบครัว บ้าน และวัด มีส่วนที่จะให้การศึกษา อบรมและให้ความรู้เบื้องต้นด้านอาชีพและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

ซึ่งเป็นความรู้ที่ครอบครัวและชุมชน ถ่ายทอดต่อยังบุตรหลาน การศึกษาของไทยในอดีตชุมชน เป็นเจ้าของการศึกษา ดังนั้นการศึกษาจึงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนและชุมชนแต่จากการปฏิรูป การปกครองแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ 5 รัฐบาลได้เข้ามาปฏิรูปการศึกษา โดยนำการศึกษาแบบ โรงเรียนมาใช้เพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของรัฐในสมัยนั้น การศึกษาจึงเริ่มแปรเปลี่ยน จากครอบครัวและชุมชนเป็นบทบาทของรัฐและสถานศึกษา โดยเด็กต้องเข้าเรียนในโรงเรียน การ จัดการศึกษาโดยชุมชนเป็นเพียงผู้สนับสนุนการศึกษาเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าด้วยเหตุผล ดังกล่าวทำให้ประชาชนไม่รู้สิทธิผูกพัน ไม่รู้สึกเป็นเจ้าของ และไม่รู้สึกว่าต้องรับผิดชอบต่อการจัด การศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมกับโรงเรียนให้มากขึ้น เช่น ผู้บริหารและครูผู้สอนควรสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ ที่ดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน และชุมชนเองก็ควรตระหนักในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3. แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นและ การจัดการเรียนการสอน

3.1 บทบาทของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียน การสอน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ชุมชนควรมีบทบาท ในการเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นแหล่งวิชาการให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ร่วมเป็น คณะกรรมการโรงเรียนหรือที่ปรึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สนับสนุน ด้านสิ่งของ วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ช่วย ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนด้านการเงิน ร่วมในการวางแผนพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน เป็นสถานที่หรือแหล่งฝึกปฏิบัติของนักเรียน ร่วมเป็นผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน และร่วมติดตามการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ อีริกัทร เจริญดี (2542) พบว่าการมี ส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษาด้านงานวิชาการของโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมเป็นกรรมการโรงเรียน ร่วมประชุมปรึกษา แสดงความคิดเห็นและให้ข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อ ให้ความรู้แก่นักเรียน ช่วยจัดหาทรัพยากรในชุมชนเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน ช่วยจัดหาเงินทุน ร่วมผลิตสื่อการเรียนการสอน และร่วมบริจาคอุปกรณ์ทางการศึกษา และใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2543: 266) ที่กล่าวถึงบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่น ชุมชนที่มีความรู้ในเรื่องที่จัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นก็สามารถมีส่วนร่วมกับโรงเรียนใน การประชุมวางแผน การร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ร่วมเป็นครูผู้สอนหรือเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ร่วมกับครูและนักเรียนในการผลิตสื่อวัสดุการเรียนการสอน ให้การสนับสนุนด้านการเงิน แรงงาน สื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่โรงเรียนต้องการ เป็นต้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับผลการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ ชุมชนควรมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนโดยผู้วิจัยเห็นว่าบทบาทในการร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน เป็นบทบาทหนึ่งที่ได้รับ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการที่โรงเรียนจะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้นั้น ควรคำนึงถึงการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งเป็นนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นหากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน โดยผ่านรูปแบบการร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 บทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่าบทบาทของโรงเรียนคือ ผู้บริหารและครูควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาร่วมเป็นผู้สอนหรือวิทยากร โรงเรียนควรให้การต้อนรับคนในชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนให้ชุมชนทราบ เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ยอมรับความคิดเห็นของชุมชน ให้ความสำคัญกับชุมชน จัดให้มีการร่วมประชุมระหว่างผู้บริหาร ครูและชุมชน จัดให้ครูได้ศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อให้มีความเข้าใจในการให้ชุมชนมีส่วนร่วม จัดบริการทางวิชาการให้แก่ชุมชน มีการประสานงานกับชุมชนหรือผู้รู้ในชุมชนล่วงหน้าก่อนมีการสอน และมีการกำหนดแผนงาน/กิจกรรมที่จะขอความร่วมมือจากชุมชนอย่างชัดเจน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนนั้น คือ ผู้บริหารและครูควรมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ผู้บริหารและครูควรให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม และโรงเรียนสร้างระบบที่เอื้อให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยมีความเห็นที่สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าบทบาทของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตอบสนองต่อสภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ และบทบาทของโรงเรียนในการจัดให้ครูได้ศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อให้มีความเข้าใจในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของโรงเรียนเนื่องจากหากครูตระหนักและเห็นความสำคัญในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแล้วการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนย่อมจะเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

1. ควรพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับชุมชน เช่น จัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน
2. ควรสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัด มีการนิเทศติดตามการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน โดยให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ควรให้ความสำคัญกับชุมชน โดยผู้บริหารควรปรับทัศนคติและปรับพฤติกรรมในการยอมรับการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของคนในชุมชน เช่น การยอมรับข้อความคิดเห็นของชุมชน ใช้ข้อมูลจากชุมชนประกอบในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจกับชุมชนและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน เป็นต้น

3. ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้นำชุมชน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เชิญชุมชนและผู้นำชุมชนให้เข้ามามีส่วนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

4. ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมครอบคลุมทุกขั้นตอนของกิจกรรม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลให้มากขึ้น และไม่ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่องการสนับสนุนด้านการเงินและสิ่งของจากชุมชนเท่านั้น

5. โรงเรียนควรจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชนที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

6. ควรจัดทำแผนงาน/โครงการการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1. ควรมีการพัฒนาตนเองในด้านความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน

2. ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

3. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน เช่น เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดอื่น เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- กรมวิชาการ. คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์องค์การค้ำของคุรุสภา, 2536.
- กรรณิการ์ ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะ
กรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- การพัฒนาชุมชน,กรม. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรี
ในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะ กพสม. กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยและประเมินผล
กรมการพัฒนา, 2529.
- กิตติโชค ห้อยยี่ภู่. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท : การ
ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนโอภาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการ
ศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8
(พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพมหานคร : อรรถพลการพิมพ์, 2539.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. เศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่6
(มกราคม-มิถุนายน 2526) : 1-21.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. ในจักรกฤษณ์ นรินดิฬงการ ,
การบริหารงานพัฒนาชนบท, 256-268. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาบริหาร
ศาสตร์, 2527.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2539.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. ทฤษฎีและการวิจัยทางการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร (เอกสาร
คำสอน). คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์สภา
การพิมพ์, 2527.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. ในทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, 177-194. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- บุญเรียง ขจรศิลป์, ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ และธวัช เสียงลือชา. รายงานการวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาโคนม : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี (อัดสำเนา). 2540.
- ประกอบ คูปรัตน์. ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษา. ในโอวาท สุทธนารักษ์, การศึกษา กับการมีส่วนร่วมของประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สารมวลชน จำกัด, 2528.
- ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2537.
- ปรัชญา เวสารัชช์. สถาบันไทยคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร, 2528.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในประเทศไทย. เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 2 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2540.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 14. เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 4 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2540.
- พีชนี บุรพันธ์. การศึกษาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- พิณสุดา สิริธังสี. การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเซเวนพรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2540.
- พิณสุดา สิริธังสี. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยปี 2533. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเซเวนพรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2540.
- เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส. สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. บทบาทของโรงเรียนต่อชุมชน. เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 2 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2540.

- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. ในทิวทอง หงษ์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, 6-12. กรุงเทพมหานคร : 2527.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์, 2516.
- มณฑิชา ชนะสิทธิ์. การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด, 2524.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิบัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2540.
- วรารณ บางเลี้ยง. สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิจิตร ไชยศิลป์. การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์, 2525.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธเนศวรการพิมพ์, 2525.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2535.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพมหานคร : เม็ดทรายพรินติ้ง, 2540.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟิค จำกัด, 2542.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

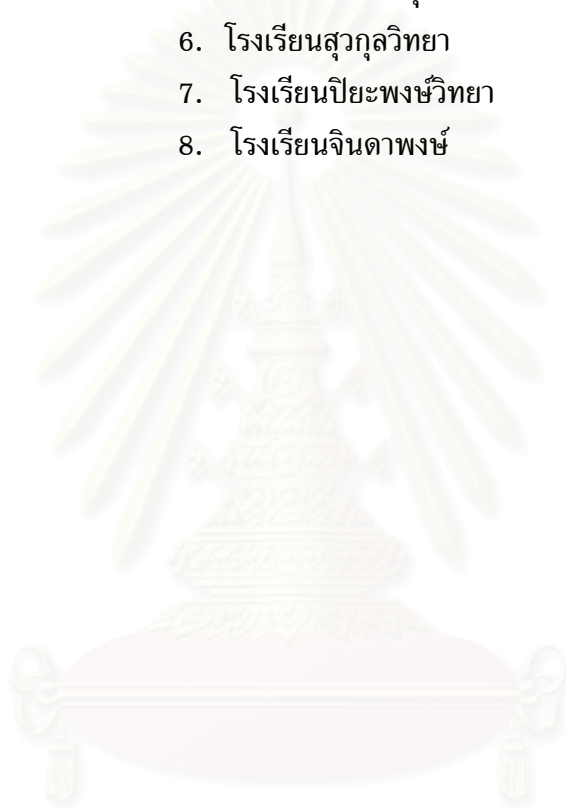
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. นายสุชาติ	วงศ์สุวรรณ	นักวิชาการ 8 ศูนย์พัฒนาหลักสูตร
กรมวิชาการ
2. นางสาวดา	วัยวุฒิ	นักวิชาการ 8 ศูนย์พัฒนาหลักสูตร
กรมวิชาการ
3. นายชูชาติ	พ่วงสมจิตร	สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
4. นางเสงี่ยม	หวานคำเพราะ	ครูใหญ่โรงเรียนวัดโรงธรรม
สปอ.เมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
5. นางยุพิน	พุ่มพิบูลย์	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดโรงธรรม
สปอ.เมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
6. นายพิสิฐ	นาครำไพ	นักวิชาการ 7 ฝ่ายแผนงาน
สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. โรงเรียนปัญจทรัพย์
2. โรงเรียนสิริเทพ
3. โรงเรียนธรรมภักษ์
4. โรงเรียนแฉ่มสะอาด
5. โรงเรียนถนนอมบุตร
6. โรงเรียนสุกุลวิทยา
7. โรงเรียนปิยะพงษ์วิทยา
8. โรงเรียนจินดาพงษ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำเนา

ที่ ทม0302(2700.0603)2627

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๑ 10330

6 ธันวาคม 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางพจนา เทียนธาดา นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา0นิเทศ การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง " การศึกษาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร " โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่นิตินิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 218-2685

สำเนา

คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

4 มกราคม 2544

เรื่อง ขออนุญาตรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหาร โรงเรียน.....

ด้วยนางพจนา เทียนธาดา นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้มีความจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลด้วย 1. แบบสัมภาษณ์ 2. แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และ คณะกรรมการโรงเรียน ทั้งนี้ นิสิตจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นางพจนา เทียนธาดา เก็บรวบรวม ข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ภาควิชาบริหารการศึกษา

โทร.218-2860

สำเนา

ที่ ทม0302(2700.0603)257

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

29 มกราคม 2544

เรื่อง ขอ อนุญาตรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหาร โรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสัมภาษณ์
2. แบบสอบถาม

ด้วยนางพจนา เทียนธาดา นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้มีความจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลด้วย 1. แบบสัมภาษณ์ 2. แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และ คณะกรรมการโรงเรียน ทั้งนี้ นิสิตจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางพจนา เทียนธาดา เก็บรวบรวมข้อมูล ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อโรงเรียน
2. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
3. วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ เวลา
4. ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าใด
5. ท่านจบการศึกษาในระดับไหน (วุฒิทางการศึกษา)
6. ท่านมีตำแหน่งปัจจุบันอะไรในโรงเรียน
() อาจารย์ใหญ่ () ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ
7. ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียน / ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มาทั้งหมดกี่ปี ปี
และดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน / ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการในโรงเรียนนี้มากี่ปี ปี
8. ท่านมีความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา
และความต้องการของท้องถิ่น หรือไม่ ถ้ามี ท่านได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างไร
(ในเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับ
ประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร**

1. โรงเรียนของท่านมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของ
ท้องถิ่น ในลักษณะใดบ้าง และอย่างไร
 - 1.1 การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม
 - 1.2 การปรับรายละเอียดของเนื้อหา
 - 1.3 การปรับปรุง และ/ หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 1.4 การจัดทำวิชา/รายวิชาเพิ่มเติมขึ้นใหม่
 - 1.5 การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่

2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของ
ท้องถิ่นหรือไม่
 - 2.1 ถ้าชุมชนไม่มีส่วนร่วม เพราะเหตุใด
 - 2.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำวิชา/รายวิชาเพิ่มเติมขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และ
ความต้องการของท้องถิ่นหรือไม่
 - 3.1 ถ้าชุมชนไม่มีส่วนร่วม เพราะเหตุใด
 - 3.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

4. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และ
ความต้องการของท้องถิ่นหรือไม่
 - 4.1 ถ้าชุมชนไม่มีส่วนร่วม เพราะเหตุใด
 - 4.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

5. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ หรือไม่ อย่างไร
 - 5.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 5.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

6. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหรือปรับตารางเรียนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้หรือไม่
 - 6.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 6.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร
7. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม กับการใช้หลักสูตรท้องถิ่นหรือไม่
 - 7.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 7.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร
8. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่ หรือห้องเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่นหรือไม่
 - 8.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 8.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร
9. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณให้กับหลักสูตรท้องถิ่น หรือไม่
 - 9.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 9.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร
10. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หรือไม่
 - 10.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 10.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

11. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น หรือไม่
 - 11.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 11.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

12. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น หรือไม่
 - 12.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 12.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

13. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรท้องถิ่น หรือไม่
 - 13.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 13.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

14. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต/จัดซื้อ สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น หรือไม่
 - 14.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 14.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

15. ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น หรือไม่
 - 15.1 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
 - 15.2 ถ้ามี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใครบ้าง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร มีปัญหาอะไร

ตอนที่ 3 แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับ
ประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

1. ท่านคิดว่าชุมชนจะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน
ของโรงเรียนได้หรือไม่ อย่างไร
2. ถ้าโรงเรียนต้องการความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียน
การสอน ท่านคิดว่าโรงเรียนควรทำอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

สำหรับ คณะกรรมการโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อโรงเรียน.....
2. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
3. วัน / เดือน / ปี และเวลา ที่ให้สัมภาษณ์.....
4. ปัจจุบันท่านอายุ ปี
5. วุฒิทางการศึกษา

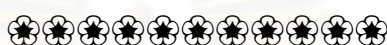
☐ ประถมศึกษา	☐ อนุปริญญา
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
6. ท่านเป็นกรรมการโรงเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่ม

☐ ผู้แทนผู้ปกครอง	☐ ผู้แทนองค์กรชุมชน
☐ ผู้แทนศิษย์เก่า	☐ ผู้แทนองค์กรฯส่วนท้องถิ่น
☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
☐ ผู้แทนครู	
7. ระยะเวลาที่ท่านเป็นกรรมการโรงเรียน ปี
8. ตำแหน่งของท่านในคณะกรรมการโรงเรียน
9. การศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น

☐ ไม่มีความรู้และประสบการณ์เลย	☐ มีความรู้และประสบการณ์ โดยได้รับความรู้และประสบการณ์จาก.....
---	---

ตอนที่ 2 **แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับ
ประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร**

1. ท่านคิดว่าชุมชนสามารถเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนได้หรือไม่
อย่างไร
2. ถ้าโรงเรียนต้องการความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ท่านคิดว่าโรงเรียน
ควรทำอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

สำหรับครูผู้สอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์

ผู้วิจัย พงณา เทียนธาดา

นิสิตสาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

สำหรับครูผู้สอน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับแนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

2. คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน ให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

คำนิยามศัพท์

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การที่หน่วยงานระดับโรงเรียนดำเนินการปรับและ / หรือสร้าง หลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย การปรับ และ/หรือการสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มีโอกาสเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา และ / หรือ เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริงหรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ (ทุกข้อท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. โรงเรียนของท่านมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นหรือไม่
 - () มีการพัฒนาในลักษณะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น (ตอบข้อ 2)
 - () ไม่มีการพัฒนาในลักษณะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น

2. การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนของท่าน มีการพัฒนาในลักษณะอย่างไร
 - () มีการพัฒนาในลักษณะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น (กาเครื่องหมาย ✓ ในข้อย่อย แล้วตอบข้อ 3)
 - [] ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม
 - [] ปรับรายละเอียดของเนื้อหา
 - [] ปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน⁽¹⁾ ให้เหมาะสม
 - () มีการพัฒนาในลักษณะการสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่ (ตอบข้อ 4)
 - () มีการพัฒนาในลักษณะการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอน⁽¹⁾ ขึ้นใหม่ (ตอบข้อ 5)

⁽¹⁾ สื่อการเรียนการสอน หมายถึง หนังสือเรียน แบบฝึกหัด หนังสือเสริมประสบการณ์ คู่มือครู คู่มือการเรียนการสอน สื่อที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3. การปรับหลักสูตร ⁽²⁾ ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น

- () ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 3.1)
- () ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 3.2)

3.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	3.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร ?
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรเนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> () นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม () โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามี ส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร () ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร () โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร () ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรจึงไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม () โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของคนในชุมชน () ชุมชนเห็นว่าการปรับหลักสูตรฯเป็นหน้าที่ของโรงเรียน () ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () ผู้ปกครอง () ศิษย์เก่า () ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ () ผู้ทรงคุณวุฒิ () นักวิชาการท้องถิ่น () พระสงฆ์หรือนักบวช () ประธานชุมชน () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน () ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชนและโรงเรียน () เป็นผู้ร่วมวางแผนในการปรับหลักสูตร () เป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือ ถ่ายทอดประสบการณ์ () สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ () สนับสนุนด้านการเงิน () ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง () ร่วมติดตามประเมินผลการปรับหลักสูตร () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร () ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก () โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน () โรงเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร () ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน () การประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนล่าช้า () สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

⁽²⁾ การปรับหลักสูตรฯ หมายถึงการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น สามารถจัดทำได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม
2. ปรับรายละเอียดของเนื้อหา และ
3. ปรับปรุง และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ให้เหมาะสม

4. การสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 4.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 4.2)

4.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	4.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร ?
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่ เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่</p> <p>() ผู้บริหารไม่มีวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าการสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการสร้างรายวิชาใหม่ การจัดทำคำอธิบายใหม่ จึงไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() ร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและโรงเรียน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนในการสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่</p> <p>() เป็นผู้ให้ความรู้ และ/หรือถ่ายทอดประสบการณ์</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงิน</p> <p>() ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>() ร่วมติดตามประเมินผลการสร้างรายวิชาใหม่หรือจัดทำคำอธิบายใหม่</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากมีการกิจกรรม</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() ผู้บริหารและครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรายวิชาใหม่หรือการจัดทำคำอธิบายใหม่</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วม ไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน</p> <p>() การประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนล่าช้า</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

5. การสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 5.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 5.2)

5.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	5.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ และเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่</p> <p>() ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่นี้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ จึงไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชนและโรงเรียน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่</p> <p>() เป็นผู้ให้ความรู้ และ/หรือ ถ่ายทอดประสบการณ์ที่จะนำมา สร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงิน</p> <p>() ร่วมติดตามประเมินผลการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() ผู้บริหารและครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน</p> <p>() การประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนล่าช้า</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

6. การเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

- () ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 6.1)
- () ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 6.2)

6.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> () นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม () โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร () ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน () ชุมชนเห็นว่าครูเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรเป็นหน้าที่ของโรงเรียน () ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<ul style="list-style-type: none"> () ผู้ปกครอง () ศิษย์เก่า () ผู้ประกอบการ / เจ้าของกิจการ () ผู้ทรงคุณวุฒิ () นักวิชาการท้องถิ่น () พระสงฆ์หรือนักบวช () ประธานชุมชน () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน () เป็นผู้ร่วมวางแผนในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () เป็นวิทยากรให้ความรู้ และ/หรือ ถ่ายทอดประสบการณ์ ในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () ช่วยอนุเคราะห์สถานที่เพื่อศึกษา/ดูงาน () ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง () สนับสนุนด้านการเงินในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () เป็นผู้ร่วมติดตามประเมินผลการเตรียมครูเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () โรงเรียนให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเงินเท่านั้น () ผู้รู้ในชุมชนขาดความมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ครู () การเดินทางของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่สะดวกเท่าที่ควร () ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก () โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน () สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและ สิ่งของเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7. การจัดการการสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 7.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 7.2)

7.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้</p> <p>() ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหรือปรับตารางสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าเรื่องการจัดตารางสอนนี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

7.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ/ เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดการสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้</p> <p>() เป็นผู้ร่วมจัดหรือปรับตารางสอน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมประสานงานกับวิทยากร / ผู้รู้ในชุมชน เรื่องวัน เวลาที่จะเข้ามาสอน</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงินในการจัดการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการสอน</p> <p>() ร่วมติดตามผลการจัดการสอนเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ ความสามารถของตน</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนในด้านการเงินและ สิ่งของเท่าที่ควร</p> <p>() การจัดการสอนของโรงเรียนไม่ยืดหยุ่น จึงทำให้วิทยากร / ผู้รู้ในชุมชนไม่สามารถเข้ามาสอนได้</p> <p>() การจัดการสอนของโรงเรียนล่าช้า จึงทำให้ไม่สามารถเชิญวิทยากร / ผู้รู้ในชุมชน เข้ามาสอนได้</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

8. การจัดบริการวัสดุหลักสูตร⁽³⁾และสื่อการเรียนการสอน เพื่อการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

- () ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 8.1)
- () ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 8.2)

8.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	8.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เพื่อการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> () นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม () โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร () ชุมชนเห็นว่าการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นนี้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน () ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร () ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () ผู้ปกครอง () ศิษย์เก่า () ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ () ผู้ทรงคุณวุฒิ () นักวิชาการท้องถิ่น () พระสงฆ์หรือนักบวช () ประธานชุมชน () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน () เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () เป็นผู้ร่วมดำเนินการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น () เป็นผู้มีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น () สนับสนุนด้านการเงินในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () สนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชน จึงให้ความช่วยเหลือน้อย () ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก () โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วม เท่าที่ควร () ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน () โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน () สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

⁽³⁾วัสดุหลักสูตร หมายถึง เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ความสะดวกและช่วยครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ เอกสารหลักสูตร คู่มือครู ประมวลการสอน กำหนดการสอน แผนการสอน และ แบบเรียน เป็นต้น

9. การจัดสถานที่ หรือห้องเรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อการนำหลักสูตรท้องถิ่น ไปใช้

() ดำเนินการ โดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 9.1)

() ดำเนินการ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 9.2)

9.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	9.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่ หรือ ห้องเรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของ โรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าการจัดสถานที่หรือห้องเรียนดังกล่าวเป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดสถานที่ หรือห้องเรียน ให้เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นผู้ประสานงานกับแหล่งประกอบการ / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>() เป็นผู้มีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการจัดสถานที่หรือห้องเรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงินในการจัดสถานที่หรือห้องเรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดสถานที่ หรือห้องเรียน</p> <p>() สนับสนุนสถานที่ และ/หรือแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักเรียน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() ผู้ประกอบการ / เจ้าของสถานประกอบการ ไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีการกีดกัน</p> <p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงิน และสิ่งของเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

10. การจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

- () ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 10.1)
- () ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 10.2)

10.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> () นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม () โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินดังกล่าว () ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม () โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร () ชุมชนเห็นว่าการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน () ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่ดีเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<ul style="list-style-type: none"> () ผู้ปกครอง () ศิษย์เก่า () ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ () ผู้ทรงคุณวุฒิ () นักวิชาการท้องถิ่น () พระสงฆ์หรือนักบวช () ประธานชุมชน () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน () เป็นผู้ร่วมวางแผนในการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () ให้เงินสนับสนุน () เป็นผู้ร่วมจัดหาทุนให้แก่โรงเรียน () ช่วยประสานงานกับหน่วยงาน / สถานประกอบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง () เป็นผู้ร่วมสนับสนุนวัสดุ สิ่งของหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ () เป็นผู้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ และติดตามประเมินผล การจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชนจึงให้ความช่วยเหลือน้อย () สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร () การวางแผนการจัดสรรเงินเพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ของโรงเรียนไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร () โรงเรียนให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนร่วมในด้านการเงินเท่านั้น () ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีการจิกจก () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

11. การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 11.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 11.2)

11.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	11.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....</p>	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใคร?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
	<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นผู้ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นผู้ร่วมนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงิน</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ</p> <p>() เป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของคนที่เข้าร่วมนิเทศติดตาม</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() ครูบางส่วนไม่ยอมรับการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนในด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร</p> <p>() การวางแผนนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร</p> <p>() การประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนล่าช้า</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

12. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 12.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 12.2)

12.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	12.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าว</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมดำเนินงานการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน</p> <p>() ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงินในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นผู้ร่วมประเมินผลการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนในด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ</p> <p>() โรงเรียนไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() การวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนไม่ชัดเจน ทำให้ชุมชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

13. การวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 13.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 13.2)

13.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าการวางแผนการสอนดังกล่าวเป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

13.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใคร?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นผู้ร่วมจัดทำแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงิน</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการวางแผนการสอน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมประเมินผลการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ</p> <p>() การชี้แจงเรื่องการวางแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนต่อชุมชน ไม่ชัดเจนทำให้ชุมชน ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร</p> <p>() การประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนล่าช้า ทำให้ ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

14. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 14.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 14.2)

14.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาเป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์</p> <p>() ชุมชนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

14.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใคร?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์</p> <p>() ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงิน</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ</p> <p>() ร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตน</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมาก</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() ครูบางส่วนไม่ยอมรับการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้ เท่าที่ควร</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงิน และสิ่งของเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนขาดประสบการณ์และความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้</p> <p>() ชุมชนขาดประสบการณ์ในการดูแลควบคุมชั้นเรียน</p> <p>() การประสานงานของโรงเรียนกับชุมชนล่าช้าจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามแผนการสอน</p> <p>() โรงเรียนไม่มีข้อมูลผู้รู้ในชุมชนมากเพียงพอ</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

15. การจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

- () ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 15.1)
- () ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 15.2)

15.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนของหลักสูตรท้องถิ่นเนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> () นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม () โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () โรงเรียนขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร () ครูไม่มีประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน () โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน () ชุมชนเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นหน้าที่ของโรงเรียน () ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่ดีเท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

15.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใคร?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<ul style="list-style-type: none"> () ผู้ปกครอง () ศิษย์เก่า () ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ () ผู้ทรงคุณวุฒิ () นักวิชาการท้องถิ่น () พระสงฆ์หรือนักบวช () ประธานชุมชน () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน () เป็นผู้ร่วมวางแผนการจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () เป็นผู้ดำเนินการจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนดังกล่าว () เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการจัด / ผลิต และการใช้ สื่อการเรียนการสอนดังกล่าว () เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง () ร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัด/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน () สนับสนุนด้านการเงิน () สนับสนุนสิ่งของ วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ () มีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินการจัดสื่อ/ผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น () อื่น ๆ (โปรดระบุ) 	<ul style="list-style-type: none"> () โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร () ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มั่นใจในความรู้และความสามารถของตน () ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมาก () ชุมชนเห็นว่าเป็นโรงเรียนเอกชน จึงให้ความร่วมมือน้อย () โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน () สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนในด้านการเงิน และสิ่งของต่าง ๆ เท่าที่ควร () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

16. การประเมินผล หลักสูตรท้องถิ่น

() ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 16.1)

() ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ตอบเฉพาะข้อ 16.2)

16.1 ดำเนินการโดยชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม	16.2 ดำเนินการโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
	ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือใคร?	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใด ?	ปัญหาที่พบคืออะไร?
<p>ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจาก</p> <p>() นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>() โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล หลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่สนับสนุนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร</p> <p>() ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของชุมชน</p> <p>() ชุมชนเห็นว่า การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน</p> <p>() ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....</p>	<p>() ผู้ปกครอง</p> <p>() ศิษย์เก่า</p> <p>() ผู้ประกอบการ/เจ้าของกิจการ</p> <p>() ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>() นักวิชาการท้องถิ่น</p> <p>() พระสงฆ์หรือนักบวช</p> <p>() ประธานชุมชน</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....</p>	<p>() เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน</p> <p>() เป็นผู้ร่วมวางแผนในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นผู้ร่วมในการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() เป็นผู้ร่วมประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>() ร่วมประชาสัมพันธ์การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สนับสนุนด้านการเงิน</p> <p>() สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ หรือ อุปกรณ์ต่าง ๆ</p> <p>() เป็นผู้ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>() โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร</p> <p>() ชุมชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นเท่าที่ควร</p> <p>() ขาดความรู้และประสบการณ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตร</p> <p>() โรงเรียนกับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน</p> <p>() ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีการกิจกรรมมาก</p> <p>() ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมขาดความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตน</p> <p>() โรงเรียนไม่ยอมรับความคิดเห็นของชุมชนเท่าที่ควร เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>() สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินและสิ่งของเท่าที่ควร</p> <p>() อื่น ๆ (โปรดระบุ)</p>

**ตอนที่ 3 แนวทางในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. ท่านคิดว่าชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 - () ร่วมกำหนดทิศทาง และเป้าหมายของโรงเรียน
 - () ร่วมในการให้ข้อมูล แนวคิด และ / หรือข้อเสนอแนะ
 - () ร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - () ร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน
 - () ร่วมในการตัดสินใจ
 - () ร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 - () เป็นผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์
 - () ร่วมเป็นผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - () ร่วมเป็นคณะกรรมการ โรงเรียนหรือที่ปรึกษา
 - () เป็นแหล่งวิชาการให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
 - () เป็นสถานที่หรือ แหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักเรียน
 - () ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - () ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ
 - () ร่วมติดตามการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 - () ร่วมประเมินสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน
 - () สนับสนุนด้านการเงิน
 - () สนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
 - () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. ถ้าโรงเรียนต้องการความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน ท่านคิดว่าโรงเรียนควรทำอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () จัดให้ครูได้ศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 เพื่อให้มีความเข้าใจในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- () จัดให้ชุมชนได้ศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542
- () ชี้แจงทำความเข้าใจกับคนในชุมชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชน

ต่อการศึกษา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน

- () ผู้บริหารและครูควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน
- () ควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- () ควรให้การต้อนรับชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

- () จัดบริการทางวิชาการให้แก่ชุมชน
- () เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
- () เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอน
- () ขอมรับความคิดเห็นของชุมชน
- () จัดให้มีการมีการร่วมประชุมระหว่างผู้บริหารครูและชุมชน
- () จัดหาคำตอบแทนให้ผู้รู้ในชุมชนที่เข้ามาเป็นวิทยากร
- () ชักจูงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน
- () เปิดโอกาสให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- () ประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ
- () ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของคนในชุมชน
- () ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติตนให้เป็นที่ไว้วางใจ เป็นที่เชื่อถือ

ศรัทธาของชุมชน

- () ผู้บริหารและครูแสดงท่าทีเป็นมิตรต่อผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม
- () มีการกำหนด แผนงานและกิจกรรม ที่จะขอความร่วมมือจากชุมชนอย่างชัดเจน
- () จัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน
- () จัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิตในชุมชนเชื่อมโยงกับสภาพปัญหาและ

ความต้องการของชุมชน

- () จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์ตรงโดยการให้ทรัพยากรที่มีในชุมชน
- () มีการประสานงานกับชุมชนหรือผู้รู้ในชุมชนล่วงหน้าก่อนมีการสอน
- () มีการติดตามประเมินผลการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
- () เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาร่วมเป็นผู้สอนหรือวิทยากร
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวพจนา เทียนธาดา เกิดวันที่ 23 เดือนกันยายน พ.ศ. 2503 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลผดุงครรภ์) จากมหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2526 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเนติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2542 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนบำรุงวิชา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย